

სს „საპარტნიორო ფონდი“

კონსოლიდირებული ფინანსური
ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული საანგარიშგებო
წლისთვის

სარჩევი

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა	3
ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	6
მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	7
კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	8
ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	9
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	10

შპს „KPMG Georgia“

ჯი-ემ-თი პლაზა, მე-5 სართული

თავისუფლების მოედანი #4

0105, თბილისი, საქართველო

ტელ.: +995 322 93 57 13

ვებგვერდი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

სს „საპარტნიორო ფონდის“ სამეთვალყურეო საბჭოს

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სს „საპარტნიორო ფონდის“ და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს 2018 წლის 31 დეკემბრით არსებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, აღნიშნული თარიღით დასრულებული წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის, კაპიტალში ცვლილების და ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, და მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებსა და სხვა ახსნა-განმარტებითი ხასიათის ინფორმაციის შემცველ შენიშვნებს.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მდგომარეობას 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის კონსოლიდირებულ ფინანსურ შედეგებსა და კონსოლიდირებული ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

ჩვენ აუდიტი ჩავატარეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. ხსენებული სტანდარტების საფუძველზე ჩვენი პასუხისმგებლობა აღწერილია დასკვნის ნაწილში „აუდიტორთა პასუხისმგებლობები კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების აუდიტზე“. „ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს“ „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსის“ (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის საქართველოში არსებულ შესაბამის ეთიკურ მოთხოვნებთან ერთად, ჩვენ ვართ „ჯგუფისგან“ დამოუკიდებელი და ასევე ვართ შესაბამისობაში IESBA კოდექსის სხვა ეთიკურ პასუხისმგებლობებთან. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ აუდიტის მსვლელობისას ჩვენ მიერ მოპოვებული მტკიცებულებები წარმოადგენს აუდიტორული დასკვნისათვის საკმარის და შესაბამის საფუძველს.

მმართველობითი ანგარიში

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია მმართველობით ანგარიშზე. ჩვენი მოსაზრება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს.

ჩვენი პასუხისმგებლობა, ჩვენ მიერ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, მოიცავს ზემოთ ხსენებული მმართველობითი ანგარიშის გაცნობას და განსაზღვრას, არის თუ არა მმართველობითი ანგარიში არსებითად შეუსაბამო კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში მიღებულ ცოდნასთან, ან სხვაგვარად ხომ არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ არ გავცემთ არანაირი სახის მარწმუნებელ დასკვნას მმართველობითი ანგარიშის შესახებ. მმართველობითი ანგარიშის გაცნობის შემდეგ და ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს შედეგად, ჩვენ გამოვთქვამთ აზრს იმასთან დაკავშირებით, რომ მმართველობითი ანგარიში:

- არის შესაბამისობაში კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან და არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება საქართველოს კანონს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ.

ხელმძღვანელობის და მმართველობაზე უფლებამოსილ პირთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად მომზადებასა და კეთილსინდისიერად წარდგენაზე და ისეთი შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, რომელიც, მათი თვალსაზრისით, უზრუნველყოფს ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებას, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია, შეაფასოს ჯგუფის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ, წარადგინოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს მოქმედი საწარმოს დაშვება, მანამ სანამ ხელმძღვანელობას არ გაუჩნდება სურვილი მოახდინოს ჯგუფის ლიკვიდაცია ან შეწყვიტოს მუშაობა, ან არ ექნება რაიმე სხვა რეალური ალტერნატივა, გარდა ზემოთ განსაზღვრული მოქმედებებისა.

მმართველობაზე უფლებამოსილი პირები პასუხს აგებენ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორთა დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის რწმუნებულების მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას იმისა, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობებს, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შესაძლოა წარმოიშვას თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად და არსებითად მოიაზრებოდნენ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი, რომ მათ შეუძლიათ, ცალკე ან ერთობლივად, გონივრულ ფარგლებში გავლენა მოახდინონ მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც მიიღება წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე.

ასს-ს შესაბამისი აუდიტის მსვლელობისას, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ამასთან ჩვენ:

- ვახდენთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებებში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად არსებითი უზუსტობების დაშვების რისკების იდენტიფიცირებას და მათ შეფასებას, ამ რისკების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დაგეგმვას და განხორციელებას და ისეთი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვებას, რომლებიც საკმარისი და შესაბამისია ჩვენი დასკვნის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობის შედეგად წარმოშობილი არსებითი უზუსტობების ვერ გამოვლენის რისკი უფრო

- მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს უკანონო ფარულ გარიგებებს, გაყალბებებს, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, დამახინჯებას ან შიდა კონტროლის მექანიზმების უგულვებელყოფას;
- ვახდენთ აუდიტის შესაბამისი შიდა კონტროლის მექანიზმების გააზრებას ვითარების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დასაგეგმად და არა ჯგუფის შიდა კონტროლის მექანიზმების ეფექტურობის შესახებ აზრის გამოსახატავად.
 - ვაფასებთ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებული სააღრიცხვო შეფასებებისა და განმარტებითი შენიშვნების გონივრულობას.
 - გამოგვაქვს დასკვნა ხელმძღვანელობის მიერ მოქმედი საწარმოს საბუღალტრო საფუძვლების გამოყენების მიზანშეწონილობის შესახებ, ასევე მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე ვასკნით, აქვს თუ არა ადგილი არსებით გაურკვევლობებს ისეთ მოვლენებსა და ვითარებებთან მიმართებაში, რომლებმაც შესაძლოა ექვემდებარებოდნენ დააყენოს ჯგუფის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ. თუ ჩვენ დავასკვნით, რომ ადგილი აქვს არსებით გაურკვევლობას, ჩვენს აუდიტორთა დასკვნაში ყურადღება უნდა გავამახვილოთ შესაბამის ინფორმაციაზე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ან, თუ ამგვარი ინფორმაცია არაადეკვატური იქნება, შევცვალოთ ჩვენი დასკვნა. ჩვენი მსჯელობები ეფუძნება ჩვენი აუდიტორთა დასკვნის შედგენის თარიღამდე მიღებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. თუმცა, მომავალში წარმოშობილმა მოვლენებმა და შექმნილმა ვითარებებმა შესაძლოა აიძულოს ჯგუფი შეწყვიტოს ფუნქციონირება, როგორც მოქმედმა საწარმომ.
 - ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან წარდგენას, მის სტრუქტურას და შინაარსს, მათ შორის განმარტებით შენიშვნებს და იმას, წარმოაჩენს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ძირითად გარიგებებსა და მოვლენებს ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მთლიანი დოკუმენტის კეთილსინდისიერად წარდგენა.
 - მოვიპოვებთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის ფარგლებში არსებული საწარმოებისა თუ ბიზნეს ოპერაციების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რათა გამოვთქვათ მოსაზრება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე, ზედამხედველობასა და მის შედეგებზე. ჩვენ უშუალოდ ვართ პასუხისმგებელი აუდიტორულ დასკვნაზე.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე პასუხისმგებელ პირებს გავუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი აუდიტორული მსჯელობების შესახებ, მათ შორის ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

პარტნიორი აუდიტისა, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა გაიცა, არის:

კარენ საფარიანი

- მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს უკანონო ფარულ გარიგებებს, გაყალბებებს, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, დამახინჯებას ან შიდა კონტროლის მექანიზმების უგულვებელყოფას;
- ვახდენთ აუდიტის შესაბამისი შიდა კონტროლის მექანიზმების გააზრებას ვითარების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დასაგეგმად და არა ჯგუფის შიდა კონტროლის მექანიზმების ეფექტურობის შესახებ აზრის გამოსახატავად.
 - ვაფასებთ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებული სააღრიცხვო შეფასებებისა და განმარტებითი შენიშვნების გონივრულობას.
 - გამოგვაქვს დასკვნა ხელმძღვანელობის მიერ მოქმედი საწარმოს საბუღალტრო საფუძვლების გამოყენების მიზანშეწონილობის შესახებ, ასევე მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე ვასკვნიტ, აქვს თუ არა ადგილი არსებით გაურკვევლობებს ისეთ მოვლენებსა და ვითარებებთან მიმართებაში, რომლებმაც შესაძლოა ეჭვის ქვეშ დააყენოს ჯგუფის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ. თუ ჩვენ დავასკვნიტ, რომ ადგილი აქვს არსებით გაურკვევლობას, ჩვენს აუდიტორთა დასკვნაში ყურადღება უნდა გავამახვილოთ შესაბამის ინფორმაციაზე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშებაში ან, თუ ამგვარი ინფორმაცია არაადეკვატური იქნება, შევცვალოთ ჩვენი დასკვნა. ჩვენი მსჯელობები ეფუძნება ჩვენი აუდიტორთა დასკვნის შედგენის თარიღამდე მიღებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. თუმცა, მომავალში წარმოშობილმა მოვლენებმა და შექმნილმა ვითარებებმა შესაძლოა აიძულოს ჯგუფი შეწყვიტოს ფუნქციონირება, როგორც მოქმედმა საწარმომ.
 - ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშების მთლიან წარდგენას, მის სტრუქტურას და შინაარს, მათ შორის განმარტებით შენიშვნებს და იმას, წარმოაჩენს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშება ძირითად გარიგებებსა და მოვლენებს ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მთლიანი დოკუმენტის კეთილსინდისიერად წარდგენა.
 - მოვიპოვებთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის ფარგლებში არსებული საწარმოებისა თუ ბიზნეს ოპერაციების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რათა გამოვთქვათ მოსაზრება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშებაზე. ჩვენ პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე, ზედამხედველობასა და მის შედეგებზე. ჩვენ უშუალოდ ვართ პასუხისმგებელი აუდიტორულ დასკვნაზე.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე პასუხისმგებელ პირებს გავუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი აუდიტორული მსჯელობების შესახებ, მათ შორის ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

პარტნიორი აუდიტისა, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა გაიცა, არის:

კარენ საფარიანი

შპს „KPMG Georgia“
ზობილისი, საქართველო
17 იანვარი, 2020 წელი

'000 ლარი	შენიშვნა	2018	2017*
აქტივები			
ძირითადი საშუალებები	9	4,108,807	4,383,623
საინვესტიციო ქონება		75,529	11,863
ავანსები გრძელვადიანი აქტივებზე	10	162,749	178,685
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	11	112,726	70,498
ფინანსურ იჯარის მოთხოვნები	13	67,854	62,873
საკრედიტო მოთხოვნა	14	2,580	6,588
სავაჭრო მოთხოვნები	16	18,959	21,169
დღგ-ს მოთხოვნა		6,137	7,458
სხვა გრძელვადიანი აქტივები	10	81,655	91,369
გრძელვადიანი აქტივები		4,636,996	4,834,126
საკრედიტო მოთხოვნა	14	258	1,661
მარაგები		69,655	56,583
ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები	15	63,244	72,515
სავაჭრო მოთხოვნები	16	253,259	265,874
მიმდინარე საგადასახადო აქტივები		11,011	8,462
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17	780,150	1,097,599
მიმდინარე აქტივები		1,177,577	1,502,694
სულ აქტივები		5,814,573	6,336,820
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	18	100,000	100,000
მესაკუთრეთა შენატანები		2,725,876	2,654,412
დაგროვილი დეფიციტი		(1,083,629)	(504,790)
კომპანიის მესაკუთრეებთან დაკავშირებული კაპიტალი		1,742,247	2,249,622
არამაკონტროლებელი წილები	24	28,651	42,483
სულ კაპიტალი		1,770,898	2,292,105
ვალდებულებები			
სესხები და კრედიტები	19	2,476,209	2,850,554
საქართველოს მთავრობისგან მიღებული ავანსი	18(e)	46,594	46,594
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	20	36,874	47,875
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	21	105,579	107,797
სხვა გრძელვადიანი ვალდებულებები		-	1,165
გრძელვადიანი ვალდებულებები		2,665,256	3,053,985
სესხები და კრედიტები	19	953,789	702,508
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	20	17,000	15,000
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	22	382,762	249,646
ვალდებულებები საქართველოს მთავრობის მიმართ	18(d)	5,317	7,592
ანარიცხები		14,517	10,940
მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		68	113
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	21	4,966	4,931
მიმდინარე ვალდებულებები		1,378,419	990,730
სულ ვალდებულებები		4,043,675	4,044,715
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		5,814,573	6,336,820

*2018 წლის 1 იანვარს ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15 და ფასს 9. გადასვლის შერჩეული მეთოდების ფარგლებში, შესაძარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხ. შენიშვნა 5.

'000 ლარი	შენიშვნა	2018	2017*
შემოსავალი	6	1,705,374	1,650,431
საოპერაციო ხარჯები	7	(1,012,023)	(965,137)
ხელფასები და დაქირავებულ პირთა სხვა გასამრჯელოები		(230,590)	(216,078)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(205,245)	(209,609)
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე	9	(734,092)	(632,733)
ამონაგების წილი მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციებიდან (მოგების გადასახადის გამოკლებით)	11	(500)	3,995
შემოსავალი გადაცემული ქონებიდან	18(f)	-	23,417
სხვა შემოსავალი		50,135	64,175
სავაჭრო მოთხოვნების გაუფასურების ზარალი		(17,080)	(12,686)
სარფიანი შესყიდვით მიღებული ნამეტი შემოსავალი	12	2,045	-
ეტაპობრივ ნასყიდობაზე აღიარებული შემოსულობა	12	1,974	-
საოპერაციო საქმიანობის შედეგები		(440,002)	(294,225)
ფინანსური შემოსავალი	8	71,434	77,151
ფინანსურ ხარჯები	8	(214,022)	(262,205)
წმინდა ფინანსური ხარჯები		(142,588)	(185,054)
ზარალი მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე		(582,590)	(479,279)
მოგების გადასახადის ხარჯი		(2,529)	(2,703)
წლის ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი		(585,119)	(481,982)
ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი, რომელიც უკავშირდება:			
მესაკუთრებს		(571,287)	(476,303)
არამაკონტროლებელ წილებს		(13,832)	(5,679)
		(585,119)	(481,982)

*2018 წლის 1 იანვარს ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15 და ფასს 9. გადასვლის შერჩეული მეთოდების ფარგლებში, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხ. შენიშვნა 5.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2020 წლის 17 იანვარს და მისი სახელით ანგარიშგებას ხელი მოაწერეს:

დავით საგანელიძე
გენერალური დირექტორი

გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი

'000 ლარი	შენიშვნა	2018	2017*
შემოსავალი	6	1,705,374	1,650,431
საოპერაციო ხარჯები	7	(1,012,023)	(965,137)
ხელფასები და დაქირავებულ პირთა სხვა გასამრჯელოები		(230,590)	(216,078)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(205,245)	(209,609)
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე	9	(734,092)	(632,733)
ამონაგების წილი მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციებიდან (მოგების გადასახადის გამოკლებით)	11	(500)	3,995
შემოსავალი გადაცემული ქონებიდან	18(f)	-	23,417
სხვა შემოსავალი		50,135	64,175
საეჭრო მოთხოვნების გაუფასურების ზარალი		(17,080)	(12,686)
სარფიანი შესყიდვით მიღებული ნამეტი შემოსავალი	12	2,045	-
ეტაპობრივ ნასყიდობაზე აღიარებული შემოსულობა	12	1,974	-
საოპერაციო საქმიანობის შედეგები		(440,002)	(294,225)
ფინანსური შემოსავალი	8	71,434	77,151
ფინანსურ ხარჯები	8	(214,022)	(262,205)
წმინდა ფინანსური ხარჯები		(142,588)	(185,054)
ზარალი მოგების გადასახადით დაბეგრამდე		(582,590)	(479,279)
მოგების გადასახადის ხარჯი		(2,529)	(2,703)
წლის ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი		(585,119)	(481,982)
ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი, რომელიც უკავშირდება:			
მესაკუთრეებს		(571,287)	(476,303)
არამაკონტროლებელ წილებს		(13,832)	(5,679)
		(585,119)	(481,982)

*2018 წლის 1 იანვარს ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15 და ფასს 9. გადასვლის შერჩეული მეთოდების ფარგლებში, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხ. შენიშვნა 5.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2020 წლის 17 იანვარს და მისი სახელით ანგარიშგებას ხელი მოაწერეს:

დავით საგანელიძე
გენერალური დირექტორი

გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი

'000 ლარი	სააქციო კაპიტალი	მესაკუთრეთა შენატანები	დაგროვილი დეფიციტი	სულ	არამაკონტროლებელი წილი	სულ კაპიტალი
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	100,000	2,601,334	(18,186)	2,683,148	48,162	2,731,310
მთლიანი სრული ზარალი						
წლის ზარალი	-	-	(476,303)	(476,303)	(5,679)	(481,982)
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან						
არაფულადი აქტივების განაწილება (იხილეთ შენიშვნა 18(c))	-	-	(10,301)	(10,301)	-	(10,301)
მესაკუთრეთა შენატანები (იხილეთ შენიშვნა 18(b))	-	53,078	-	53,078	-	53,078
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	100,000	2,654,412	(504,790)	2,249,622	42,483	2,292,105
ფასს 9-ის თავდაპირველი გამოყენებით გამოწვეული კორექტირება:	-	-	(7,552)	(7,552)	-	(7,552)
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვარს*	100,000	2,654,412	(512,342)	2,242,070	42,483	2,284,553
მთლიანი სრული ზარალი						
წლის ზარალი	-	-	(571,287)	(571,287)	(13,832)	(585,119)
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან						
მესაკუთრეების შენატანები (იხილეთ შენიშვნა 18(b))	-	71,464	-	71,464	-	71,464
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბერს	100,000	2,725,876	(1,083,629)	1,742,247	28,651	1,770,898

*2018 წლის 1 იანვარს ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15 და ფასს 9. გადასვლის შერჩეული მეთოდების ფარგლებში, შესაძარის ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხ. შენიშვნა 5.

000 ლარი	შენიშვნა	2018	2017
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ზარალი მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე		(582,590)	(479,279)
კორექტირებები:			
ცვეთასა და ამორტიზაციაში		205,245	209,679
წმინდა ფინანსურ ხარჯებში		142,588	185,054
ამონაგების წილში მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციებიდან (მოგების გადასახადის გამოკლებით)		500	(3,995)
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე		17,080	12,916
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე		734,092	632,733
შემოსავალი გრანტების ამორტიზაციიდან		(4,971)	(4,980)
ზარალი/(შემოსულობა) ქონების გაყიდვიდან		(2,870)	8,696
მოგება ანარიცხების დაბრუნებიდან		-	(1,340)
ადიარებული შემოსავლის სახით, გადაცემული ქონებიდან	18(f)	-	(23,417)
სარფიანი შესყიდვით მიღებული ნამეტი შემოსულობა		(2,045)	-
ეტაპობრივ ნასყიდობაზე ადიარებული შემოსულობა		(1,974)	-
		505,055	536,067
ცვლილებები:			
მარაგებში		(11,765)	(4,383)
სავაჭრო მოთხოვნებში, ავანსებში და სხვა მიმდინარე აქტივებში		11,171	(11,653)
შეზღუდული წვდომის ფულადი სახსრები		-	168
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები		25,451	(40,650)
ცვლილება საგადასახადო ვალდებულებებში		(94)	5,161
ანარიცხები		3,458	(594)
სახელმწიფო გრანტები		2,788	4,878
ფულადი ნაკადები ოპერაციებიდან, მოგების გადასახადის და პროცენტის გადახდამდე		536,064	488,994
გადახდილი მოგების გადასახადი		(1,517)	(2,681)
გადახდილი პროცენტი		(198,890)	(195,985)
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობებიდან		335,657	290,328
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობებიდან			
მიღებული პროცენტი		54,833	63,609
სესხების გაცემა		(2,293)	-
შვილობილი კომპანიისგან მიღებული სესხის გადაცემასთან დაკავშირებული გასავალი		(37,208)	-
მიღებული დივიდენდები		-	4,881
გაცემული სესხების დაფარვა		1,005	30,830
ძირითადი საშუალებების შეძენა და ცვლილებები გრძელვადიანი აქტივებისა და სხვა			
გრძელვადიანი აქტივების ავანსებში		(456,503)	(419,072)
ამონაგები ძირითადი საშუალებების რეალიზაციიდან		18,409	5,133
მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციების შეძენა		(31,868)	(15,994)
მეკავშირე კომპანიებში ინვესტიციების კლება		16,083	-
ინვესტიცია სხვა კომპანიებში		-	(745)
შვილობილი კომპანიის შესყიდვა		(6,587)	-
ცვლილება ვადიან დეპოზიტებში		-	148,909
საინვესტიციო საქმიანობებში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(444,129)	(182,449)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობებიდან			
ამონაგები სესხებიდან		42,256	201,218
სესხების დაფარვა		(246,192)	(242,752)
რესტრუქტურირებული ვალდებულებებს დაფარვა		(15,000)	(10,387)
ამონაგები აქციის გამოშვებიდან		-	38,540
ფინანსურ საქმიანობებში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(218,936)	(13,381)
წმინდა (კლება)/ზრდა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში		(327,408)	94,498
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვარს		1,097,599	1,029,990
ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე გაცვლით კურსებში მოძრაობის ეფექტი		9,959	(26,889)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბერს	17	780,150	1,097,599

*2018 წლის 1 იანვარს ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15 და ფასს 9. გადასვლის შერჩეული მეთოდების ფარგლებში, შესაძარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხ. შენიშვნა 5.

შენიშვნა	გვერდი	შენიშვნა	გვერდი
1. ანგარიშვალდებული საწარმო	11	19. სესხები და კრედიტები	43
2. ანგარიშგების საფუძველი	14	20. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	49
3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა	15	21. აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	49
4. შეფასებების და მსჯელობების გამოყენება	15	22. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	50
5. ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში	16	23. სამართლიანი ღირებულება და რისკების მართვა	50
6. შემოსავალი	19	24. მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები და არამაკონტროლებელი წილები	60
7. საოპერაციო ხარჯები	26	25. საოპერაციო იჯარები	62
8. ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი	26	26. კაპიტალური დაბანდების ვალდებულება	62
9. ძირითადი საშუალებები	27	27. პირობითი ვალდებულებები	63
10. ავანსები გრძელვადიან აქტივებში და სხვა გრძელვადიანი აქტივები	32	28. დაკავშირებული მხარეები	64
11. ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	33	29. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები	66
12. შვილობილი კომპანიის შესყიდვა	36	30. შეფასების საფუძველი	66
13. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა	38	31. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები	66
14. საკრედიტო მოთხოვნა	39	32. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის მიღებული	83
15. ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები	39		
16. სავაჭრო მოთხოვნები	40		
17. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	41		
18. კაპიტალი და ვალდებულებები მთავრობის მიმართ	41		

1. ანგარიშვალდებული საწარმო

(a) ბიზნეს გარემო

ჯგუფის საქმიანობა ხორციელდება საქართველოში, შესაბამისად მასზე ზემოქმედებს საქართველოში მოქმედი ეკონომიკური ფაქტორები და ფინანსური ბაზრები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრის თვისებებით ხასიათდება. საკანონმდებლო, საგადასახადო და მარეგულირებელი ნორმები განაგრძობენ განვითარებას, თუმცა ისინი იყენებენ განსხვავებულ ინტერპრეტაციებს და განიცდიან ხშირ ცვლილებებს, რაც სხვა საკანონმდებლო სირთულეებთან ერთად, საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციებისთვის გარკვეულ გამოწვევებს წარმოადგენს. წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ხელმძღვანელობის მიერ საქართველოს ბიზნეს გარემოს გავლენის შეფასებას ჯგუფის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებებისაგან.

(b) სამართლებრივი ფორმა და საქმიანობა

სს „საპარტნიორო ფონდი“ (შემდგომში „ფონდი“) წარმოადგენს საქართველოში მოქმედ სააქციო საზოგადოებას. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ფონდის და მისი შვილობილი კომპანიების (ერთად „ჯგუფი“, ცალკე „ჯგუფის საწარმოები“) ფინანსურ ანგარიშგებებს, ასევე ჯგუფის წილს მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში. ჯგუფის მნიშვნელოვან საწარმოებს „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად სააქციო საზოგადოება და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებები წარმოადგენს, რომლებიც წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში 1(c) და 24.

ფონდი დაფუძნდა 2011 წლის 28 ივნისს, როგორც მთლიანად სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული საწარმო „სს საპარტნიორო ფონდის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. ფონდი წარმოადგენს საჯარო სექტორში მოქმედ სპეციალიზებულ საწარმოს, რომელიც დაფუძნებულია საქართველოს სახელმწიფოს მიერ; მის მმართველობით ორგანოს წარმოადგენს სამეთვალყურეო საბჭო, საქართველოს პრემიერ მინისტრის თავმჯდომარეობის ქვეშ. ის შეიქმნა საქართველოს ეკონომიკაში ნაკლებ განვითარებულ დარგებში ინვესტიციების ხელშეწყობის და ქვეყანაში ახალი დასაქმების შესაძლებლობების შექმნის მიზნით.

ფონდის ძირითადი საქმიანობა მოიცავს კაპიტალისა და სესხის ფინანსირებას, საქართველოში მოქმედი კერძო და საჯარო სექტორის კომპანიების გარანტირებას უპირატესად ენერგეტიკის, სასოფლო-სამეურნეო, სამეწარმეო და უძრავი ქონების სექტორებში არსებული პროექტებისთვის. შემოსავლის ძირითად წყაროდ მოიაზრება დივიდენდები და საგარანტიო მოსაკრებლები.

ჯგუფის საწარმოების ძირითადი საქმიანობებია გაზის იმპორტირება და რეალიზაცია, გაზის და ნავთობის მილსადენების იჯარა, ნავთობის და გაზის ძიება და მოპოვება, ქვეყნის სარკინიგზო სისტემის ფუნქციონირება, ტვირთის და მგზავრების ტრანსპორტირების და გადატანის მომსახურების გაწევის გზით, ელექტროენერგიის გაყიდვა და გადაცემა საქართველოს ტერიტორიაზე. 2015 წლის ივლისის თვეში გარდაბნის კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის (CCPP) მშენებლობის დასრულების შემდეგ, ჯგუფის ძირითად საქმიანობას ელექტროენერგიის წარმოება დაემატა. 2015 წლის 7 სექტემბერს, გარდაბნის ელექტროსადგურმა ფუნქციონირების უვადო ლიცენზია მიიღო საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისგან და დაიწყო შემოსავლის გენერირება საქართველოში ელექტროენერგიის ბაზარზე დაურეგულირებელი ტარიფების შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 სექტემბრის #475 ბრძანების შესაბამისად, გარდაბნის ელექტროსადგურს მიენიჭა გარანტირებული სიმძლავრის ოპერატორის სტატუსი 2040 წლის 1 ოქტომბრამდე ვადით.

2017 წლის შემდეგ, ჯგუფმა წამოიწყო კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის გარდაბანი II-ის მშენებლობა, რომელიც დასრულდა 2019 წლის ბოლოსთვის (იხ. შენიშვნა 29).

ფონდმა მნიშვნელოვან შეიღობილ კომპანიებზე კონტროლი მოიპოვა საქართველოს მთავრობის მიერ 2012 წლის 30 ივლისს და 14 აგვისტოს გამოცემული ბრძანებების შემდეგ, რომელთა თანახმადაც სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“, სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორის“ წილის 100% და ყოფილი მეკავშირე საწარმოების - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ და სს „საქართველოს რკინიგზის“ დარჩენილი წილი საქართველოს მთავრობამ ფონდის კაპიტალში შეიტანა.

ფონდის იურიდიული მისამართია: თამარ დედოფლის გამზ. #15, 0112, თბილისი, საქართველო. ფონდის სარეგისტრაციო ნომერია: 404404550.

ფონდი მთლიანად სახელმწიფოს მფლობელობაშია, რომელსაც საქართველოს მთავრობა („მშობელი კომპანია“, „მფლობელი“) წარმოადგენს. დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები დაწვრილებით არის აღწერილი 28-ე შენიშვნაში.

(c) ჯგუფის სტრუქტურა

2018 და 2017 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფონდს პირდაპირი და არაპირდაპირი წილები აქვს შემდეგ ორგანიზაციებში:

სახელწოდება	რეგისტრაციის და ოპერირების ქვეყანა	2018 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	2017 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	ძირითადი საქმიანობა
სს "საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია" და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს "საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია"	საქართველო	100%	100%	ნავთობისა და ბუნებრივი აირის გაყიდვა, მოპოვება და ექსპლუატაცია და მილსადენების იჯარა
შპს „გარდაბნის თბოელექტროსადგური“	საქართველო	100%	100%	კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურის ოპერირება
შპს „გარდაბნის თბოელექტროსადგური 2“	საქართველო	100%	100%	კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურის ოპერირება
GOGC Trading SA	შვეიცარია	100%	100%	ნედლი ნავთობით, ნავთობპროდუქტებით, ნავთობქიმიური ნივთიერებებით და სხვა ფართო მოხმარების საქონლით ვაჭრობა
სს "საქართველოს რკინიგზა" და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს "საქართველოს რკინიგზა"	საქართველო	100%	100%	სარკინიგზო გადაზიდვები
შპს „ჯიარ ქონების მართვა“ (ყოფილი შპს „რკინიგზის ქონების მართვა“)	საქართველო	100%	100%	ქონების მართვა და განვითარება
შპს „ჯიარ ლოგისტიკა და ტერმინალები“ (ყოფილი შპს „ტრანს კავკასიური ტერმინალები“)	საქართველო	100%	100%	საკონტეინერო გადაზიდვები
სს „საქართველოს რკინიგზის მშენებლობა“	საქართველო	100%	100%	სამშენებლო და სხვა პროექტები
შპს „ბორჯომი-ბაკურიანის რკინიგზა“	საქართველო	100%	100%	მგზავრთა ტრანსპორტირება
შპს „Georgia Transit“	საქართველო	100%	100%	სატრანსპორტო მომსახურება

სს "საპარტნიორო ფონდი"
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები 2018 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული წლისთვის

სახელწოდება	რეგისტრაციის და ოპერირების ქვეყანა	2018 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	2017 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	ძირითადი საქმიანობა
შპს „ჯიარ ტრანზიტი“ (ყოფილი შპს „საქართველოს ტრანზიტი“)	საქართველო	100%	100%	სატრანსპორტო მომსახურება
შპს „ჯიარ სატრანზიტო ხაზი“	საქართველო	100%	100%	სატრანსპორტო მომსახურება
შპს „GR Trans Shipment“	საქართველო	100%	100%	სატრანსპორტო მომსახურება
სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის განაწილება და გადაცემა
შპს „ენერგოტრანსი“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის გადაცემა
სს "Karcál Energy"	თურქეთი	100%	100%	ელექტროენერგიის გადაცემა
სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის ყიდვა-გაყიდვა
სს "ნესკრა"	საქართველო	-	100%	ჰიდრო-ელექტრო სადგურის მშენებლობა და ოპერირება
შპს „პროექტი“	საქართველო	100%	100%	თვითმფრინავის სათადარიგო ნაწილების წარმოება
შპს „თბილისის ლოგისტიკის ცენტრი“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
შპს „თბილისის ლოგისტიკის ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	კვების სერვისები
შპს „ხილისა და ბოსტნეულის ექსპორტის კომპანია“	საქართველო	100%	100%	ხილისა და ბოსტნეულის ექსპორტი
შპს „ქართული პროდუქტი“	საქართველო	100%	100%	ტურიზმის განვითარება
შპს "შავი ზღვის პორტი"	საქართველო	100%	100%	პორტის მშენებლობა და ფუნქციონირება
შპს „ლაგოდების სავაჭრო კომპანია“	საქართველო	100%	100%	ლაგოდებში სავაჭრო მოლის მშენებლობა და იჯარით გაცემა
სს "Panex"	საქართველო	49%	49%	სამშენებლო მასალების ინდუსტრია
სს „თელასი“	საქართველო	24.53%	24.53%	ელექტროენერგიის ყიდვა და განაწილება სამეწარმეო და რეზიდენტ მომხმარებლებზე თბილისში
შპს „კლინიკების განვითარების კომპანია“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
შპს „კლინიკების განვითარების კომპანია“	საქართველო	100%	100%	სამედიცინო მომსახურების პროვაიდერი შვილობილი კომპანიების მართვა
შპს „თბილისის ბავშვთა ინფექციური კლინიკური საავადმყოფო“	საქართველო	100%	100%	სამედიცინო მომსახურებები
შპს „უნივერსალური სამედიცინო ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	სამედიცინო მომსახურებები
შპს „ნიკოლოზ ყიფშიძის ცენტრალური საუნივერსიტეტო კლინიკა“	საქართველო	100%	100%	სამედიცინო მომსახურებები
სს „Aerostructure Technologies Cyclone“	საქართველო	66%	66%	თვითმფრინავის სათადარიგო ნაწილების წარმოება
სს „Vanric Agro“	საქართველო	49%	49%	ხილის ექსპორტი
შპს „რუხის სავაჭრო ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	სავაჭრო მოლის მშენებლობა და იჯარით გაცემა
შპს „სტარტაპ საქართველო“	საქართველო	100%	100%	ვენჩურული კაპიტალი
შპს „იმერეთი გრინერი“	საქართველო	46.34%	46.34%	სოფლის მეურნეობა/საფერმერო საქმე
შეზღუდული პასუხისმგებლობის პარტნიორობა „Caucasus Clean Energy I“	გაერთიანებული სამეფო	10%	10%	საინვესტიციო ფონდი

სს "საპარტნიორო ფონდი"
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები 2018 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული წლისთვის

სახელწოდება	რეგისტრაციის და ოპერირების ქვეყანა	2018 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	2017 წილობრივი მონაწილეობა/ ხმის უფლება	ძირითადი საქმიანობა
შპს "საქართველოს ინდუსტრიული და რეგიონალური განვითარება"	საქართველო	100%	100%	საინვესტიციო ფონდი, რომელიც ინვესტიციას ახორციელებს საქართველოს რეგიონალურ განვითარებაში
შპს "ლიკანი რეზიდენსი"	საქართველო	100%	100%	ლიკანში რომანოვების სასახლის რესტავრაცია
შპს „Global Brand“	საქართველო	100%	100%	ღვინის ექსპორტი აშშ-ში
შპს "ინფრასტრუქტურული განვითარების პარტნიორობის კომპანია"	საქართველო	100%	100%	ინვესტიციების განხორციელება ანაკლიის პორტის პროექტში
შპს "წინანდალი ისეთისი"	საქართველო	45.51%	45.51%	სასტუმრო და სპა-კურორტი სოფელ წინანდალში
Gazelle Fund LP	კანადა	29.10%	29.10%	საერთაშორისო საინვესტიციო კომპანია წარმომადგენლობითი ოფისებით საქართველოში და სომხეთში
შპს „ლოპოტა“	საქართველო	-	37.78%	სასტუმრო და სპა-კურორტი ლოპოტას ტბაზე
შპს „იტონგ კავკასუს“	საქართველო	28.9%	28.9%	სამშენებლო მასალების წარმოება
საპარტნიორო ფონდი - შპს „გრინ დეველოპმენტი“ და მისი შვილობილი კომპანიები	საქართველო	100%	100%	უძრავი ქონების განვითარება
საპარტნიორო ფონდი - შპს „გრინ დეველოპმენტი“	საქართველო	100%	100%	უძრავი ქონების განვითარება
შპს „ჯინო გრინ სიტი კორპორაცია“	საქართველო	49%	49%	საინვესტიციო ფონდის ფლობა
შპს „East West Bridge“	საქართველო	100%	100%	სეანეთში (საქართველო) ჰიდრო- ელექტრო სადგურის განვითარება, მშენებლობა და ფუნქციონირება
სს „ნენსკრა ჰიდრო“	საქართველო	6.99%	-	ლორის ფერმა
შპს „Caucasian SUS Heritage“	საქართველო	49.90%	-	სასტუმროს ფუნქციონირება
შპს „KMG Service Georgia“ და მისი შვილობილი კომპანია	საქართველო	100%	-	სასტუმროს მშენებლობა და ოპერირება
სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალი“	საქართველო	100%	50%	ღვინის და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ექსპორტი
შპს „ქართული ბუნებრივი პროდუქტები“	ბელარუსი	100%	-	

ფონდის მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები და მეკავშირე საწარმოები ქართულ სააქციო საზოგადოებებს და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებს წარმოადგენს, „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

2. ანგარიშგების საფუძველი

შესაბამისობა

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ („ფასს“) შესაბამისად.

ეს არის ჯგუფის წლიური ფინანსური ანგარიშგების პირველი ნაკრები, რომელშიც გამოყენებულია ფასს 15 „შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“ და ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“.

მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში ცვლილებები აღწერილია მე-5 შენიშვნაში.

3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტა არის ქართული ლარი („ლარი“), რომელიც ამავდროულად წარმოადგენს ფონდის და ჯგუფის ყველა მნიშვნელოვანი საწარმოს სამუშაო ვალუტას და, შესაბამისად, ვალუტას რომელშიც წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

4. შეფასებების და მსჯელობების გამოყენება

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფასს-ის შესაბამისად მომზადება ხელმძღვანელობისაგან მოითხოვს მოსაზრებების, შეფასებებისა და დაშვების გაკეთებას, რომლებიც გავლენას ახდენს სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებაზე და აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების გაცხადებული თანხებზე. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

შეფასებები და თანმდევი დაშვებები მუდმივად გადაიხედება. გადახედილი სააღრიცხვო შეფასებების აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა შეფასებების გადახედვა და ყველა იმ მომავალ პერიოდში, რომლებზეც ამან გავლენა მოახდინა.

ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკაში გამოყენებული კრიტიკული მსჯელობების შესახებ, რომელთაც აქვთ ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებულ თანხებზე, აღწერილია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 6 - შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის შესაბამისად;
- შენიშვნა 9(b) და 9(c) - ძირითადი საშუალებების გაუფასურება;
- შენიშვნა 12 - შვილობილი კომპანიის შეძენა;
- შენიშვნა 13 - განსაზღვრება იმისა, თავდაპირველი გარიგება მოიცავს თუ არა იჯარას და საიჯარო ვადის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების არა-გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების და წმინდა ინვესტიციების მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშებაში ცვლილებების განსაზღვრება;
- შენიშვნა 17 - სამ თვეზე მეტი საწყისი დაფარვის ვადის მქონე დეპოზიტების კლასიფიკაცია ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების სახით;
- შენიშვნა 19(a) - უზრუნველყოფილი სესხის პირობის დარღვევის მიუხედავად, ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ სს „საქართველოს რკინიგზასთან“ დაკავშირებული არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები უნდა გრძელვადიანის სახით კლასიფიცირდეს, რადგან ობლიგაციების ურთიერთ-აჩქარება დეფოლტის მოხდენის და გაგრძელების შემთხვევაში გამოიყენება;
- შენიშვნა 19(a) - სესხების და კრედიტების სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას;
- შენიშვნა 23 (c)(ii) - სავაჭრო მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვები;
- შენიშვნა 24 - სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემაზე“ კონტროლის შეფასება; და
- შენიშვნა 26 - გაზის ყიდვა-გაყიდვასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შეფასება.

ინფორმაცია იმ დაშვებების და შეფასებასთან დაკავშირებული განუსაზღვრელობების შესახებ, რომლებიც მომდევნო ფინანსური წლის განმავლობაში არსებითი ცვლილების გამოწვევის მნიშვნელოვანი რისკის წინაშე დგანან, განხილულია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 9(c) - ძირითადი საშუალებების გაუფასურება: ანაზღაურებად ღირებულებასთან,

- მათ შორის ძირითადი საშუალებების ანაზღაურებადობასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი დაშვებები და მგრძნობელობის ანალიზი;
- შენიშვნა 23(c) - მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შეფასება ფინანსური აქტივებისთვის;
 - შენიშვნა 27(b) - პირობითი ვალდებულებები; და
 - შენიშვნა 31(j)(iii) - ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადები

სამართლიანი ღირებულებების შეფასება

ჯგუფის რამდენიმე სააღრიცხვო პოლიტიკა და ინფორმაცია საჭიროებს სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრას, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას ჯგუფი შემდგომადგვარად იყენებს ბაზრის დაკვირვებად მონაცემებს. სამართლიანი ღირებულება დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების იერარქიის სხვადასხვა დონეების მიხედვით, რომელიც ეფუძნება შეფასების მეთოდებში გამოყენებულ შემავალ მონაცემებს, ესენია:

- დონე 1: ანალოგიური აქტივებისა და ვალდებულებების კოტირებული (არაკორექტირებული) ფასები მოქმედ ბაზარზე.
- დონე 2: შემავალი მონაცემები გარდა პირველ დონეში განსაზღვრულისა, რომლებიც ხელმისაწვდომია აქტივისა და ვალდებულებისთვის, როგორც პირდაპირ (მაგ. ფასები), ასევე - ირიბად (მაგ. ფასებისგან წარმოებული).
- დონე 3: შემავალი მონაცემები აქტივისა და ვალდებულებისთვის, რომლებიც არ ეფუძნება დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არადაკვირვებადი მონაცემები).

იმ შემთხვევაში, როდესაც აქტივისა ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული შემავალი მონაცემები შესაძლოა დაჯგუფდეს სამართლიანი ღირებულების სხვადასხვა დონის მიხედვით, სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის დაჯგუფება ხდება მთლიანობაში, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის იმავე დონეში, რომელშიც ყველაზე დაბალი დონის მონაცემებია, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

ჯგუფი აღიარებს გადატანებს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის იმ ანგარიშგების პერიოდის ბოლოს, რომლის განმავლობაშიც ადგილი ჰქონდა ცვლილებას.

დამატებითი ინფორმაცია ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების შეფასების შესახებ მოცემულია შენიშვნაში 23(a) - ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება.

5. ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში

ჯგუფმა ფასს 15 (იხილეთ (A) და ფასს 9 (იხილეთ B) თავდაპირველად 2018 წლის 1 იანვრიდან გამოიყენა. რამდენიმე სხვა ახალი სტანდარტი ასევე მოქმედი იყო 2018 წლის 1 იანვრიდან, მაგრამ მათ არსებითი გავლენა არ ჰქონიათ ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ჯგუფის მიერ ამ სტანდარტების გამოყენებაზე გადასვლის მეთოდების გამო, წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში შესადარისი ინფორმაციის გადაანგარიშება არ მომხდარა ახალი სტანდარტების მოთხოვნების ასახვის მიზნით, გარდა ცალკე წარმოდგენილი სავაჭრო მოთხოვნების გაუფასურების ზარალისა (იხილეთ (B)).

ამ სტანდარტების თავდაპირველი გამოყენების ეფექტი ძირითადად უკავშირდება ფინანსურ აქტივებზე აღიარებული გაუფასურების ზარალის ზრდას (იხილეთ B(ii)).

A. ფასს 15 „შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“

ფასს 15 ადგენს ერთიან ჩარჩოს იმის განსაზღვრისთვის თუ რა ოდენობის შემოსავალი იყო აღიარებული და როდის ჰქონდა აღნიშნულს ადგილი. მან ჩაანაცვლა ფასს

18 შემოსავალი, ბასს 11 სამშენებლო ხელშეკრულებები და მათთან დაკავშირებული ინტერპრეტაციები. ფასს 15-ის მიხედვით, შემოსავლების აღიარება ხდება იმ მომენტიდან, როდესაც კლიენტი მიიღებს კონტროლს საქონელზე ან მომსახურებებზე. კონტროლის გადაცემის დროის განსაზღვრა - კონკრეტულ დროს ან დროის შემდეგ - მსჯელობას საჭიროებს.

კომპანიამ დაიწყო ფასს 15-ის გამოყენება კუმულაციური ეფექტის მეთოდის გამოყენებით (პრაქტიკული მიზანშეწონილობის გარეშე). მოცემული სტანდარტის თავდაპირველი გამოყენების გავლენა აღიარდება 2018 წლის 1 იანვარს. შესაბამისად, 2017 წელს წარმოდგენილი ინფორმაცია არ არის გადამგარიშებული - ანუ, წარმოდგენილია, როგორც ზემოთ ნახსენებია, ბასს 18-ში და მსგავს ახსნა-განმარტებებში. დამატებით, ფასს 15-ის განმარტებითი მოთხოვნები არ არის ზოგადად გამოყენებული შესადარის ინფორმაციაზე.

ფასს 15-ის არ ჰქონია მნიშვნელოვანი გავლენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკებზე, ჯგუფის შემოსავლის წყაროებთან (იხ. შენიშვნა 6) მიმართებაში, შესაბამისად, ფასს 15-ზე გადასვლას გავლენა არ მოუხდენია დაგროვილ დანაკლისზე 2018 წლის 1 იანვარს, ან ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 2018 წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე ან ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე. ფასს 15-ზე გადასვლის შედეგად სახელშეკრულებო აქტივების/ვალდებულებების აღიარება არ მომხდარა.

შემოსავლის აღიარებასთან დაკავშირებით ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ შენიშვნაში 31(b).

B. ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“

ფასს 9 განსაზღვრავს ფინანსური აქტივების, ფინანსური ვალდებულებების და არაფინანსური აქტივების ყიდვა-გაყიდვის რამდენიმე ხელშეკრულების აღიარებისა და შეფასების მოთხოვნებს. ეს სტანდარტი ჩაანაცვლებს ბასს 39-ს „ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება“.

ფასს 9-ის მიღების შედეგად, ჯგუფმა მიიღო ბასს 1-ის ცვლილება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა, რომელიც მოითხოვს ფინანსური აქტივების გაუფასურების ცალკე ერთეულად აღრიცხვას მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში. ადრე ჯგუფის მიდგომა ითვალისწინებდა სავაჭრო მოთხოვნების გაუფასურების ფინანსურ ხარჯებში ჩვენებას. შესაბამისად, ჯგუფმა მოახდინა ფასს 39-ის საფუძველზე 12,686 ათასი ლარის ოდენობით გაუფასურების ზარალის „ფინანსური ხარჯიდან“ „სავაჭრო მოთხოვნებზე გაუფასურების ზარალში“ რეკლასიფიკაცია 2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში. გაუფასურების ზარალი სხვა ფინანსურ აქტივებზე წარმოდგენილია „ფინანსური ხარჯის“ სახით, ფასს 39-ის მსგავსად და მისი წარდგენა არ ხდება განცალკევებით მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, არსებობის გათვალისწინებით.

ამასთან, ჯგუფმა მიიღო ფასს 7-ის („ფინანსური ინსტრუმენტები: განმარტებითი შენიშვნები“) შედეგობრივი ცვლილებები, რომლებიც გამოიყენება 2018 წელთან დაკავშირებულ განმარტებით შენიშვნებთან მიმართებაში, თუმცა ზოგადად არ გამოყენებულა შესადარის ინფორმაციასთან დაკავშირებით.

ფასს 9-ის საფუძველზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარების გამო, 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით გაუნაწილებელ მოგებაზე გადასვლის გავლენამ 7,554 ათასი ლარი შეადგინა.

i) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების კლასიფიკაცია და შეფასება

ფასს 9 მოიცავს კლასიფიცირების სამ ძირითად კატეგორიას ფინანსური აქტივებისთვის: ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული, სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული და სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული. ფასს 9-ის საფუძველზე ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია ზოგადად იმ ბიზნეს მოდელს ეფუძნება, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის მართვა. ეს კლასიფიკაცია ასევე სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მახასიათებლებსაც ითვალისწინებს. ფასს 9 აუქმებს არსებულ ბასს 39-ის დაფარვამდე ფლობილის, სესხებისა და მოთხოვნების და გასაყიდად ხელმისაწვდომის კატეგორიებს. ფასს 9-ის ფარგლებში, ისეთ ხელშეკრულებებში ჩართული წარმოებული ინსტრუმენტები, რომელთა საგანსაც ფინანსური აქტივი წარმოადგენს, არ განცალკევდება. ამის ნაცვლად, კლასიფიკაციის მიზნებისთვის მთლიანობაში ფასდება ჰიბრიდული ფინანსური ინსტრუმენტი.

ფასს 9 უმეტესად ინარჩუნებს ბასს 39-ის ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციის და შეფასების არსებულ მოთხოვნებს.

ჯგუფის მიერ ფასს 9-ის საფუძველზე ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიცირების და შეფასების, ცვლილებების განხორციელების და შესაბამისი შემოსულობების და ზარალის აღრიცხვის შესახებ განმარტებითი ინფორმაცია იხილეთ შენიშვნაში 31(1).

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები, სასესხო მოთხოვნა და ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, რომლებიც სესხებისა და მოთხოვნების კატეგორიაში აისახა ფასს 39-ის საფუძველზე, ახლა ამორტიზირებული ღირებულებით კლასიფიცირდება.

ფასს 9-ის მიღებას მნიშვნელოვანი გავლენა არ ჰქონია ჯგუფის ფინანსურ ვალდებულებებთან დაკავშირებულ სააღრიცხვო პოლიტიკებზე.

ii) ფინანსური აქტივების გაუფასურება

ფასს 9 ბასს 39-ში არსებულ ‘გაწეული ზარალის’ მოდელს ‘მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის’ მოდელით ჩაანაცვლებს. გაუფასურების ახალი მოდელი გამოიყენება ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებთან, სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებულ სახელშეკრულებო აქტივებსა და სასესხო ინვესტიციებთან მიმართებაში, მაგრამ არ გამოიყენება წილობრივ ინსტრუმენტებში განხორციელებულ ინვესტიციებთან დაკავშირებით. ფასს 9-ის საფუძველზე, საკრედიტო ზარალი უფრო ადრე აღიარდება, ვიდრე ბასს 39-ის ფარგლებში.

ფასს 9-ის გაუფასურების მოდელის ფარგლებში აქტივებისთვის მოსალოდნელია, რომ გაუფასურების ზარალი გაიზრდება და მეტად არასტაბილური გახდება. ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ ფასს 9-ის გაუფასურების მოთხოვნების გამოყენება 2018 წლის 1 იანვარს გამოიწვევს დამატებით გაუფასურების რეზერვს, შემდეგი სახით:

‘000 ლარი

ზარალის რეზერვი 2017 წლის 31 დეკემბრის ბასს 39-ის მიხედვით	208,404
2018 წლის 1 იანვარს აღიარებული დამატებითი გაუფასურება:	
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	7,033
სასესხო მოთხოვნა ამორტიზირებული ღირებულებით	103
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	416
ზარალის რეზერვი 2018 წლის 1 იანვარს ფასს 9-ის მიხედვით	215,956

დამატებითი ინფორმაცია ჯგუფის მიერ გაუფასურების რეზერვის შეფასების მეთოდის შესახებ აღწერილია შენიშვნებში 23(c) და 31 (1).

iii) გადასვლა

ჯგუფმა გამოიყენა წინა პერიოდებთან კლასიფიკაციასა და აღრიცხვასთან (გაუფასურების ჩათვლით) მიმართებაში შესადარისი ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნისაგან გათავისუფლების უფლება. მაშასადამე, შესადარისი პერიოდები არ არის გადაანგარიშებული. ფასს 9-ის გამოყენების შედეგად წარმოშობილი სხვაობები ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებში აღიარებულია 2018 წლის 1 იანვარს დაგროვილ დანაკლისში. შესაბამისად, 2017 წელს წარმოდგენილი ინფორმაცია ზოგადად ასახავს არა ფასს 9-ის მოთხოვნებს, არამედ უფრო ბასს 39-ისას.

6. შემოსავალი

ფასს 15-ის თავდაპირველი გამოყენების გავლენა ჯგუფის კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებულ შემოსავალზე აღწერილია შენიშვნა 5 (ა)-ში.

'000 ლარი	2018	2017
შემოსავალი ელექტროენერგიიდან		
<i>შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან</i>		
ელექტროენერგიის დაბალანსების გაყიდვა	319,039	327,453
შემოსავალი გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურებიდან	156,115	142,880
ელექტროენერგიის გადაცემა	175,261	106,640
ელექტროენერგიის წარმოება	93,188	90,587
ელექტროენერგიის დისპეტჩერიზაცია	32,756	8,096
შემოსავალი ტრანზიტიდან	202	4,642
სულ შემოსავალი ელექტროენერგიიდან	776,561	680,298
შემოსავალი გაზის და ნავთობის გაყიდვიდან და მილსადენებიდან		
<i>შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან</i>		
გაზის რეალიზაცია	361,655	379,561
შემოსავალი ნედლი ნავთობიდან	11,486	14,153
<i>სხვა შემოსავალი</i>		
გაზის მილსადენების იჯარა	42,053	59,847
ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური	18,367	18,315
სულ შემოსავალი გაზის და ნავთობის გაყიდვიდან და მილსადენებიდან	433,561	471,876
შემოსავალი სარკინიგზო გადაზიდვებიდან		
<i>შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან</i>		
ტვირთის გადაზიდვა	292,963	312,960
ლოგისტიკური მომსახურება	70,318	73,775
მგზავრების გადაყვანა	27,404	22,843
<i>სხვა შემოსავალი</i>		
სატვირთო ვაგონების იჯარა	25,362	16,781
სულ შემოსავალი სარკინიგზო გადაზიდვებიდან	416,047	426,359

'000 ლარი	2018	2017
შემოსავალი ჯანდაცვის მომსახურებიდან		
შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	27,486	22,091
სხვა შემოსავალი		
შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	51,719	49,807
სულ შემოსავალი გაყიდვებიდან	1,705,374	1,650,431

სარკინიგზო გადაზიდვები, საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდება და გადაცემა და ელექტროენერგიის განაწილება საქართველოს ბუნებრივ მონოპოლიებს წარმოადგენს.

შემოსავალი ელექტროენერგიიდან

საბალანსო ელექტროენერგიის ფასები საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გამოცემული „ელექტროენერგეტიკის (სიმძლავრის საბაზრო წესების“ მიხედვით განისაზღვრება. საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ, 2008 წლის 4 დეკემბერს მიღებული გადაწყვეტილებით, ჯგუფის მომსახურებისთვის განსაზღვრულია ფიქსირებული ტარიფი 0.00019 ლარი თითო კვ/საათზე.

„საქართველოს კანონი ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ მიხედვით, 2010 წლის სექტემბრიდან, საქართველოს ენერგეტიკის სისტემის სტაბილურობა, უსაფრთხოება და სანდოობა გარანტირებული სიმძლავრით არის უზრუნველყოფილი. თერმული დანადგარები, რომლებიც კანონმდებლობით დადგენილი ტექნიკური პარამეტრების მოთხოვნებს აკმაყოფილებს, გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს წარმოადგენს. თითოეული წყაროსთვის გარანტირებული სიმძლავრის მინიმალური მოცულობა და გარანტირებული სიმძლავრის მიწოდების პერიოდები საქართველოს მთავრობის მიერ არის განსაზღვრული. „ელექტროენერგეტიკის (სიმძლავრის) საბაზრო წესების“ შესაბამისად, გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობა ექსკლუზიურად ჯგუფის საწარმოს მიერ (სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“) ხორციელდება.

2018 წლის განმავლობაში, ჯგუფის საწარმომ სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ იმოქმედა ფინანსური აგენტის სახით, საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 27 აპრილით დათარიღებული #923 გადაწყვეტილების საფუძველზე მომსახურებების გაწევის პროცესში. 2015 წლის 9 აპრილს საქართველოს და თურქეთის მთავრობებმა გააფორმეს ენერგეტიკულ სექტორში თანამშრომლობის ხელშეკრულება. ამ ხელშეკრულების #11 მუხლის თანახმად, საქართველოს მთავრობა დაეთანხმა მთლიანად 1.000.000.000 კვ/სთ მოცულობის ელექტროენერგიისთვის ვალის თურქეთისთვის დაბრუნებას. სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ საქართველოს მხრიდან განისაზღვრა ელექტროენერგიის მიმწოდებლად, ხოლო თურქეთის მხრიდან შეირჩა ელექტროენერგიის სავაჭრო კომპანია „TETAS“.

გადაწყვეტილებს #923 თანახმად, სს „ელექტროსისტემის კომერციულმა ოპერატორმა“ მიიღო ბრძანება შეეძინა ელექტროენერგია ენგურის ჰიდროელექტროსადგურისგან და მომსახურების ორგანიზაციებისგან და მისი „TETAS“-სთვის უფასოდ მიწოდება. 2018 წელს, ენგურის ჰიდროელექტროსადგურისგან და მომსახურების ორგანიზაციებისგან შეძენილი ელექტროენერგიის მთლიანმა ღირებულებამ შეადგინა 6.465 ათასი ლარი. იმავე #923 გადაწყვეტილებით, საქართველოს მთავრობა ფარავს ზემოთ ხსენებულ საქმიანობასთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯების ნახევარს დაფარავს სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორის“ გაუნაწილებელი მოგებიდან, ხოლო ხარჯების დანარჩენ ნაწილს დაფარავს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ნაღდი ფორმით.

გადაწყვეტილების #923 საფუძველზე ელექტროენერგიის შესყიდვის და მიწოდების ოპერაციებში სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ მოქმედებდა შუამავლად საქართველოსა და

თურქეთის მთავრობებს შორის. ამ ოპერაციებში ჯგუფის ხელმძღვანელობამ შეაფასა, რომ სს „ესკო“ მოქმედებს აგენტის, და არა პრინციპალის სახით.

ხელმძღვანელობამ აგენტსა და პრინციპალს შორის შემდეგი ფაქტორები განასხვავა:

- სს „ესკო“ არ იღებს საკუთრების უფლებას საქონელზე და არ იღებს პასუხისმგებლობას გაყიდულ საქონელთან მიმართებაში.
- სს „ესკო“ არ ირჩევს კლიენტს და/ან ელექტროენერგიის მიმწოდებელს, რომლისგანაც უნდა მოხდეს ელექტროენერგიის შეძენა.
- სს „ესკო“ არ გასწევს რაიმე სახის საკრედიტო რისკს შემენილ ელექტროენერგიაზე.
- სს „ესკო“ ვერ იმოქმედებს გასაყიდ ფასებზე, რომლებიც არ უნდა განსხვავდებოდეს ელექტროენერგიის მომწოდებლის მიერ განსაზღვრული შესყიდვის ფასისგან.

შემოსავალი გაზის და ნავთობის გაყიდვიდან და მილსადენებიდან

ჯგუფი იჯარით გასცემს გაზის მილსადენს და შესაბამის ინფრასტრუქტურას შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანიაზე“ (GGTC - სახელმწიფო 100%-იან მფლობელობაში მყოფი კომპანია ჯგუფის მიღმა). იჯარის ხელშეკრულება შეუქცევადია და ის მოქმედებს 2020 წლის 1 იანვრამდე (იხილეთ შენიშვნა 29). 2011 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის 1 სექტემბრამდე საიჯარო გადასახდელები დაანგარიშდა იჯარით აღებული გაზის მილსადენით გადაზიდული გაზის მოცულობის საფუძველზე, განაკვეთით 6.80 აშშ დოლარი 1,000 კუბურ მეტრზე. 2017 წლის 1 სექტემბრის შემდეგ, ქირა განისაზღვრა თვეში 3,5000 ათას ლარად. GGTC პასუხს აგებს ყველა ხარჯზე, რომელიც უკავშირდება გაზის მთავარი მილსადენის სისტემის შეკეთებას, ტექნიკურ მომსახურებას, ფუნქციონირებას და უსაფრთხოებას. ჯგუფი პასუხს აგებს მხოლოდ კაპიტალურ დანახარჯებზე.

ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური მიიღება აზერბაიჯანიდან თურქეთში ბაქო-სუფსის მილსადენით გადაზიდული ნავთობიდან.

შემოსავალი სარკინიგზო გადაზიდვიდან

2017 წლის 28 სექტემბერს, შპს „ჯიარ ტრანზიტმა“ გააფორმა ხელშეკრულება ფიქსირებულ ფასად ტრანსპორტირების შესახებ (SoP) უცხოურ კომპანიასთან, რომლის მიხედვითაც ამ უკანასკნელს უნდა მოეხდინა სულ მცირე 1.200.000 მეტრული ტონა ნედლი ნავთობის და ნავთობისა და გაზის კონდენსატის (შემდგომში „ტვირთი“) ტრანსპორტირება 2017 წლის ბოლომდე, ჯგუფის სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის გამოყენებით, ასევე თურქმენეთიდან ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენით გადაზიდული ნავთობის წლიური რაოდენობის 50% 2018 წლის ბოლომდე. ლოგისტიკურ მომსახურებებში 2018 და 2017 წლებში შევიდა ზემოთ განსაზღვრულთან მიმართებაში აღიარებული შემოსავალი, რამაც შესაბამისად შეადგინა 23.471 ათასი და 26.440 ათასი ლარი.

ზემოთ თქმულის მიუხედავად, 2018 და 2017 წლებში ტვირთის ტრანსპორტირება არ განხორციელებულა, თუმცა უცხოურ კომპანიას კვლავ უნდა გადაეხადა მომსახურების საფასური, ტვირთის ტრანსპორტირების არ განხორციელების მიუხედავად, SoP-ის მოთხოვნების შესაბამისად (იხილეთ შენიშვნა 16).

სარკინიგზო გადაზიდვები საქართველოში ბუნებრივ მონოპოლიას წარმოადგენს, თუმცა, ფასები არ ექვემდებარება რეგულაციებს მთავრობის მხრიდან. საქართველოს სარკინიგზო კოდექსის 64-ე მუხლის მიხედვით, რომელიც ძალაში 2005 წლის 1 ივლისს შევიდა, საქართველოს მთავრობამ ჯგუფს მისი ყველა მომსახურებისთვის (ტვირთის გადაზიდვის, ტვირთის გადაზიდვასთან დაკავშირებული დამატებითი მომსახურებისთვის და მგზავრთა გადაყვანისთვის) ფასების დადგენის ნებართვა მისცა.

ტვირთის გადაზიდვის ტარიფები საერთაშორისო სარკინიგზო ტრანზიტის ტარიფის მიხედვით არის დადგენილი.

(a) მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული შემოსავლის ჩაშლა

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში, მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან შემოსავალი იყოფა პირველადი გეოგრაფიული ბაზრების, შემოსავლის მთავარი წყაროების და შემოსავლის აღიარების ვადების მიხედვით.

‘000 ლარი	სარკინიგზო		ელექტროენერგიის				სამიეზო		სხვა	
	გადაზიდვები	გაზის მიწოდება	წარმოება და მიწოდება		საქმიანობები					
პირველადი გეოგრაფიული ბაზრები	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
ადგილობრივი	390,685	409,578	361,655	379,561	746,011	647,447	11,486	14,153	79,205	71,898
უცხოური	-	-	-	-	30,550	32,851	-	-	-	-
სულ	390,685	409,578	361,655	379,561	776,561	680,298	11,486	14,153	79,205	71,898

(b) სახელშეკრულებო ნაშთები

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მოთხოვნების შესახებ.

ლარი	2018 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 1 იანვარი
მოთხოვნები, რომლებიც შესულია სავაჭრო მოთხოვნების კატეგორიაში	246,964	257,963

ბიზნეს ოპერაციების ხასიათიდან გამომდინარე, ჯგუფს არ აქვს კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან წარმოქმნილი სახელშეკრულებო აქტივები და სახელშეკრულებო ვალდებულებები.

(c) შესასრულებელი მოვალეობების და შემოსავლის აღიარების პოლიტიკები

შემოსავალი განისაზღვრება კლიენტთან გაფორმებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ანაზღაურების საფუძველზე. ჯგუფი შემოსავალს მაშინ აღიარებს, როდესაც საქონელზე ან მომსახურებაზე კონტროლს კლიენტს გადასცემს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განსაზღვრულია ინფორმაცია კლიენტებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებაში შესასრულებელი მოვალეობების ხასიათის და დაკმაყოფილების ვადების, მათ შორის მნიშვნელოვანი გადახდის ვადების და შესაბამისი შემოსავლის აღიარების პოლიტიკების შესახებ:

შემოსავლის სახეობა	შესასრულებელი მოვალეობების დაკმაყოფილების ხასიათი და ვადები, მათ შორის მნიშვნელოვანი გადახდის პირობები	შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრიდან)	შემოსავლის აღიარება ბასს 18-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრამდე)
ელექტროენერგის წარმოება და მიწოდება	შესასრულებელი მოვალეობა დაკმაყოფილდება ელექტროენერგიის საბითუმო მოვაჭრისთვის მიწოდების და მისი მოხმარებისას. ინვოისი გაიცემა ყოველთვიურად. მოხმარებული ელექტროენერგიის ღირებულების გადახდა ხდება საანგარიშგებო თვის მომდევნო თვის ბოლოს.	შემოსავალი აღიარდება ყოველთვიურად, საბითუმო მოვაჭრეების მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის მოცულობის საფუძველზე. მოხმარებული ელექტროენერგია მეტრებად ფასდება. სიმძლავრის საფასური ეფუძნება მარეგულირებელი აქტივების ბაზის (RAB) შეფასების საფუძველზე, ხოლო ფიქსირებული ყოველდღიური გადახდა ხორციელდება 365 დღიდან 300 დღის განმავლობაში.	შემოსავალი აღიარდებოდა ყოველთვიურად, საბითუმო მოვაჭრეების მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის მოცულობის საფუძველზე.
საბალანსო ელექტროენერგიის გაყიდვა; შემოსავალი გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურებიდან	მომხმარებლებთან (ადგილობრივი და უცხო ქვეყნის) კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების საფუძველზე გაყიდვის განხორციელებისას, კლიენტები ელექტროენერგიაზე კონტროლს იღებენ ნასყიდობის მომენტში. ჯგუფი ტარიფს ყოველთვიურად ანგარიშობდა, იმ პერიოდისთვის შემძენილი ელექტროენერგიის ფაქტიური ფასების საფუძველზე. გაყიდვებთან დაკავშირებით ფასდაკლებებს ადგილი არ ჰქონია.	შემოსავალი აღიარდება გაყიდვის მომენტში.	შემოსავალი აღიარდებოდა კონტროლის გადაცემის მომენტში. გადაცემა გაყიდვის პროცესში განხორციელდა. ჯგუფს ფასდაკლება არ შეუთავაზებია.
ელექტროენერგიის გადაცემა; ელექტროენერგიის დისპეტჩერიზაცია	ჯგუფი ელექტროენერგიის გადაცემით მიღებულ შემოსავალს აღიარებს მომსახურებაზე კონტროლის კლიენტისთვის გადაცემისას. შემოსავალი აღიარდება დროის გასვლის შემდეგ მომსახურების გაწევისას, თვის განმავლობაში გადაცემული და განაწილებული ელექტროენერგიის მოცულობის და მარეგულირებლის მიერ დადგენილი ტარიფის საფუძველზე. კონტრაქტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებები არ მოიცავს	შემოსავალი აღიარდება გაყიდვის მომენტში. პროგრესის შეფასება ეფუძნება გადაცემული და განაწილებული ელექტროენერგიის ფაქტიურ მოცულობას.	შემოსავალი აღიარდებოდა კონტროლის გადაცემის მომენტში. გადაცემა გაყიდვის პროცესში განხორციელდა.

შემოსავლის სახეობა	შესასრულებელი მოვალეობების დაკმაყოფილების ხასიათი და ვადები, მათ შორის მნიშვნელოვანი გადახდის პირობები	შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრიდან)	შემოსავლის აღიარება ბასს 18-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრამდე)
ფასდაკლებებს. ინვოისები ყოველთვიურად გადაიხდება.			
გაზის მიწოდება	კლიენტები გაზზე კონტროლს იღებენ მისი მილსადენით კლიენტისთვის მიწოდებისას. ინვოისები გაიცემა მომდევნო საანგარიშგებო თვის არაუგვიანეს 15 რიცხვისა. სახელშეკრულებო პირობების მიხედვით, გადასახადის ნაწილი წინასწარ (თითოეული თვის არაუგვიანეს 25-ე დღისა) გადაიხდება, ხოლო დანარჩენი თანხა გადაიხდება საანგარიშგებო თვის შემდგომი თვის ბოლოსთვის. შეთანხმების თანახმად, გადახდის დაგვიანების ჯარიმა დაირიცხება დაუფარავ ნაშთზე, გადახდის თარიღის მომდევნო დღიდან.	შემოსავალი აღიარდება გაზის მიწოდების წერტილში მიწოდებისას (აღმოსავლეთ, სამხრეთ და ჩრდილოეთ მიწოდების წერტილები, გაზის მიწოდების ხელშეკრულების საფუძველზე), ე.ი. დაკმაყოფილდება გაზის მიწოდების შესასრულებელი მოვალეობა. ოპერაციის ფასი მოიცავს გაზის თვითღირებულებას და დაგვიანებული გადახდისთვის დარიცხულ ჯარიმებს, ცვლადი საზღაურის სახით, და გამორიცხავს ცვლადი საზღაურის შეფასებებს, რომლებიც ნაწილდება შესასრულებელი მოვალეობაზე.	შემოსავალი აღიარდებოდა მილსადენებით გაზის კლიენტისთვის დროულად მიწოდების და მის მიერ მოხმარებისას, იმ დროს, როდესაც კლიენტმა მიიღო საქონელი და მოხდა შესაბამისი რისკების და საკუთრების უფლების გადაცემა, იმ დაშვებით, რომ შესაძლებელი იქნება ამონაგების გონივრულად შეფასება.
საძიებო საქმიანობები/ შემოსავალი ნედლი ნავთობის რეალიზაციიდან	შესასრულებელი მოვალეობა დაკმაყოფილდება იმ დროს, როდესაც ჯგუფი დანიშნულების ადგილზე მიაწვდის კლიენტს ნავთობს (ფრანკო საწარმო - საერთაშორისო კომერციული პირობები (EXW Incoterms)). ინვოისი გაიცემა ნავთობის გაყიდვისას, ხოლო გადახდის პირობები ინდივიდუალურ კლიენტთან თანხმდება, ხელშეკრულების	შემოსავალი ნავთობის გაყიდვიდან აღიარდება ნავთობის კომპანიის ობიექტებიდან კლიენტისთვის ნავთობის გადაზიდვისას/მიწოდებისას.	შემოსავალი ნავთობის რეალიზაციიდან აღიარდებოდა იმ მომენტში, როდესაც ნავთობთან დაკავშირებული საკუთრების უფლება, სხვა უფლებები და ვალდებულებები ჯგუფისგან კლიენტზე გადაეცემა.
ტვირთის გადაზიდვა, ლოგისტიკური მომსახურებები და	ტვირთის გადაზიდვა, ლოგისტიკური მომსახურებები და მგზავრების გადაყვანიდან მიღებული შემოსავლის წყაროები უნდა აღიარდეს „დროთა განმავლობაში“, რადგან	შემოსავალი აღიარდება დროთა განმავლობაში, მომსახურების გაწევასთან ერთად. ასაღიარებელი შემოსავლის თანხის განსასაზღვრად დასრულების	შემოსავალი აღიარდებოდა ანგარიშგების თარიღში გარიგების დასრულების ეტაპის პროპორციულად.

შემოსავლის სახეობა	შესასრულებელი მოვალეობების დაკმაყოფილების ხასიათი და ვადები, მათ შორის მნიშვნელოვანი გადახდის პირობები	შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრიდან)	შემოსავლის აღიარება ბასს 18-ის მიხედვით (მოქმედებს 2018 წლის 1 იანვრამდე)
მგზავრების გადაყვანა	ტრანსპორტირება მომსახურებაა, რომლის დროსაც კლიენტი იღებს და ამავდროულად მოიხმარს სარგებელს, ჯგუფის მიერ ვალდებულებების შესრულების პროცესში. კლიენტი სარგებელს იღებს გავლილი მანძილის სახით.	ეტაპი ფასდება ტრანსპორტირების დასრულებამდე მოსალოდნელი დროის საფუძველზე.	დასრულების ეტაპი შეფასდა ტრანსპორტირების დასრულებამდე მოსალოდნელი დროის საფუძველზე.
შემოსავალი ჯანდაცვის მომსახურები დან	ჯანდაცვის სფეროდან მიღებულ შემოსავალთან დაკავშირებული შესასრულებელი მოვალეობა დაკმაყოფილდება „დროთა განმავლობაში“, მომსახურების გაწევისას.	შემოსავალი აღიარდება დროთა განმავლობაში, მომსახურების გაწევისთან ერთად.	შემოსავალი აღიარდებოდა ანგარიშგების თარიღში ტრანზაქციის დასრულების ეტაპის პროპორციულად.
სხვა - ელექტროენერგის იმპორტ- ექსპორტი; შემოსავალი გაწეული და სხვა მომსახურებების ფიქსირებული ტარიფებიდან	ელექტროენერგიის იმპორტ-ექსპორტი - ადგილობრივ და უცხოელ კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების ნაწილის სახით, კლიენტები ელექტროენერგიაზე კონტროლს იღებენ ნასყიდობის მომენტში. ჯგუფი ტარიფს ყოველთვიურად ანგარიშობდა, იმ პერიოდისთვის შემენილი ელექტროენერგიის ფაქტიური ფასების საფუძველზე. გაწეული მომსახურებების ფიქსირებული ტარიფი - კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების საფუძველზე გაყიდვისას, კომპანია მომსახურების გაწევისთვის ფიქსირებულ ტარიფს (შენიშვნა 6) იღებდა. ტარიფის დარიცხვა ხდება ელექტროენერგიის შემენის მომენტში. სხვა - სხვა შემოსავალი აღიარდება გაყიდვის დაწყების და საქონელზე კონტროლის გადაცემისას.	ელექტროენერგიის იმპორტ-ექსპორტი - შემოსავალი აღიარდება გაყიდვის მომენტში. გაწეული მომსახურების ფიქსირებული ტარიფი - შემოსავალი აღიარდება გაყიდვის მომენტში. სხვა - შემოსავალი აღიარდება ჯგუფის საწყობში კლიენტების მიერ საქონლის მიღებისას.	ელექტროენერგიის იმპორტ-ექსპორტი - შემოსავალი აღიარდებოდა კონტროლის გადაცემის მომენტში. გადაცემა გაყიდვის პროცესში განხორციელდა. გაწეული მომსახურების ფიქსირებული ტარიფი - შემოსავალი აღიარდებოდა ელექტროენერგიის რეალიზაციის წერტილში მომსახურების გაწევისას. სხვა - შემოსავალი აღიარდებოდა კლიენტის მიერ საქონლის მიღების და შესაბამისი რისკების და საკუთრების უფლების გადაცემისას.

7. საოპერაციო ხარჯები

'000 ლარი	2018	2017
გაზის და ნავთობის თვითღირებულება	367,473	392,649
გაყიდული საბალანსო ელექტროენერგიის თვითღირებულება	341,063	322,156
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	44,242	53,125
სარკინიგზო ტრანსპორტირებაში გამოყენებული ელექტროენერგია და მასალები	43,708	40,828
გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურების ღირებულება	40,347	39,715
ლოგისტიკური მომსახურება	17,636	12,996
გაწეული სამედიცინო მომსახურების თვითღირებულება	10,313	9,235
სატვირთო ვაგონების იჯარა	4,177	4,095
სხვა*	143,064	90,338
	1,012,023	965,137

*ზემოთ მოცემული სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს აუდიტორული ფირმისთვის აუდიტორული და სხვა პროფესიონალური მომსახურებებისთვის გადახდილ მომსახურების საფასურს 713 ათასი ლარის (2017: 640 ათასი ლარი) ოდენობით.

8. ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი

'000 ლარი	2018	2017
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული		
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის საფუძველზე	63,673	73,315
დისკონტის ამორტიზაცია რესტრუქტურიზებულ მოთხოვნაზე დაკავშირებული მხარის მიმართ	2,780	-
დისკონტის ამორტიზაცია ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე	4,981	3,836
ფინანსური შემოსავალი	71,434	77,151
ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებების საპროცენტო ხარჯი	(141,859)	(153,682)
უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი წმინდა ზარალი	(66,215)	(73,607)
დისკონტის ამორტიზაცია რესტრუქტურიზებულ ვალდებულებებზე	(5,799)	(6,220)
ფინანსური აქტივების აღიარების შეწყვეტით გამოწვეული ზარალი	-	(5,194)
სხვა ფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალი	(149)	(23,502)
ფინანსური ხარჯები	(214,022)	(262,205)
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული წმინდა ფინანსური ხარჯები	(142,588)	(185,054)

9. ძირითადი საშუალებები

'000 ლარი	მიწა, შენობა-ნაგებობები	სარკინიგზო ინფრასტრუქტურა	ელექტროენერგიის წარმოების ერთეული	გაზის და ნავთობის მილსადენები	ნავთობის ჰაბური	ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზი	ტრანსპორტი, მანქანა-დანადგარები და სხვ.	დაუსრულებელი და დაუმონტაჟებული აღჭურვილობა*	სულ
თვითღირებულება ან პირობითი ღირებულება									
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	967,545	940,265	390,904	391,649	35,404	393,663	1,787,279	1,199,532	6,106,241
შესყიდვები	1,472	255	-	8,380	-	214	75,194	399,498	485,013
გასხვისება და ჩამოწერა	(7,209)	(25,853)	-	(683)	-	-	(15,341)	(9,765)	(58,851)
გადატანები/რეკლასიფიკაცია	16,876	41,470	525	12,451	-	64,580	81,758	(220,917)	(3,257)
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	978,684	956,137	391,429	411,797	35,404	458,457	1,928,890	1,368,348	6,529,146
 ნაშთი 2018 წლის 1 იანვრის									
მდგომარეობით	978,684	956,137	391,429	411,797	35,404	458,457	1,928,890	1,368,348	6,529,146
შესყიდვები	23,687	5,694	-	95	-	-	21,699	596,931	648,106
ზრდა საწარმოთა									
გაერთიანების გზით	43,795	-	-	-	-	-	15,084	-	58,879
გასხვისება და ჩამოწერა	(2,162)	(2,495)	-	(694)	-	-	(30,217)	(8,510)	(44,078)
შვილობილ კომპანიაში									
კაპიტალში წილის გაყიდვა	-	-	-	-	-	-	-	(19,657)	(19,657)
გადატანები/რეკლასიფიკაცია	2,934	7,663	214	20,099	-	3,538	8,836	(43,284)	-
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,046,938	966,999	391,643	431,297	35,404	461,995	1,944,292	1,893,828	7,172,396
 ცვეთა და გაუფასურების ზარალი									
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	60,222	323,293	22,106	135,964	24,223	119,038	647,141	6,270	1,338,257
ცვეთა წლის განმავლობაში	8,969	47,977	15,291	17,674	1,207	24,161	90,966	-	206,245
გასხვისება და ჩამოწერა	(1,352)	(25,316)	-	(529)	-	-	(4,515)	-	(31,712)
გაუფასურების ზარალი	46,382	-	-	-	-	69,925	150,545	365,881	632,733
გადატანები	-	-	-	5	-	-	-	(5)	-
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	114,221	345,954	37,397	153,114	25,430	213,124	884,137	372,146	2,145,523

*დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები მოიცავს გაზის მილსადენებს და ტურბინებს, რომლებიც ჯერ არ არის შესული ექსპლოატაციაში. იქედან გამომდინარე, რომ საქართველოს ბაზარი არ არის განვითარებული, თითქმის შეუძლებელია თერმული ელექტროსადგურის ნაწილების სწრაფად ყიდვა გადაუღებელ ვითარებებში. შესაბამისად, ჯგუფი იძულებულია დამატებითი მარაგი იქონიოს. დაუმთავრებელი მშენებლობები უმეტესად მოიცავს გაზის მილსადენებთან დაკავშირებულ მშენებლობისა და სარეაბილიტაციო სამუშაოებს.

'000 ლარი	მიწა, შენობა- ნაგებობები	სარკინიგზო ინფრასტრუქ- ტურა	ელექტროენერგ იის წარმოების ერთეული	გაზის და ნავთობის მილსადენებ ი	ნავთობის ჭაბურღილ ები	ელექტროენერგის რგის გადამცემი ხაზი	ტრანსპორტი, მანქანა- დანადგარები და სხვ.	დაუსრულებელი და დაუმონტაჟებული აღჭურვილობა*	სულ
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	114,221	345,954	37,397	153,114	25,430	213,124	884,137	372,146	2,145,523
ცვეთა წლის განმავლობაში	7,796	57,840	15,319	18,210	966	14,737	86,428	-	201,296
გასხვისება და ჩამოწერა	(841)	(868)	-	(398)	-	-	(15,158)	(57)	(17,322)
გაუფასურების ზარალი	166,967	154,883	-	-	-	11,990	150,142	250,110	734,092
გადატანები/რეკლასიფიკაცია	-	-	-	3,225	-	-	-	(3,225)	-
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	288,143	557,809	52,716	174,151	26,396	239,851	1,105,549	618,974	3,063,589
საბალანსო ღირებულებები									
2017 წლის 31 დეკემბრის	864,463	610,183	354,032	258,683	9,974	245,333	1,044,753	996,202	4,383,623
2018 წლის 31 დეკემბრის	758,795	409,190	338,927	257,146	9,008	222,144	838,743	1,274,854	4,108,807

(a) დაუმთავრებელი მშენებლობა

2010 წლის ბოლოს ჯგუფმა წამოიწყო რკინიგზასთან დაკავშირებული ორი მსხვილი კაპიტალური პროექტი: მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაცია და თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზი. ჯგუფმა ზემოთ ხსენებული პროექტები 2010 წლის სექტემბერსა და 2010 წლის ნოემბერში (შესაბამისად) წამოიწყო. ჯგუფმა 2010 წელს გამოსცა არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები ზემოთ ხსენებული პროექტების ნაწილობრივ დასაფინანსებლად. 2012 წლის განმავლობაში ჯგუფმა გამოიხმო 2010 წელს გამოშვებული ობლიგაციები ზოგადი კორპორატიული და ლიკვიდურობის მართვის მიზნით ახალი ობლიგაციების გამოშვების გზით (იხ. შენიშვნა 19(a)).

ნასესხები სახსრები კაპიტალიზებულ იქნა 8%-იანი კაპიტალიზაციის განაკვეთის საფუძველზე (2017: 8%). კაპიტალიზებული ნასესხები სახსრები 57,114 ათასი ლარის ოდენობით 2018 წელს უკავშირდება მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაციის პროექტს (2017: 49,754 ათასი ლარი).

კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის გარდაბანი II-ის მშენებლობასთან დაკავშირებულმა კაპიტალიზებულმა ნასესხებმა სახსრებმა 7,050 ათასი ლარი შეადგინა, კაპიტალიზაციის განაკვეთით 6.75%. 2018 წლის განმავლობაში, დღგ-ს სახით დაბრუნდა 16.000 ათასი ლარი (2017: ნული) კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის გარდაბანი II-ის მშენებლობის ნასყიდობებისთვის.

ქსნის ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურების მშენებლობასა და გაძლიერებასთან, გადამცემი ქსელის გამაგრების პროექტთან და გადამცემი ხაზების სარეაბილიტაციო პროექტებთან დაკავშირებულმა კაპიტალიზებულმა ნასესხებმა სახსრებმა 5,521 ათასი ლარი (2017: 3,331 ათასი ლარი) შეადგინა, კაპიტალიზაციის განაკვეთით 2.69% (2017: 1.81%).

*დაუმონტაჟებული მოწყობილობები მოიცავს გაზის მილსადენებს და ტურბინებს, რომლებიც ჯერ არ არის შესული ექსპლოატაციაში. იქედან გამომდინარე, რომ საქართველოს ბაზარი არ არის განვითარებული, თითქმის შეუძლებელია თერმული ელექტროსადგურის ნაწილების სწრაფად ყიდვა გადაუდებელ ვითარებებში. შესაბამისად, ჯგუფი იძულებულია დამატებითი მარაგი იქონიოს. დაუმთავრებელი მშენებლობები უმეტესად მოიცავს გაზის მილსადენებთან დაკავშირებულ მშენებლობისა და სარეაბილიტაციო სამუშაოებს.

(ბ) თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის (შემდგომში „პროექტი“) გაუფასურება

2013 წლის ივნისში, ჯგუფმა გაახმაურა გადაწყვეტილება თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გადაკეთების შესახებ. ჯგუფმა მოლაპარაკებები აწარმოა საქართველოს მთავრობასთან და მთავარ მესამე მხარე სამშენებლო კომპანიებთან, გადაკეთების ვადის განმავლობაში პროექტის დაკონსერვების გეგმის შესათანხმებლად. ყველა დაუმთავრებელი სამშენებლო სამუშაო არსებითად დასრულებული იყო 2013 წლის ოქტომბრის ბოლოსთვის, შემდგომი სამუშაოები შეჩერდა. 2013 წლის ოქტომბრის შემდეგ ნასესხები სახსრების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

2014 წლის მარტში საქართველოს მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის მშენებლობის პროექტის 18 თვით შეჩერების შესახებ, სანამ არ იქნებოდა წარმოდგენილი საბოლოო მოდიფიცირებული პროექტი.

2015-2016 წლებში, ჯგუფი აწარმოებდა განხილვებს თბილისის მერიასა და საქართველოს მთავრობასთან პროექტის დასრულების სხვადასხვა სცენართან დაკავშირებით. ერთერთი განსახილველი სცენარი მოიცავდა შემოვლითი გზის საწყისი ადგილმდებარეობის ცვლილებას, რის გამოც არსებული შემოვლითი გზის ინფრასტრუქტურა შესაძლოა უფუნქციო გახდეს. ალტერნატიული სცენარები ასევე მოიცავდა არსებული ინფრასტრუქტურის გამოყენებას იმ შემთხვევაში, თუ ის უფუნქციო გახდებოდა. ინფრასტრუქტურის სამომავლო გამოყენების ვარიანტები ასევე მოიცავს შემოვლით საავტომობილო გზას, თბილისის მეტროპოლიტენის სისტემის გაფართოვებას და ტვირთის დასაწყობების სადგურს, თუმცა, 2017 და 2018 წლების 31 დეკემბრის, ასევე წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღის მდგომარეობით საქართველოს მთავრობს თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის თაობაზე გადაწყვეტილება არ მიუღია.

არსებული პროექტის გაგრძელებასთან ან ნებისმიერი სხვა სცენარის განხორციელებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი გაურკვევლობების გამო, რაც მოიცავდა პროექტის ცვლილებას და ასევე იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ პროექტი ჯგუფს მომავალში მოუტანს ეკონომიკური სარგებელს ინდივიდუალურად ან სხვა გრძელვადიან აქტივებთან ერთად, პროექტის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერა 382,616 ათასი ლარით 2017 წელს მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე, რომელიც 14,689 ათას ლარს შეადგენს და მოიცავდა მიწის ნაკვეთს, რომელიც შესული იყო ზემოთ განსაზღვრულ დაუმთავრებელ მშენებლობაში.

2018 წლის განმავლობაში ადგილი არ ჰქონია რაიმე სახის მოვლენას ან ვითარებების ცვლილებას, რაც გამოიწვევდა 2017 წელს აღიარებული გაუფასურების აღდგენას.

(ც) ძირითადი საშუალებების გაუფასურება (თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გამოკლებით)

სს „საქართველოს რკინიგზა“:

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ არსებობდა სს „საქართველოს რკინიგზის“ გრძელვადიანი აქტივების („ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეული“) გაუფასურების ინდიკატორი. გაუფასურების ტესტირება ჯგუფმა ჩაატარა ტრანსპორტირებული ტვირთის მოცულობის (2012 წლის 5,899 მილიონი მეტრული ტონა ერთ კილომეტრ ტვირთზე 2018 წლის 2,747 მილიონ მეტრულ ტონამდე ერთ კილომეტრ ტვირთზე) და ტვირთის ტრანსპორტირებიდან მიღებული შემოსავლის (350,749 ათასი ლარი 2012 წელს, 241,572 ათასი ლარი 2018 წელს) მნიშვნელოვანი კლების გამო. შემოსავალი ტვირთის ტრანსპორტირების

მომსახურებიდან სარკინიგზო ტრანსპორტირების ბოლო ორი წლის განმავლობაში გენერირებული მთლიანი შემოსავლის 57%-მდე შეადგენს, რაც გაუფასურების ინდიკატორად იქნა მიჩნეული.

ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება მის გამოყენებით ღირებულებას დაეფუძნა, რომელიც განისაზღვრება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის უწყვეტად სარგებლობით წარმოქმნილი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით. ანალიზის საფუძველზე, ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება განისაზღვრა როგორც მის საბალანსო ღირებულებაზე 691,387 ათასი ლარით ნაკლები, შესაბამისად, გაუფასურების ზარალი აღირიცხა მოგებაში ან ზარალში და სხვა სრულ შემოსავალში 2018 წელს. გაუფასურების ზარალი პროპორციულად გადანაწილდა ძირითადი საშუალებების ერთეულებზე, მაგრამ არანაკლებ ინდივიდუალური ერთეულების გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებული სამართლიანი ღირებულებისა.

ანაზღაურებადი ღირებულების შეფასებაში გამოიყენება შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები:

- ფულადი ნაკადების დაგეგმვა ხდება ფაქტობრივი საოპერაციო შედეგების და ფულადი ნაკადების საფუძველზე, 2037 წლამდე პერიოდისთვის, საბოლოო ღირებულების დამატებით დაანგარიშებით. მომავალში მოცულობებზე იმ მნიშვნელოვანი გავლენის გამო, რომელსაც მოელიან ანაკლიის პორტის მშენებლობისგან, ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ გამართლებულია ფულადი ნაკადების დაგეგმვა 19-წლიანი პერიოდისთვის, რადგან ჯგუფს მიაჩნია, რომ 19-წლიანი პერიოდი ფულადი სახსრების სტაბილიზაციას შეუწყობს ხელს ანაკლიის პორტის მშენებლობის დასრულების შემდეგ. პროგნოზები კეთდება ნომინალურ გამოხატულებაში;
- მოცულობების პროგნოზირება ეფუძნება 2018 წელს ფაქტობრივად ტრანსპორტირებულ რაოდენობას, რაც იცვლება საქართველოს მშპ-ს ზრდის 4.6%-იანი განაკვეთით, 2022 წლამდე. 2023 წლიდან მოცულობების ზრდა არ არის პროგნოზირებული. ზემოთ მითითებულ რაოდენობებთან გამოსაყენებელი ტარიფები დაიგეგმა მ.ტ/კმ განსაზღვრული ტარიფის საფუძველზე 2019 წლისთვის, რომელიც იცვლება აშშ-ს სამომხმარებლო ფასების ინდექსის პროგნოზების მიხედვით. პროგნოზმა გამოიწვია 2.25%-იანი ზრდა პირველი ორი საპროექტო წლის განმავლობაში და 1.7%-იანი ზრდა დარჩენილ პერიოდში;
- ფულადი ნაკადები მოიცავს ტექნიკური მომსახურების წლიურ კაპიტალურ დანახარჯებს და მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაციის პროექტის დასრულებისთვის განხორციელებულ გადახდებს. საპროგნოზო ფულადი ნაკადები მოიცავს 80 მილიონ აშშ დოლარს, რომელიც ზემოთ ხსენებულ მოდერნიზაციის პროექტს უკავშირდება. მოსალოდნელია, რომ ზემოთ ხსენებული პროექტის დასრულება 10%-ით შეამცირებს დაგეგმილ ელექტროენერგიის და მატერიალურ ხარჯებს 2020 და 2021 წლებში;
- ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრაში გამოიყენება 12.91%-იანი წინა საგადასახადო დისკონტირების განაკვეთი. დისკონტირების განაკვეთი ასახავს ფულადი ნაკადების მოთხოვნილ უკუგების კოეფიციენტს მსგავსი კომპანიების ინვესტირებულ კაპიტალზე (აშშ დოლარში გამოხატული). გრძელვადიანი ზრდის განაკვეთი ბოლო პერიოდისთვის გრძელვადიან ინფლაციის პროგნოზს უახლოვდება აშშ დოლარისთვის, რაც 1.9%-ს შეადგენს.

გამოყენებითი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლის მიმართაც განსაკუთრებით მგრძნობიარეა დაანგარიშება, მოიცავს შემდეგს:

- დისკონტირების განაკვეთი - 1%-იანი ზრდა გამოყენებულ დისკონტირების განაკვეთში დაახლოებით 186 მილიონი ლარის ოდენობით დამატებით გაუფასურების ზარალს გამოიწვევს.

- დისკონტირების განაკვეთი - 1%-იანი კლება გამოყენებულ დისკონტირების განაკვეთში გაუფასურების ზარალის დაახლოებით 227 მილიონი ლარის ოდენობით კლებას გამოიწვევს.
- მოცულობის ზრდა ანაკლიის ღრმა წყლოვანი საზღვაო პორტის გამო - დაგეგმილი ფულადი ნაკადებიდან ამ მოცულობების გამოკლება გამოიწვევდა დამატებით გაუფასურების ზარალს დაახლოებით 293 მილიონი ლარის ოდენობით;

შპს „ენერგოტრანსი“:

გარდა ამისა, 2018 წლის 31 დეკემბერს ხელმძღვანელობამ გამოავლინა ჯგუფის შვილობილი კომპანიის - შპს „ენერგოტრანსის“ ძირითადი საშუალებების („ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეული“) გაუფასურების მაჩვენებელი, რაც გამოწვეული იყო იმ ფაქტით, რომ 2018 წელს „ენერგოტრანსის“ წმინდა საოპერაციო ფულადი ნაკადები დაგეგმილზე ნაკლები იყო, რაც უმეტესად გამოწვეული იყო ელექტროენერგიის გადაცემიდან დაგეგმილი ფულადი ნაკადების კლებით.

ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება მის გამოყენების ღირებულებას დაეფუძნა, რომელიც განისაზღვრება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის უწყვეტად სარგებლობით წარმოქმნილი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით.

ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის საბალანსო ღირებულება 274,852 ათასი ლარის ოდენობით უფრო მაღალი ოდენობით განისაზღვრა, ვიდრე მისი ანაზღაურებადი ღირებულება, რომელიც 232,147 ათას ლარს შეადგენდა. შესაბამისი გაუფასურების ზარალი 42,705 ათასი ლარის ოდენობით აღიარდა 2018 წლის გაუფასურების ზარალში, რომელიც ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულებზე პროპორციულად გადანაწილდა.

ანაზღაურებადი ღირებულების შეფასებაში გამოიყენება შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები:

- ფულადი ნაკადები 27 წლის ვადით არის დაგეგმილი. ხელმძღვანელობის აზრით, 27 წლის გამოყენება გამართლებულია, რადგან ეს პერიოდი წარმოადგენს ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის დარჩენილ საშუალო შეწონილ სასარგებლო მომსახურების ვადას, რომელიც ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულში ინვესტირების ანაზღაურების და ინვესტირების მოთხოვნილი უკუგების კოეფიციენტს ასახავს, რომელიც განისაზღვრება საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკი) მიერ დამტკიცებული ტარიფების განსაზღვრის მეთოდოლოგიით;
- საპროგნოზო პერიოდისთვის, 400 კვ-იანი ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზის დატვირთვის ფაქტორი 17,53%-ით განისაზღვრა. დატვირთვის ფაქტორი დაანგარიშდა წმინდა საპროგნოზო ექსპორტ-იმპორტის მაჩვენებლით, რომელიც გადამცემი ხაზის პოტენციურ სიმძლავრეზე იყოფა.
- ფულადი ნაკადები შემოსავლის ორი მთავარი წყაროდან არის მოსალოდნელი: ელექტროენერგიის გადაცემა და ექსპორტი;
- შემოსავალი ელექტროენერგიის გადაცემისა და ექსპორტიდან იგეგმება ფაქტიური საოპერაციო შედეგების და კომპანიის ხუთწლიანი ბიზნეს-გეგმის საფუძველზე, რომელიც შემუშავდება საქართველოს ელექტროენერგიის გადამცემი ქსელის ათწლიანი განვითარების გეგმის შესაბამისად, რომელიც საქართველოს მთავრობის მიერ არის დამტკიცებული;
- ბიუჯეტში განსაზღვრული თანხების მნიშვნელოვანი კლების და გარე ბაზრების ხელმისაწვდომი ინფორმაციის შედეგად, შემოსავალი ელექტროენერგიის გადაცემიდან ნულის ოდენობით შეფასდა.
- მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების განსაზღვრაში გამოიყენება დაბეგვრამდე არსებული დისკონტირების განაკვეთი 13,6%-ის ოდენობით (2017 წ.: 12,2%). დისკონტირების განაკვეთი ასახავს ფულადი ნაკადების მინიმალურ მოთხოვნილ უკუგების კოეფიციენტს კომპანიების ინვესტირებულ კაპიტალზე (ლარში გამოხატული).

ზემოაღნიშნული შეფასებები ძირითადად მგრძნობიარეა დისკონტირების განაკვეთში ცვლილების მიმართ. 1%-იანი ზრდა დისკონტირების განაკვეთში გამოიწვევს გაუფასურების ზარალის დაახლოებით 10,331 ათასი ლარით ზრდას.

250,117 ათასი ლარი აღიარდა მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში 2017 წლის განმავლობაში შპს „ენერგოტრანსის“ ძირითად საშუალებებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალის სახით, რომელიც პროპორციულად გადანაწილდა ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე.

(d) უზრუნველყოფა

2018 წლის 31 დეკემბერს ძირითადი საშუალებების ერთეულები (მიწის ნაკვეთები ელექტროენერგიის გამომცემი ხაზებით და შესაბამისი ტექნიკური აღჭურვილობა) საბალანსო ღირებულებით 55,980 ათასი ლარი (2017: 61,102 ათასი ლარი) დაგირავებული იყო საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსგან მიღებული სესხების და კრედიტების და ფინანსთა სამინისტროს მიმართ არსებული რესტრუქტურისებული ვალდებულებების უზრუნველყოფის სახით (იხილეთ შენიშვნები 19 და 20).

2018 წლის 31 დეკემბრისთვის 76,717 ათასი ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე ქონება (2017: 108,365 ათასი ლარი) დაგირავებულია სესხების უზრუნველსაყოფად (იხ. შენიშვნა 19).

10. ავანსები გრძელვადიან აქტივებში და სხვა გრძელვადიანი აქტივები

‘000 ლარი	2018	2017
სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის სამშენებლო სამუშაოებზე გადახდილი ავანსები*	60,630	79,071
კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის (CCPP) გარდაბანი II სამშენებლო სამუშაოებზე გადახდილი ავანსები**	57,635	59,535
გრძელვადიან აქტივებში გადახდილი სხვა ავანსები	44,484	40,079
სულ გრძელვადიან აქტივებში გადახდილი ავანსები	162,749	178,685
სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის სამშენებლო მასალები	26,463	36,108
არამატერიალური აქტივები	34,192	35,400
სხვა	21,000	19,861
სულ სხვა გრძელვადიანი აქტივები	81,655	91,369

* სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის სამშენებლო სამუშაოებში გადახდილი ავანსები შემოვლითი გზის პროექტს უკავშირდება, რომელიც 2017 და 2018 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით იყო შეჩერებული. ხელმძღვანელობის შეფასებით, ავანსები სრულად ანაზღაურებადია უცხოური ბანკიდან მიღებული შესრულების გარანტიის საფუძველზე.

**2016 წლის 28 სექტემბერს შპს „გარდაბნის თბოსადგურს 2“ და კომპანიას „China Tianchen Engineering Corporation“-ს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის გარდაბანი II დაპროექტების, ნასყიდობის და მშენებლობის შესახებ. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიამ „China Tianchen Engineering Corporation“ ზემოთ ხსენებული ხელშეკრულების შესაბამისად განახორციელა საავანსო გადახდა 57,635 ათასი ლარის ოდენობით (2017 წლის 31 დეკემბერი: 59,535 ათასი ლარი). მშენებლობა დასრულდა 2019 წლის ბოლოსთვის (იხილეთ შენიშვნა 29).

11. ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში

'000 ლარი	2018	2017
ნაშთი 1 იანვრის მდგომარეობით	70,498	57,526
შენატანები მეკავშირე საწარმოებში	65,938	15,994
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული კომპანიის მოგების/(ზარალის)		
წილი მეკავშირე კომპანიებში განხორციელებულ ინვესტიციებში (მოგების გადასახადის გამოკლებით)	(500)	3,995
მიღებული დივიდენდები	-	(4,906)
კლება ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში/ერთობლივი კონტროლის ქვეშ მყოფ საწარმოებში	(23,210)	(2,111)
ნაშთი 31 დეკემბრის	112,726	70,498

ჯგუფის არცერთი მეკავშირე საწარმო, რომელშიც მას ინვესტიცია აქვს განხორციელებული, არ არის ბირჟაზე რეგისტრირებული პირი და შესაბამისად ფასთა კოტირება გამოცემული არ არის.

მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ჯგუფი სს „Nenskra Hydro“-ში („საწარმო“) ხმის უფლების მქონე აქციების მხოლოდ 20 პროცენტს ფლობს, ჯგუფის ხელმძღვანელობამ დაასკვნა, რომ საწარმოს მმართველი უწყების (საწარმოს სამეთვალყურეო საბჭო შედგება 6 წევრისგან, რომელთაგან ოთხს ასახელებს K-water, ხოლო ორს - ფონდი) მნიშვნელოვანი წარმომადგენლობის გამო, ჯგუფს ჰქონდა საწარმოს ფინანსური და საოპერაციო პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღებაში მონაწილეობის უფლება და შესაბამისად, შესწევდა უნარი საწარმოზე მნიშვნელოვანი გავლენით ესარგებლა 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2018 წლის განმავლობაში მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციების კლებიდან 6,658 ათასი ლარი წარმოადგენს მეკავშირე საწარმოს სს „ბორჯომი-ლიკანი ინთერნეიშენალის“ კაპიტალში ინვესტირების გადაცემას შვილობილი კომპანიის (შპს „KMG Service Georgia“) ინვესტიციაში.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი დეტალურად აღწერს ჯგუფის ინვესტიციების მოძრაობას მეკავშირე საწარმოებში 2018 წლის განმავლობაში. 1(b) შენიშვნაში წარმოდგენილი ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში, რომლებიც არ არის ასახული ცხრილში არა-აქტიურ საწარმოებს წარმოადგენს რომლებიც არ ახორციელებენ არანაირი სახის ბიზნეს საქიანობას და არ ქმნიან არანაირ შემოსავალს.

სს „საპარტნიორო ფონდი“
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები 2018 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული წლისთვის

მეკავშირე კომპანია	წილობრივი მონაწილეობა 2018	წილობრივი მონაწილეობა 2017	ბიზნეს საქმიანობა	ნაშთი 31.12.2017 -ის მდგომარეობით	შენატანები	ფონდის კუთვნილ ი მოგება (ზარალი)	გატანა	ნაშთი 31.12.2018- ის მდგომარეობით
სს „თელასი“	24.5%	24.5%	ელექტროენერგიის ყიდვა და განაწილება სამეწარმეო და რეზიდენტ მომხმარებლებზე თბილისში სვანეთში	37,640	-	6,686	-	44,326
სს „ნენსკრა ჰიდრო“	6.99%	-	(საქართველო) ჰიდრო- ელექტრო სადგურის განვითარება, მშენებლობა და ფუნქციონირება	-	31,516	(1,524)	-	29,992
სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალ ი“	0%	50%	სასტუმროს მშენებლობა და ოპერირება	7,798	-	(1,140)	(6,658)	-
შპს „ლოპოტა“	0%	37.8%	სასტუმრო და სპა- კურორტი ლოპოტას ტბაზე	7,585	8,206	149	(15,940)	-
შპს „წინანდალი ისტეთისი“	45.5%	45.5%	სასტუმრო და სპა- კურორტი სოფელ წინანდალში	5,764	18,754	(3,641)	-	20,877
სს „Panex“	49%	49%	სამშენებლო მასალების ინდუსტრია	3,733	-	590	-	4,323
შპს „Vanric Agro“	49%	49%	ხილის ექსპორტი	3,265	-	-	-	3,265
შპს „იმერეთი გრინერი“	37.7%	37.7%	სოფლის მეურნეობა/საფერმერო საქმე	2,412	-	(976)	(612)	824
Gazelle Fund LP	29.1%	29.1%	საერთაშორისო საინვესტიციო კომპანია საქართველოში წარმომადგენლობითი ოფისით	1,653	3,991	(644)	-	5,000
შეზღუდული პასუხისმგებლ ობის პარტნიორობა „Caucasus Clean Energy I“	10%	10%	საინვესტიციო ფონდი	648	2,919	-	-	3,567
შპს „Caucasian SUS Heritage“	49.9%	49.9%	ღორის ფერმა	-	552	-	-	552
				70,498	65,938	(500)	(23,210)	112,726

(a) ერთობლივი საწარმო

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სს „ბორჯომი-ლიკანი ინტერნეიშენალი“ ერთადერთი არსებითი ერთობლივი გარიგება იყო, რომელშიც მონაწილეობდა ჯგუფი. ის 2011 წელს დაფუძნდა ჯგუფისა და „KMG ჯგუფის“ (წარმოდგენილი შეზღუდული პასუხისმგებლობის პარტნიორობა „Kazmunaygas Service“-ს და შპს „KMG Service Georgia“-ს მიერ) მიერ, კურორტ ლიკანში მაღალი კლასის სასტუმროს მშენებლობის მიზნით, რომელსაც ამუშავებს სასტუმროების საერთაშორისოდ აღიარებული ბრენდი. სასტუმრო 2015 წელს გაიხსნა. ჯგუფი ფლობს უფლებას სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ წმინდა აქტივებზე. შესაბამისად, ჯგუფი მის წილს სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალში“ ერთობლივ საწარმოდ აკლასიფიცირებს 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2018 წელს ჯგუფმა შეიძინა შპს „KMG Service Georgia“-ს (სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ 50% წილის მფლობელი) 100%-იანი წილი. შესაბამისად, ჯგუფი სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ ერთადერთი მფლობელი გახდა.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ ფინანსური ინფორმაცია, რომელიც 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მის საკუთარ ფინანსურ ანგარიშგებაშია მითითებული. ცხრილში შეჯამებული ფინანსური ინფორმაცია შედარებულია სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალში“ ჯგუფის წილის საბალანსო ღირებულებას.

'000 ლარი	დასრულებული წელი 2017
წილობრივი მონაწილეობა პროცენტებში	50%
გრძელვადიანი აქტივები	59,763
მიმდინარე აქტივები (ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების ჩათვლით – 2017: 5,506 ათასი ლარი)	7,183
გრძელვადიანი ვალდებულებები	(26,415)
მიმდინარე ვალდებულებები	(19,659)
წმინდა აქტივები (100%)	20,872
ფონდის წმინდა აქტივების წილი (50%)	10,436
შემოსავალი	12,099
ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი (100%)	(4,500)
ფონდის ზარალის და მთლიანი სრული ზარალის წილი	(2,250)

(b) მეკავშირე კომპანიები

2018 წლის 31 დეკემბრის ჯგუფი წილს ფლობდა 11 მეკავშირე საწარმოში - შპს „Vanric Agro“, სს „თელასი“, სს „Panex“, შპს „იმერეთი გრინერი“, შპს „Tsinantali Estates“, „Gazelle Fund LP“, შპს „Ytong Caucasus“, შპს „Caucasian SUS Heritage“, შპს „Gino Green City Corporation“, სს „Nenskra Hydro“ და შეზღუდული პასუხისმგებლობის პარტნიორობა „Caucasian Clean Energy I“ (2017 წ.: შპს „Vanric Agro“, სს „თელასი“, სს „Panex“, შპს „იმერეთი გრინერი“, შპს „Tsinantali Estates“, „Gazelle Fund LP“, შპს „ლოპოტა“, შპს „Ytong Caucasus“, შპს „Gino Green City Corporation“ და შეზღუდული პასუხისმგებლობის პარტნიორობა „Caucasian Clean Energy I“). თელასი ჯგუფის მნიშვნელოვან მეკავშირე საწარმოს წარმოადგენს.

სს „თელასის“ აქციების 24,53% ჯგუფს გადაეცა 2012 წლის 30 ივლისს საქართველოს მთავრობის მიერ კაპიტალში შენატანის განხორციელების სახით. ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში 27,548 ათასი ლარის ოდენობით აღიარებულია სს „თელასის“ წმინდა აქტივებში ჯგუფის წილის სახით, გადაცემის თარიღისთვის. სს „თელასი“ ჩართულია ელექტროენერგიის ყიდვასა და თბილისში სამეწარმეო და რეზიდენტ მომხმარებლებზე მის განაწილებაში.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აჯამებს სს „თელასის“ ფინანსურ ინფორმაციას მისი საკუთარი ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად. ცხრილი ასევე მოიცავს შეჯამებულ ფინანსურ ინფორმაციას სს „თელასში“ ფონდის წილის საბალანსო ღირებულებას.

'000 ლარი	2018	გადაანგარიშებული 2017
წილობრივი მონაწილეობა პროცენტებში	24.53%	24.53%
გრძელვადიანი აქტივები	265,407	238,687
მიმდინარე აქტივები	75,279	82,195
გრძელვადიანი ვალდებულებები	(41,121)	(44,238)
მიმდინარე ვალდებულებები	(118,928)	(123,261)
წმინდა აქტივები (100%)	180,637	153,383
ფონდის წმინდა აქტივების წილი (24,53%)	44,310	37,625
შემოსავალი	461,969	420,115
მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი (100%)	27,254	22,124
ფონდის წილი მოგებაში და მთლიან სრულ შემოსავალში	6,685	5,427

12. შვილობილი კომპანიის შესყიდვა

2018 წლის 20 ივნისს (შესყიდვის თარიღი), სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალზე“ (ერთობლივი საწარმო 2017 წელს) კონტროლის მიღების მიზნით ფონდმა შეიძინა შპს „KMG Service Georgia“-ს 100%-იანი სააქციო წილი. შედეგად, ფონდი სააქციო წილი სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალში“ 50%-დან 100%-მდე გაიზარდა. სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალი“ სს „საპარტნიორო ფონდმა“ (შემდგომში „ფონდი“) და „KMG ჯგუფმა“ (წარმოდგენილი კომპანიებით შეზღუდული პასუხისმგებლობის პარტნიორობა „Kazmunaygas Service“ და შპს „KMG Service Georgia“) დააფუძნეს, კურორტ ლიკანში მაღალი კლასის სასტუმროს მშენებლობის მიზნით, რომელსაც ამოუშვებს სასტუმროების საერთაშორისოდ აღიარებული ბრენდი. სასტუმრო 2015 წელს გაიხსნა. შპს „KMG Service Georgia“-ს შეძენამდე, ფონდი სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალის“ (შემდგომში „სასტუმრო“) 50%-ს ფლობდა. ფონდის ინვესტიცია სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალში“ ერთობლივ საწარმოდ იქნა კლასიფიცირებული 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

შესყიდვის თარიღიდან 2018 წლის 31 დეკემბრამდე, „KMG Service Georgia“-მ, 6,769 ათასი ლარის შემოსავლის და 2,380 ათასი ლარის წმინდა ზარალის შენატანი განახორციელა.

თუ საქმიანობების შესყიდვა 2018 წლის 1 იანვარს მოხდებოდა, ხელმძღვანელობის აზრით კონსოლიდირებული შემოსავალი იქნებოდა 1,709,619 ათასი ლარი, ხოლო წლის კონსოლიდირებული ზარალი - 587,300 ათასი ლარი. ამ თანხების განსაზღვრისას, ხელმძღვანელობამ დაუშვა, რომ ნასყიდობის თარიღში წარმოშობილი სამართლიანი ღირებულების ცვლილება იგივე იქნებოდა შესყიდვა 2018 წლის 1 იანვარს რომ განხორციელებულიყო.

(i) გადაცემული ანაზღაურება:

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია თითოეული გადაცემული ანაზღაურების ძირითადი კლასის სამართლიანი ღირებულება შესყიდვის თარიღში.

'000 ლარი	
ფულადი სახსრები	25,299
სულ გადაცემული ანაზღაურება	25,299

გადაცემული ანაზღაურების ნაწილის სახით პირობით ანაზღაურებას ადგილი არ ჰქონია.

(ii) შეძენილი იდენტიფიცირებადი აქტივები და ნაკისრი ვალდებულებები

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია შეძენილი აქტივების და ნაკისრი ვალდებულებების აღიარებული თანხები, შესყიდვის თარიღში.

'000 ლარი	შესყიდვისას აღიარებული სამართლიანი ღირებულებები
გრძელვადიანი აქტივები	
ძირითადი საშუალებები	77,590
არამატერიალური აქტივები	172
მიმდინარე აქტივები	
მარაგები	444
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	778
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5,146
გრძელვადიანი ვალდებულებები	
სესხები და კრედიტები	(21,536)
მიმდინარე ვალდებულებები	
სესხები და კრედიტები	(23,887)
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	(1,775)
ანარიცხები	(957)
სულ იდენტიფიცირებადი წმინდა აქტივები	35,975

სამართლიანი ღირებულებების შეფასება

შეძენილი მატერიალური აქტივების სამართლიანი ღირებულების გამოყენებული შეფასების მეთოდი იყო შემდეგი.

შეძენილი აქტივები	შეფასების მეთოდი
ძირითადი საშუალებები	ბაზრის შედარების მეთოდი და ხარჯების მეთოდი. შეფასების მოდელი, მოიცავს საბაზრო ფასებს მსგავსი ერთეულებისთვის (თუ ხელმისაწვდომია) და ამორტიზებული ჩანაცვლების დანახარჯებს (თუ შესაბამისია).

(iii) შესყიდვის მომგებიანი გარიგება

მოგებიანი გარიგება აღიარდა შესყიდვის შედეგად, შემდეგი სახით:

'000 ლარი	
სულ გადაცემული ანაზღაურება:	25,299
სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალში“ ადრე ფლობილი სააქციო წილის სამართლიანი ღირებულება	8,631
იდენტიფიცირებადი წმინდა აქტივების სამართლიანი ღირებულება	35,975
მოგებიანი გარიგება	(2,045)

სს „ბორჯომი ლიკანი ინთერნეიშენალში“ არსებული 50%-იანი წილის სამართლიანი ღირებულების განმეორებით განსაზღვრამ (რომელზეც ფონდმა მიიღო კონტროლი ადრე ფლობილი 50%-იანი პირდაპირი სააქციო წილის და შვილობილი კომპანიის - შპს „KMG Service Georgia“-ს 100%-იანი არაპირდაპირი სააქციო წილის შეძენის შედეგად) გამოიწვია 1,974 ათასი ლარის შემოსულობა (შესყიდვის თარიღში მეკავშირე საწარმოებში განხორციელებული ინვესტიციის საბალანსო ღირებულებაზე 8,632 ათას ლართან შედარებით 6,657 ათასი ლარით ნაკლები), რომელიც აღიარდა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში.

ჯგუფს შესყიდვასთან დაკავშირებული არსებითი ხარჯები არ გაუწევია ზემოთ მითითებულ საწარმოთა გაერთიანებებთან მიმართებაში.

13. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა

1996 წელს, საქართველოს მთავრობამ გააფორმა 30-წლიანი გარიგება ნავთობ კომპანიების კონსორციუმთან, რომელმაც იკისრა ნავთობის მილსადენის სისტემის მშენებლობა და განვითარება, საქართველო-აზერბაიჯანის სახელმწიფო საზღვრიდან საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროზე არსებულ სუფსის ნავთობ ტერმინალამდე. გარიგებით ნავთობ კომპანიებს მიენიჭათ ნავთობის საქართველოს ტერიტორიაზე ტრანსპორტირების უფლება, მილსადენი სისტემით, რომელიც საქართველოს მთავრობის საკუთრება გახდა. ამ მილსადენის საკუთრების უფლება ჯგუფს გადაეცა 2010 წლის ივნის-ივლისში, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ საწესდებო კაპიტალში შენატანის სახით, ნომინალური ღირებულებით 269,299 ათასი ლარი. ნავთობკომპანიების მიერ მილსადენით სარგებლობის სანაცვლოდ, ჯგუფი იღებს ტრანსპორტირებული თითოეული ბარელი ნავთობის ტრანზიტის საფასურს. ხელმძღვანელობას განუსაზღვრავს, რომ თავდაპირველი გარიგება მოიცავდა ფინანსურ იჯარას იჯარის ვადის დასაწყისში, რადგან საიჯარო ხელშეკრულება მოიჯარეს გადასცემდა არსებითად ყველა რისკს და საკუთრების უფლებას.

ჯგუფმა აღიარა ფინანსური იჯარის მოთხოვნა 39,229 ათასი ლარის ოდენობით, ჯგუფზე მილსადენებზე საკუთრების უფლების გადაცემის თარიღში. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა წარმოადგენს იჯარაში წმინდა ინვესტიციის დღევანდელ ღირებულებას, რომელიც მოიცავს აქტივების არა-გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების მიმდინარე ღირებულებას იჯარის ვადის ბოლოსთვის, რომელიც დისკონტირდება საიჯარო ხელშეკრულებაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით. 230,070 ათას ლარიანი სხვაობა იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ნომინალურ და მიმდინარე ღირებულებებს შორის აღიარდა კაპიტალში, მფლობელის არაფულადი შენატანების სამართლიანი ღირებულების ცვლილების სახით.

2018 წლის განმავლობაში ჯგუფმა გადააფასა ფინანსური იჯარის მოთხოვნის მოსალოდნელი არა-გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება 67,854 ათას ლარად, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში. ეს გადაანგარიშება მოიცავდა კონკრეტულ ცვლილებებს გაკეთებულ განუსაზღვრელ დაშვებებთან მიმართებაში. მნიშვნელოვან დაშვებებში ყველა ცვლილება, მათ შორის კლება ფინანსური იჯარის მოთხოვნის არა-გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების მიმდინარე ღირებულების დასაანგარიშებლად გამოყენებულ დისკონტირებულ განაკვეთში და კლება დაგეგმილ ფულად ნაკადებში ამ აქტივებით წარმოებულ სატრანზიტო საფასურში გათვალისწინებულია 2018 წლის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში. ჯგუფმა გამოიყენა განახლებული 'ფინანსური იჯარის მოთხოვნების' მოდელი 2018 წლის 1 იანვრიდან და დისკონტირების ამორტიზაცია 2018 წლისთვის დაანგარიშდა ისეთი ფორმით, რომ ჯგუფმა აღიარა 4,981 ათასი ლარის დისკონტირების ამორტიზაცია ფინანსური იჯარის მოთხოვნაზე, მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში 2018 წელს (იხილეთ შენიშვნა 8).

’000 ლარი	2018	2017
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები 1 იანვარს	62,873	59,037
დისკონტირების ამორტიზაცია ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე	4,981	3,836
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები 31 დეკემბერს	67,854	62,873

ნავთობის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებულმა პირობითმა საიჯარო ქირამ, რომელიც მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაშია აღიარებული 2018 წლის განმავლობაში, 18,367 ათასი ლარი შეადგინა (2017: 18,315 ათასი ლარი).

14. საკრედიტო მოთხოვნა

’000 ლარი	2018	2017
გრძელვადიანი აქტივები		
საკრედიტო მოთხოვნა სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ	-	6,084
საკრედიტო მოთხოვნა მესამე პირის მიმართ	2,580	500
საკრედიტო მოთხოვნა ჯგუფის მართვის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ	-	4
სულ გრძელვადიანი	2,580	6,588
მიმდინარე აქტივები		
სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ	-	1,661
საკრედიტო მოთხოვნის მოკლევადიანი წილი	-	1,661
მესამე პირის მიმართ საკრედიტო მოთხოვნის მოკლევადიანი წილი	258	-
სულ მიმდინარე	258	1,661
	2,838	8,249

15. ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები

’000 ლარი	2018	2017
მომწოდებლებისთვის გადახდილი ავანსები*	56,396	59,798
მოთხოვნა მთავრობის მიმართ** (იხილეთ შენიშვნა 18(f))	25,205	27,149
გაუფასურების რეზერვი მოთხოვნაზე მთავრობის მიმართ**	(25,205)	(27,149)
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	3,717	7,504
სხვა მოთხოვნები	5,309	7,254
სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვი	(2,178)	(2,041)
	63,244	72,515

*მომწოდებლების ნაშთზე ავანსები უმეტესად განხორციელდა შპს „South Caucasus Pipeline Option Gas Company“-ს მიმართ 33,860 ათასი ლარის ოდენობით (2017: 31,136 ათასი ლარი) და შპს „Azerbaijan Gas Supply Company“-ის (AGSC) მიმართ 12,026 ათასი ლარის ოდენობით (2017: 11,636 ათასი ლარი) გაზის მიწოდებისთვის.

**მოთხოვნა საქართველოს მთავრობის მიმართ (შემდგომში „მთავრობა“) აღიარდა საქართველოს მთავრობისთვის ქონების გადაცემის შედეგად, რადგან შემოვლითი რეინიგზის ხაზის პროექტის

ურთიერთგაგების მემორანდუმის თანახმად მთავრობა ჯგუფს აუნაზღაურებს ამგვარ გადაცემებზე გაწეულ დამატებული ღირებულების გადასახადის ვალდებულებას.

საქართველოს მთავრობასთან განხორციელებული განხილვების საფუძველზე და კონკრეტული გაურკვევლობების გამო, რომლებიც უკავშირდებოდა ზემოთ ხსენებულ მოთხოვნებს, ჯგუფმა მთავრობის მიმართ მოთხოვნაზე გაუფასურების ზარალი აღიარა, რომელიც ფინანსურ ხარჯში იყო აღიარებული 2017 წლის განმავლობაში. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთავრობის მიმართ მოთხოვნის საბალანსო ღირებულება ნული იყო.

16. სავაჭრო მოთხოვნები

'000 ლარი	2018	2017
<i>გრძელვადიანი აქტივები</i>		
რესტრუქტურიზებული მოთხოვნები *	18,959	21,169
სავაჭრო მოთხოვნების რეზერვი	-	-
	18,959	21,169
<i>მიმდინარე აქტივები</i>		
სავაჭრო მოთხოვნები**	423,742	440,578
რესტრუქტურიზებული მოთხოვნები*	4,510	4,510
სავაჭრო მოთხოვნების რეზერვი	(174,993)	(179,214)
	253,259	265,874
სულ	272,218	287,043

* 2017 წლის 16 ნოემბერს ჯგუფმა და შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“ (სახელმწიფო მფლობელობაში არსებული საწარმო) გააფორმეს ხელშეკრულება მთავარი გაზსადენის იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნის რესტრუქტურიზაციის შესახებ. კონტრაქტები შეთანხმდნენ გადახდის გრაფიკზე, რომლის საფუძველზეც მთლიანი თანხა გადაიხდება 2025 წლის ბოლოსთვის. მოთხოვნის რესტრუქტურიზაციამ გამოიწვია პირობების არსებითი ცვლილება, შესაბამისად, რესტრუქტურიზაციის თარიღში ჯგუფმა შეწყვიტა არსებული მოთხოვნის აღიარება და აღიარა ახალი აქტივი, ახალი პირობების შესაბამისად. ახალი აქტივის სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას 2017 წელს დაანგარიშდა წელიწადში 10.86%-იანი წლიური საპროცენტო განაკვეთით, დისკონტირებული მომავალი გადახდების მიმდინარე ღირებულების საფუძველზე. ეს პროცენტი საბაზრო განაკვეთად იყო მიჩნეული. 2018 წელს შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“ განახორციელა 5,000 ათასი ლარის ოდენობით გადახდა ზემოთ ხსენებული გადახდის გრაფიკის შესაბამისად.

**სავაჭრო მოთხოვნები 2018 წლის 31 დეკემბრის და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოიცავს მოთხოვნას უცხოური კომპანიის მიმართ (იხილეთ შენიშვნა 6), 37,441 ათასი ლარის და 21,256 ათასი ლარის ოდენობით (შესაბამისად). 2018 წლის 31 დეკემბრის და 2017 წლის 31 დეკემბრის, ასევე წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღის მდგომარეობით, ზემოთ მითითებული მოთხოვნა სრულად ვადაგადაცილებული იყო. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოთხოვნების ანარიცხი შეადგენდა 18,373 ათასი ლარს. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ანარიცხი არ გაკეთებულა, რადგან განახლებული გადახდის პირობების და 2018 წელს პირველი გადახდის მიღების შემდეგ, ჯგუფი მოელოდა მოთხოვნის სრულად დაფარვას 2018 წლის ბოლოსთვის.

17. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

000 ლარი	2018	2017
ნაშთები ბანკში	511,645	638,408
მოთხოვნამდე ანაზრები	268,386	459,113
სალაროს ნაშთი	119	78
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში და ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში	780,150	1,097,599

მოთხოვნამდე დეპოზიტი წარმოადგენს ვადიან დეპოზიტს ბანკებში სამთვლიანი ან მეტი გადახდის ვადით წარმოქმნის თარიღიდან, რომელზეც ჯგუფს აქვს დეპოზიტის განაღდებას ცალმხრივი უფლება შეტყობინების გაგზავნიდან რამდენიმე დღეში, მნიშვნელოვანი ჯარიმების დაკისრების ან საპროცენტო შემოსავლის დაკარგვის გარეშე. შესაბამისად ეს ვადიანი ანაზრები კლასიფიცირებულ იქნა მოთხოვნამდე ანაზრების მსგავსად.

ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთის რისკი და ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის ანალიზი მოცემულია შენიშვნაში 23.

18. კაპიტალი და ვალდებულებები მთავრობის მიმართ

(a) სააქციო კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებს უფლება აქვთ მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და ასევე ფონდის კრებებზე აქვთ ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

საქართველოს მთავრობის ბრძანებით, 2012 წლის 8 მაისს ფონდის სააქციო კაპიტალი განისაზღვრა 100.000.000 ჩვეულებრივი აქციით ნომინალური ღირებულებით 1 ლარი.

(b) მესაკუთრეთა შენატანები

2018 წლის განმავლობაში, საქართველოს მთავრობამ განახორციელა 69,301 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთების (საიდანაც 63,695 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთები ადრე ფონდის ფინანსური მდგომარეობის განცალკევებულ ანგარიშგებაში კლასიფიცირებული იყო საინვესტიციო ქონებად, მოგვიანებით ინვესტირებულ იქნა შპს „საპარტნიორო ფონდი გრინ დეველოპმენტში“), 1,900 ათასი ლარის ფულადი სახსრების და 263 ათასი ლარის მოძრავი ქონების (2017: საქართველოს მთავრობამ მოახდინა 7,421 ათასი ლარის გაზის მილსადენის, 313 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთების და 334 ათასი ლარის სასაქონლო-მატერიალური მარაგების კონტრიბუცია) შენატანი განახორციელა ფონდის კაპიტალის ზრდის სახით „მესაკუთრის შენატანის“ სახით. 2017 წელს მთავრობამ ფონდის კაპიტალში („მესაკუთრის შენატანები“) 6,470 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთების და 38,540 ათასი ლარის ფულადი სახსრების შენატანი განახორციელა.

(c) განაწილებები აქციონერზე

2017 წელს ფონდმა სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფ საწარმოს, სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს გადასცა ანაკლიაში (ზუგდიდი) მდებარე მიწის ნაკვეთები 10,301 ათასი ლარის ოდენობით. 2018 წელს კაპიტალის განაწილება არ მომხდარა.

(d) ვალდებულებები მთავრობის მიმართ

ვალდებულებები მთავრობის მიმართ წარმოადგენს ვალდებულებას ძირითადი საშუალებების სახით, რომელიც ამოღებულია საწესდებო კაპიტალიდან, მაგრამ ფორმალურად ჯერ არ არის გადაცემული მესაკუთრეებისთვის. ეს ვალდებულებები აღიარდება მესაკუთრეებისთვის გადასაცემი აქტივების საბალანსო ღირებულებით.

(e) მთავრობისგან მიღებული ავანსი

2012 წლის აპრილში, სს „საქართველოს რკინიგზამ“ და საქართველოს მთავრობამ შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის მემორანდუმი გააფორმეს. შემოვლითი რკინიგზის პროექტის მემორანდუმის თანახმად, მთავრობა დაინტერესებულია და მისი მიზანია ჯგუფისგან შეიძინოს დაახლოებით 70,1 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი, რომელიც გამოთავისუფლდება რკინიგზის ინფრასტრუქტურის თბილისის ცენტრიდან გადატანის და ახალი შემოვლითი სარკინიგზო მარშრუტის მშენებლობის შედეგად, მიწის ნაკვეთების შემდგომი განვითარების მიზნით. მთავრობა თანახმაა სს „საქართველოს რკინიგზას“ გადაუხადოს 138 მილიონი შვეიცარული ფრანკის ეკვივალენტი ეროვნულ ვალუტაში, მთავრობის მიერ ჯგუფიდან მისაღები დივიდენდების შემცირების გზით.

2012 წელს, სს „საქართველოს რკინიგზამ“ გამოაცხადა 231.592 ათასი ლარის დივიდენდები (138 მილიონი შვეიცარული ფრანკი) და თანხის კლასიფიცირება მოახდინა, როგორც შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში მიწის შესასყიდად მთავრობისგან მიღებული ავანსის თანხა. შედეგად, გადასახდელი დივიდენდები კლასიფიცირებულ იქნა, როგორც მიწის გაყიდვის მიზნით მთავრობისგან მიღებული ავანსის თანხა. იმ თარიღის მდგომარეობით, როდესაც ნებადართულია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა, მთავრობას გადაწყვეტილება არ მიუღია ამ ავანსების შესახებ და მისი მხრიდან არ ყოფილა რაიმე მითითება ამ თანხების დაფარვის შესახებ.

(f) ქონების მთავრობისთვის გადაცემა

2017 წლის განმავლობაში ჯგუფმა მთავრობას 55,787 კვადრატული მეტრი მიწის ნაკვეთები გადასცა, მათზე განთავსებული შენობა-ნაგებობებით, შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში. 2018 წლის განმავლობაში, ამგვარ გადაცემას ადგილი არ ჰქონია. ამ მიწის ნაკვეთების და მათზე დართული შენობა-ნაგებობების სამართლიანი ღირებულება დამოუკიდებელმა შემფასებელმა განსაზღვრა, მსგავს ადგილმდებარეობაზე მყოფი და მსგავსი ფიზიკური მდგომარეობის მქონე ქონებაზე გამოცხადებული მოთხოვნის ფასების საფუძველზე. სამართლიანი ღირებულების შეფასება განეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-3 დონეს, შეფასების მეთოდებში მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი ცვლილებების გამო. ქონების მახასიათებლებს შორის ცვლილებებთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი შემავალი ინფორმაციები, როგორც არის ზომა, ადგილმდებარეობა, ქონებაზე წვდომა და მოლაპარაკებების გზით მიღწეული ფასდაკლება, რომლისთვისაც შემფასებელმა დაკვირვებად მოთხოვნილ ფასებზე 0-დან 15%-მდე კორექტირება გამოიყენა.

სხვაობა გადაცემული ქონების სამართლიან და საბალანსო ღირებულებებს შორის მოგების ან ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემოსავლის სახით აღიარდა. სხვაობა გადაცემული ქონების ღირებულებას (ჯგუფსა და მთავრობას შორის შეთანხმებული ოდენობით და მთავრობისგან მიღებული ავანსების შესამცირებლად გამოყენებული) და გადაცემული ქონების სამართლიან ღირებულებას შორის პირდაპირ კაპიტალში აღიარდა მესაკუთრის არაფულადი შენატანის რეზერვის სახით.

'000 ლარი	2018	2017
გადაცემული ქონების ღირებულება, ჯგუფსა და მთავრობას შორის შეთანხმებული ოდენობით	-	27,215
გამოკლებული: გადაცემული ქონების სამართლიანი ღირებულება	-	(27,215)
მესაკუთრის არაფულადი შენატანების რეზერვში აღიარებული	-	-
გადაცემული ქონების სამართლიანი ღირებულება	-	27,215
გამოკლებული: გადაცემული ქონების საბალანსო ღირებულება	-	(3,798)
გადაცემული ქონებიდან შემოსავლად აღიარებული	-	23,417

შემოვლითი გზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში მოთხოვნამ სახელმწიფოს მიმართ 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 27,149 ათასი ლარი შეადგინა. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოთხოვნა სრულად იყო აღრიცხული ანარიცხების სახით (იხილეთ შენიშვნა 16).

19. სესხები და კრედიტები

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ჯგუფის ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული პროცენტიანი სესხებისა და კრედიტების და გადასახდელი ანგარიშების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთის, სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკები დაწვრილებით აღწერილია შენიშვნაში 23.

'000 ლარი	2018	2017
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები	1,994,799	1,931,450
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები		
უზრუნველყოფის გარეშე	460,278	809,415
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხები	21,132	109,689
	2,476,209	2,850,554
მიმდინარე ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების მიმდინარე წილი	62,086	58,108
ფინანსური ინსტიტუტებისგან არაუზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე წილი	755,887	588,329
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე წილი	105,176	21,196
ფინანსთა სამინისტროსგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხის მიმდინარე ნაწილი	30,640	34,875
	953,789	702,508

(a) ვადები და ვალის დაფარვის გრაფიკი

დაუფარავი სესხებისა და კრედიტების ვადები და პირობები:

'000 ლარი	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	2018 წლის 31 დეკემბერი		2017 წლის 31 დეკემბერი	
				ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები							
უზრუნველყოფის გარეშე გრძელვადიანი ობლიგაციების გამოშვება	აშშ დოლარი	6.75%	2021	669,150	671,620	648,050	648,386
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები გრძელვადიანი	აშშ დოლარი	7.8%	2022	1,385,265	1,385,265	1,341,170	1,341,170
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები უზრუნველყოფის გარეშე:							
ბანკიდან აღებული სესხი	აშშ დოლარი	5.0%	2018	-	-	12,979	12,979
ბანკიდან აღებული სესხი	აშშ დოლარი	6.5%	2018	-	-	54,533	54,533
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკის საცნობარო განაკვეთი +4%	ევრო		2027	247,322	247,322	244,760	244,760
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკი	ევრო	2.2%	2025	73,869	73,869	75,052	75,052
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ევროპის საინვესტიციო ბანკი	ევრო	Euribor+0.75%	2033	198,907	198,907	216,626	216,626
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი	ევრო	Euribor+1%	2025-2028	164,494	164,494	176,260	176,260
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკი	ევრო	1%-1.5%	2025-2037	45,879	45,879	50,249	50,249
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - აზიის განვითარების ბანკი	აშშ დოლარი	1%-1.5%	2044	116,604	116,604	112,928	112,928

'000 ლარი	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	2018 წლის 31 დეკემბერი		2017 წლის 31 დეკემბერი	
				ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - რეკონსტრუქციის და განვითარების საერთაშორისო ბანკი	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბაკის საცნობარო განაკვეთს დამატებული ცვლადი განაკვეთი	2038	125,367	125,367	104,651	104,651
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	აშშ დოლარი	ლიბორი +5.95%	2020	239,220	239,220	349,709	349,709
ფინანსთა სამინისტროსგან აღებული სესხი - (გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკი ახალი)	ევრო	0.25-0.05%	2032	4,130	4,130	-	-
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხები:							
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკი	ევრო	4%	2021	6,947	6,947	9,366	9,366
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბანკის წამყვანი სახაზინო განაკვეთები	2022	23,709	23,709	29,516	29,516
„Credit Suisse“-სგან მიღებული სესხი	აშშ დოლარი	ლიბორი +1.25%	2026	85,594	85,594	92,002	92,002
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხი	აშშ დოლარი	ლიბორი +6.00%	2019	10,431	10,431	-	-
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	ევრო	7.50%	2020	30,640	30,640	34,875	34,875
სულ პროცენტიანი ვალდებულებები				3,427,528	3,429,998	3,552,726	3,553,062

სესხების და კრედიტების უზრუნველყოფის საგნები მე-9 შენიშვნაშია აღწერილი.

2016 წლის აპრილის თვეში ჯგუფმა ლონდონის საფონდო ბირჟაზე განახორციელა 250 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვება, განთავსება და რეგისტრაცია და იმ ობლიგაციების ნაწილობრივი ვადაზე ადრე გამოსყიდვა, რომლებსაც ვადა 2012 წლამდე ჰქონდა.

2012 წლის ივლისში ჯგუფმა გამოუშვა, განთავსა და დაარეგისტრირა (ლისტინგში) 500 მილიონი აშშ დოლარის არაუზრუნველყოფილი ობლიგაცია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე საპროცენტო განაკვეთით 7.75%, რომელთა დაფარვის ვადა 2022 წლამდე იყო.

ზემოთ ხსენებული ობლიგაციების ნაწილი ჯგუფის მიერ 2010 წელს გამოშვებული 250 მილიონი აშშ დოლარის არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების ვადაზე ადრე გამოსყიდვისთვის იქნა გამოყენებული.

„Credit Suisse“-სგან უზრუნველყოფილი სესხის აღების ერთადერთი მიზანი სამგზავრო ვაგონების შეძენა იყო. ეს სესხი უზრუნველყოფილი იყო შესაბამისი სამგზავრო ვაგონებით, რომელთა საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 76, 717 ათასი ლარი იყო (2017 წლის 31 დეკემბერი: 108,365 ათასი ლარი) (იხილეთ შენიშვნა 9(d)).

2014 წლამდე ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან, ევროპის საინვესტიციო ბანკისა და გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკისგან სესხები მიიღო საქართველოს მთავრობამ შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტთან დაკავშირებით. 2014 წლამდე საერთაშორისო ასოციაციისა და გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკისგან მიღებული სესხები საქართველოს მთავრობას გადაეცა ელექტროენერგიის ბაზრის მხარდაჭერის პროექტის და სხვა პროექტების („Energy IV“, „განვითარების სექტორული პროგრამის ელექტროენერგიით მომარაგება“ და „რეგიონალური ელექტროენერგიის ქსელის რეაბილიტაცია I“) განხორციელების მიზნით. 2014 წელს აზიის განვითარების ბანკის, გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკისა და ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან მიღებული სესხები გადაეცა საქართველოს მთავრობას ჯვარი-ხორგის ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურების მშენებლობასა და გამაგრებასთან, ასევე სხვა გადამცემი ქსელის რეაბილიტაციის პროექტებთან დაკავშირებით.

საქართველოს მთავრობამ, თავის მხრივ, ამ სესხების ფარგლებში მიღებული თანხები მათი დაფარვის ვალდებულებებითურთ გადასცა ჯგუფს. კრედიტორს იურიდიულად არ გაუთავისუფლებია საქართველოს მთავრობა სესხების დაფარვის პირველადი ვალდებულებისგან, შესაბამისად, საქართველოს მთავრობა ამ გარიგებაში გამოვიდა, როგორც ძირითადი მსესხებელი და ჯგუფს სასესხო ვალდებულება გადასახდელი აქვს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთვის. უზრუნველყოფილი სესხი საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსგან წარმოადგენს ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული, არაუზრუნველყოფილი სესხების ნაწილზე დარიცხულ პროცენტს და რომელსაც ჯგუფის სახელით იხდის საქართველოს მთავრობა.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს გააჩნდა საკრედიტო ხაზი 239,220 ათასი ლარის ოდენობით (2017 წლის 31 დეკემბერი: 349,709 ათასი ლარი), რომელიც სრულად იქნა გამოყენებული 2018 წლის 31 დეკემბრის და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. 2015 წლის განმავლობაში ჯგუფმა ახალი სესხი მიიღო საერთაშორისო ბანკისგან 150,000 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით. სესხების მიზანი იყო არსებული სასესხო ვალდებულებების რეფინანსირება.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, ზემოთ ხსენებული საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებებისგან მიღებული სესხების და კრედიტების სამართლიანი ღირებულება არ განსხვავდება თავდაპირველი აღიარებისას სესხად აღებული თანხებისგან, რადგან ეს სესხები ცალკე ბაზრის სემენტზეა გაცემული, რომელიც განსხვავდება კომერციული საკრედიტო ბაზრისგან. ხელმძღვანელობის შეფასებით, ფინანსური დაწესებულებებისგან მიღებული არაუზრუნველყოფილი სესხის და „Credit Suisse“-სგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხის საბალანსო ღირებულება გონივრულ ფარგლებში მათ სამართლიან ღირებულებას უახლოვდება.

ფინანსური ვალდებულებების დარღვევა

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ არღვევდა ფინანსურ ვალდებულებას „IBRD“-ისგან მიღებულ სესხთან დაკავშირებით, რამდენადაც მიმდინარე აქტივების შეფარდება მიმდინარე ვალდებულებებთან, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ ფასს-თან შესაბამისი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით იყო 1 ზე ნაკლები (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ ასევე დაარღვია ზემოთხსენებული ფინანსური ვალდებულება). 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სესხი 125,367 ათასი ლარი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში დაკლასიფიცირდა მიმდინარედ. 2019 წლის 18 მარტს სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ „IBRD“-ისგან მოიპოვა მუდმივი უარის წერილი ზემოთხსენებული ფინანსური ვალდებულების დარღვევასთან დაკავშირებით.

2018 წლის განმავლობაში, შპს „ენერგოტრანს“ და საქართველოს მთავრობას შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე ფულადი სახსრების დეფიციტის გამო, გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკის სესხზე (დაფარვის წელი 2027) გადასახდელი სახელშეკრულებო თანხები დროულად არ ყოფილა გადახდილი. შპს „ენერგოტრანსმა“ ვერ მოახერხა 2018 წელს საქართველოს მთავრობასთან სესხის პირობების რესტრუქტურისაზე შეთანხმება, შესაბამისად 2018 წელს ვადა დამდგარი გადახდების გადავადებასთან დაკავშირებით საქართველოს მთავრობისგან ფორმალური ნებართვის მიღება ვერ მოხერხდა. სახელშეკრულებო პირობების დარღვევა სასესხო ხელშეკრულებით დეფოლტის მოვლენას წარმოადგენს, რაც საქართველოს მთავრობას ანიჭებს უპირობო უფლებას მოითხოვოს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 385,287 ათასი ლარის ოდენობით სესხების სასწრაფოდ დაფარვა. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში სესხები მიმდინარედ იქნა რეკლასიფიცირებული. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ დაგვიანებით გადახდაზე დააკისრა 4,961 ათასი ლარის ოდენობით ჯარიმა.

2017 წლის განმავლობაში ზემოთ ხსენებული სასესხო ხელშეკრულებით განსაზღვრული სესხი მიმდინარედ განისაზღვრა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, ზემოთ აღწერილი სახელშეკრულებო პირობების დარღვევის გამო.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შპს „ენერგოტრანსი“ არღვევდა ფინანსურ ვალდებულებას (კოვენანტს, სესხის მომსახურების კოეფიციენტს), რომელიც ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის და გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკის სუბსიდირებული სესხის ხელშეკრულებებში იყო განსაზღვრული. ხელმძღვანელობამ მიიღო ხსენებული ვალდებულების (კოვენანტის) დარღვევის და ფინანსური ვალდებულებების ვადის გაუქმებისთვის უარის წერილი, რომლის საფუძველზეც გაბათილდა აღნიშნული ვალდებულების დარღვევით გამოწვეული შესაძლო შედეგები ევროპის საინვესტიციო ბანკთან არსებული ხელშეკრულების ფარგლებში, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ამასთან, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დარღვეული იყო წმინდა ვალისა და EBITDA-ს კოეფიციენტთან დაკავშირებული ფინანსური ვალდებულება, „Credit Suisse“-სგან მიღებულ უზრუნველყოფილ სესხზე (მიღებული სს „საქართველოს რკინიგზის“ მიერ). შედეგად, კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს სესხის დაფარვა, ხოლო ჯგუფმა სესხი დააკლასიფიცირა მოკლევადიანი სესხის სახით. ჯგუფმა მიიღო წინასწარი ხელშეკრულება კრედიტორისგან 2018 წლის 31 დეკემბრის ვალდებულებაზე უარის თქმის შესახებ. საბოლოო უარის წერილი მიიღეს და ძალაში შევიდა 2019 წლის 10 იანვარს.

„Credit Suisse“-სგან მიღებულ არაუზრუნველყოფილ სესხთან დაკავშირებით, საკრედიტო ხელშეკრულების თანახმად, ფონდს სესხის მომსახურების კოეფიციენტი უნდა შეენარჩუნებინა 1.2-ზე მაღალ მაჩვენებელზე, ხოლო მთლიანი წმინდა ვალის და დივიდენდის კოეფიციენტი - 3.5-ზე ნაკლები.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხის მომსახურების კოეფიციენტთან დაკავშირებული ფინანსური ვალდებულება „Credit Suisse“-ის ზემოთ მითითებულ სესხზე დარღვეული იყო. შედეგად, კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს სესხის დაფარვა, ხოლო ფონდმა სესხი დააკლასიფიცირა მოკლევადიანი სესხის სახით.

(ბ) აქტივებისა და ვალდებულებების ფინანსური საქმიანობიდან წარმოშობილ ფულად ნაკადებთან შეჯერება

'000 ლარი	სესხები და კრედიტები	რესტრუქტურიზებუ ლი ვალდებულებები	სულ
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვარს	3,553,062	62,875	3,615,937
ამონაგები სესხებიდან	42,256	-	42,256
ნასესხები სახსრების დაფარვა	(246,192)	-	(246,192)
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებებს დაფარვა	-	(15,000)	(15,000)
სულ ცვლილებები ფულადი ნაკადების დაფინანსებიდან	(203,936)	(15,000)	(218,936)
უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული გავლენა	70,859	200	71,059
საპროცენტო ხარჯი	141,859	-	141,859
საკრედიტო ხარჯის სახით კაპიტალიზებული საპროცენტო ხარჯი (იხილეთ შენიშვნა 9(a))	69,685	-	69,685
დისკონტირების ამორტიზაცია	-	5,799	5,799
გადახდილი პროცენტი	(198,890)	-	(198,890)
სხვა	(2,641)	-	(2,641)
სულ ვალდებულებასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები	80,872	5,999	86,871
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,429,998	53,874	3,483,872

'000 ლარი	სესხები და კრედიტები	რესტრუქტურიზებუ ლი ვალდებულებები	სულ
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	3,571,754	66,417	3,638,171
ამონაგები სესხებიდან	201,218	-	201,218
ნასესხები სახსრების დაფარვა	(242,752)	-	(242,752)
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებებს დაფარვა	-	(10,387)	(10,387)
სულ ცვლილებები ფულადი ნაკადების დაფინანსებიდან	(41,534)	(10,387)	(51,921)
უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული გავლენა	15,390	625	16,015
საპროცენტო ხარჯი	153,682	-	153,682
საკრედიტო ხარჯის სახით კაპიტალიზებული საპროცენტო ხარჯი (იხილეთ შენიშვნა 9(a)) (იხილეთ შენიშვნა 9(a))	49,755	-	49,755
დისკონტირების ამორტიზაცია	-	6,220	6,220
გადახდილი პროცენტი	(195,985)	-	(195,985)
სულ ვალდებულებასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები	22,842	6,845	29,687
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბრის	3,553,062	62,875	3,615,937

20. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები

'000 ლარი	2018	2017
დავალიანება სახელმწიფო ბიუჯეტის მიმართ	35,029	48,995
სავაჭრო დავალიანება	28,936	28,765
სესხები და დარიცხული პროცენტი	2,572	3,586
	66,537	81,346
ამორტიზირებული ღირებულების ცვლილება	(12,663)	(18,471)
ნაშთი 31 დეკემბერს	53,874	62,875
მიმდინარე	17,000	15,000
გრძელვადიანი	36,874	47,875
	53,874	62,875

რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები წარმოადგენს 2006 წლამდე წარმოშობილ თანხებს, რომელთა დაფარვა გადავადდა ჯგუფის საწარმოს - სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ ფინანსური სირთულეების გამო (იხილეთ შენიშვნა 20). სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, რომელიც შედგენილ იქნა თავდაპირველად 2006 წელს სამართალწარმოებიდან და შეთანხმდა კრედიტორთა უმრავლესობასთან, აღნიშნული სესხების ანგარიშსწორება გადავადებულ იქნა 2011 წლამდე, შესაბამისად თანხების ანგარიშსწორება მოხდება ნაწილ-ნაწილ 2023 წლამდე, სარეაბილიტაციო პერიოდის დასრულებამდე.

სარეაბილიტაციო გეგმაში განსაზღვრულია ჯგუფში შემავალი საწარმოს სტრატეგიული მიზნები მომდევნო 15 წლის განმავლობაში, ასევე ჯგუფში შემავალი საწარმოების ძირითადი საოპერაციო და ფინანსური მიზნები. სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, დაინიშნა მენეჯერი რეაბილიტაციის საკითხებში მთლიანი სარეაბილიტაციო პერიოდის განმავლობაში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მმართველობის განსახორციელებლად. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მთავარი კრედიტორია საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო. ფინანსთა სამინისტროსთვის გადასახდელი თანხები მოიცავს გადასახადებს და მოსაკრებლებს, ასევე სესხებს და დარიცხულ საპროცენტო განაკვეთებს. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები წარმოდგენილია დისკონტირებული თანხებით. 2008 წელს ახალი სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების შემდეგ, ჯგუფმა შეაფასა გადავადებული ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება გადახდის ვადების ცვლილების მიზნით. სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების თარიღისთვის, ამ ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა მომავალი ფულადი ნაკადების ბაზრის საშუალო 9.57%-იანი განაკვეთით დისკონტირებით.

21. აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები

'000 ლარი	2018	2017
ნაშთი 1 იანვარს	112,728	112,830
მოგებაში და ზარალში აღიარებული	(4,971)	(4,980)
წლის განმავლობაში მიღებული	2,788	4,878
ნაშთი 31 დეკემბერს	110,545	112,728
გრძელვადიანი	105,579	107,797
მიმდინარე	4,966	4,931
	110,545	112,728

2018 წელს გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკმა გამოყო გრანტი 500/220 კვ ჯვრის ქვესადგურის მშენებლობასთან დაკავშირებით. გრანტის თანხა 1,476 ათასი ლარი (2017: 2,220 ათასი ლარი) იყო. ამასთან, 2018 წელს გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკისგან ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოებისთვის ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის ჩასატარებლად დამატებით მიღებულ იქნა 1,312 ათასი ლარი (2017: 2,658 ათასი ლარი).

ეს ფინანსური შენატანი არ ექვემდებარება დაფარვას, სანამ ადგილი არ ექნება ჯგუფის მიერ მიღებული თანხების არადანიშნულებისამებრ გამოყენებას ან პროექტის განხორციელებისთვის საფრთხის შექმნას.

22. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

'000 ლარი	2018	2017
გრძელვადიან აქტივებში გადასახდელი თანხა	193,677	87,439
სავაჭრო დავალიანება	94,366	69,480
შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტის ფარგლებში სამშენებლო სამუშაოებთან დაკავშირებული დავალიანება	32,365	38,168
მომხმარებლებისგან მიღებული ავანსები	14,699	17,645
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	1,369	1,349
სხვა დავალიანება	46,286	35,565
	382,762	249,646

სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებული ჯგუფის სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკები აღწერილია შენიშვნაში 23.

23. სამართლიანი ღირებულება და რისკების მართვა

(a) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულებები

სამართლიანი ღირებულების შეფასების მიზანია ფასის განსაზღვრა, რომელიც მიიღება აქტივის გასაყიდად ან ვალდებულების გადაცემის ასანაზღაურებლად ბაზრის მონაწილეებს შორის სტანდარტულ ოპერაციაში შეფასების თარიღისთვის. ამასთან, გაურკვევლობების და სუბიექტური მსჯელობის გათვალისწინებით, სამართლიანი ღირებულება არ უნდა იქნას ინტერპრეტირებული როგორც რეალიზებადი აქტივების დაუყოვნებლივ გაყიდვაში ან ვალდებულებათა გადაცემაში.

ჯგუფმა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულებები შეფასების მეთოდების გამოყენებით განსაზღვრა. შეფასების მეთოდის მიზანია განსაზღვროს სამართლიანი ღირებულება, რომელიც ასახავს აქტივის გაყიდვის შედეგად მიღებულ ან ვალდებულების გადაცემის შედეგად გადახდილ თანხას ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. შეფასების მეთოდი, რომელიც კომპანიამ გამოიყენა, არის დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდი. ყველა ფინანსური აქტივისა და ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება გამოთვლილია ძირითადი თანხისა და პროცენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების საფუძველზე, რომელიც დისკონტირებულია საანგარიშგებო თარიღისთვის ბაზარზე არსებული საპროცენტო განაკვეთით.

ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ ჯგუფის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება მიახლოებულია მათ საბალანსო ღირებულებასთან.

სავარაუდო ფულადი ნაკადების დისკონტირებისთვის გამოყენებული საპროცენტო განაკვეთები, შესაბამისობის შემთხვევაში, ეფუძნება საანგარიშგებო თარიღისთვის სახელმწიფო ამონაგების მრუდს, შესაბამისი საკრედიტო სპრედის დამატებით.

(b) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით ჯგუფი შემდეგი რისკების წინაშე დგას:

- საკრედიტო რისკი (იხილეთ შენიშვნა 24(c));
- ლიკვიდურობის რისკი (იხილეთ შენიშვნა 24(d));
- საბაზრო რისკი (იხილეთ შენიშვნა 24(e)).

რისკების მართვის სტრუქტურა

ჯგუფის რისკის მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისთვის, რომ მოხდეს ჯგუფის წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენა და გაანალიზება, რისკის სათანადო ლიმიტების დაწესება და კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, და რისკებისა და მათი ლიმიტების დაცვის ზედამხედველობა. რისკების მართვის პოლიტიკა და სისტემა რეგულარულად განიხილება, საბაზრო პირობებში და ჯგუფის საქმიანობაში შესაბამისი ცვლილებების ასახვის მიზნით. მრავალმხრივი სასწავლო და მმართველობითი სტანდარტებისა და პროცედურების დანერგვით, ჯგუფი მიზნად ისახავს განავითაროს მოწესრიგებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, სადაც თითოეულ თანამშრომელს გაცნობიერებული ექნება თავისი ფუნქცია და ვალდებულება.

ჯგუფის და მისი საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოებს აქვთ პასუხისმგებლობა განსაზღვრონ და განიხილონ ჯგუფის საწარმოების რისკების მართვის სტრუქტურა. სამეთვალყურეო საბჭოები ამოწმებენ თუ როგორ ახდენს ხელმძღვანელობა ჯგუფის საწარმოების მიერ რისკების მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების დაცვას და მიმოიხილავს, ასევე რისკების მართვის სტრუქტურის შესაბამისობის უზრუნველყოფას, ჯგუფის საწარმოების წინაშე მდგომ რისკებთან მიმართებაში.

(c) საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური ზარალის რისკი, როდესაც მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის მხარე ვერ ასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. ამგვარი რისკი ძირითადად წარმოიშობება მომხმარებლის მოთხოვნებთან, საკრედიტო მოთხოვნებთან, ვადიან დეპოზიტებსა და ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებთან მიმართებაში.

(i) საკრედიტო რისკზე დამოკიდებულება

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება მაქსიმალურად ექვემდებარება საკრედიტო რისკს. საანგარიშგებო თარიღისთვის საკრედიტო რისკზე მაქსიმალური დამოკიდებულება უკავშირდება შემდეგს:

'000 ლარი	შენიშვნა	საბალანსო ღირებულება	
		2018	2017
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	13	67,854	62,873
სავაჭრო მოთხოვნები	16	272,218	287,043
სხვა მოთხოვნები	15	3,131	5,213
საკრედიტო მოთხოვნა	14	2,838	8,249
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17	780,031	1,097,521
		1,126,072	1,460,899

(ii) სავაჭრო მოთხოვნები

ჯგუფის საკრედიტო რისკზე გავლენას ძირითადად ახდენს თითოეული კლიენტის ინდივიდუალური მახასიათებლები. თუმცა, ხელმძღვანელობა ასევე ითვალისწინებს იმ ფაქტორებს, რომლებსაც შესაძლოა გავლენა ჰქონდეს ჯგუფის კლიენტთა ბაზის საკრედიტო რისკზე, მათ შორის იმ მრეწველობის და ქვეყნის დეფოლტის რისკზე, რომელშიც ფუნქციონირებენ კლიენტები, კერძოდ კი მიმდინარე გართულებულ ეკონომიკურ ვითარებაში.

საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის რეალიზაციის, ბუნებრივი აირის გაყიდვის, სარკინიგზო ტრანსპორტირებისა და ელექტროენერგიის გადაცემისა და განაწილების საქმიანობიდან მიღებული ჯგუფის შემოსავლის დაახლოებით 46%, 53%, 7% და 42% (შესაბამისად) უკავშირდება გაყიდვის ოპერაციებს ერთ მომხმარებელთან შემოსავლის ყოველ სახეობაზე (2017: 45%, 56%, 8% და 34%, შესაბამისად).

საკრედიტო რისკი იმართება მომხმარებლებისგან ავანსის მოთხოვნით ან მათი კრედიტუნარიანობის შეფასებით კრედიტის გახანგრძლივებამდე, ასევე მისაღები ნაშთების ყოველთვიური მონიტორინგით და სესხის სასწრაფოდ დაფარვის მოთხოვნით, როდესაც ნაშთი მიუახლოვდება კონკრეტულ ზღვარს, რომელიც განსაზღვრულია თითოეული კონტრაქტისთვის ინდივიდუალურად. ზოგადად სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით უზრუნველყოფა არ მოითხოვება.

ჯგუფი ადგენს გაუფასურების რეზერვს, რომელიც წარმოადგენს სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში გაწეული დანახარჯების მისეულ შეფასებას.

სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებულ საკრედიტო რისკზე მაქსიმალური დამოკიდებულება საანგარიშგებო თარიღისთვის გეოგრაფიული რეგიონების მიხედვით იყო შემდეგი:

	საბალანსო ღირებულება	
	2018	2017
'000 ლარი		
ადგილობრივი	232,627	217,221
დსთ-ს ქვეყნები	39,591	69,822
	272,218	287,043

ანგარიშგების თარიღისთვის სავაჭრო მოთხოვნებისთვის დამახასიათებელი საკრედიტო რისკის მთლიანი მოცულობა კლიენტების მიხედვით იყო შემდეგი:

	საბალანსო ღირებულება	
	2018	2017
'000 ლარი		
ბუნებრივი აირის გამანაწილებლები	92,024	117,133
ელექტროენერგიის საბითუმო მომხმარებლები	70,341	34,991
ელექტროენერგიის გამანაწილებლები	13,505	10,274
სარკინიგზო ტრანსპორტირება	39,641	73,406
გაზის მილსადენების იჯარა	27,316	29,829
ნავთობის რეალიზაცია	-	4,954
სხვა	29,391	16,456
	272,218	287,043

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ორი კლიენტი ჰყავდა, რომელთა ნაშთები გაზის განაწილებასა და გაზის მილსადენების იჯარასთან დაკავშირებული მთლიანი სავაჭრო მოთხოვნების 10%-ს აღემატებოდა (2017 წლის 31 დეკემბერი: ორი კლიენტი). ამ ნაშთების საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 91,856 ათას ლარს (2017 წლის 31 დეკემბერი: 116,749 ათასი ლარი) და 27,316 ათას ლარს (2017 წლის 31 დეკემბერი: 29,829 ათასი ლარი) შეადგენდა, შესაბამისად. ჯგუფის, სარკინიგზო ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებულმა ორმა ყველაზე მნიშვნელოვანმა კლიენტმა, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავაჭრო მოთხოვნების საბალანსო ღირებულების 21,975 ათასი ლარის შეადგინა (2017 წლის 31 დეკემბერი: 40,681 ათასი ლარი).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება კორპორატიული კლიენტებისთვის 2018 წლის 1 იანვრის და 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ჯგუფი კრედიტის თითოეულ ოდენობას საკრედიტო რისკის ხარისხის მიხედვით ანაწილებს, ზარალის რისკის საპროგნოზო მონაცემების საფუძველზე (მათ შორის, შეუზღუდავად გარე რეიტინგების, აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების, ხელმძღვანელობის ანგარიშგების და ფულადი ნაკადების პროგნოზების, ასევე კლიენტების შესახებ მედიაში არსებულ ინფორმაციას) და იყენებს გამოცდილებით მიღებულ საკრედიტო მსჯელობებს კლიენტების ქცევასთან დაკავშირებით. საკრედიტო რისკის ხარისხი განისაზღვრება ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით, რომლებიც დეფოლტის რისკზე მიუთითებენ და სააგენტოების მიერ დადგენილ, გარე საკრედიტო რეიტინგებს არიან მორგებულნი.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარების და კლიენტების მიმართ სავაჭრო მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესახებ, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

'000 ლარი	2018 გაუფასურების გარეშე	2018 გაუფასურებული	2018 სულ
კლიენტის საკრედიტო რისკის ხარისხი			
დაბალი რისკი	207,981	-	207,981
საშუალო რისკი	29,765	9,382	39,147
მაღალი რისკი	-	200,083	200,083
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	237,746	209,465	447,211
ზარალის რეზერვი	(761)	(174,232)	(174,993)
	236,985	35,233	272,218

დაბალი რისკი - მსესხებელს შესწევს უნარი დააკმაყოფილოს სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან დაკავშირებული ვალდებულებები უახლოეს მომავალში, ასევე მომავალი უარყოფითი ცვლილებები ეკონომიკურ და ბიზნეს პირობებში სავარაუდოდ არ შეამცირებს მსესხებლის უნარს, შეასრულოს ფულად ნაკადებთან დაკავშირებით მისი სახელშეკრულებო ვალდებულებები. 'BBB'-დან 'BB+'-მდე გარე საკრედიტო რეიტინგის (S&P) ეკვივალენტური საკრედიტო რეიტინგით.

საშუალო რისკი - მსესხებელმა მოახდინა უახლოეს მომავალში დასაკმაყოფილებელი, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების რესტრუქტურიზაცია და მომავალმა უარყოფითმა ცვლილებებმა ეკონომიკურ და ბიზნეს პირობებში შესაძლოა შეამციროს მსესხებლის უნარი დააკმაყოფილოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები.

მაღალი რისკი - კონტრაქტებს შესწევთ სუსტი უნარი დააკმაყოფილონ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან დაკავშირებული ვალდებულებები უახლოეს მომავალში, ასევე მომავალი უარყოფითი ცვლილებები ეკონომიკურ და ბიზნეს პირობებში სავარაუდოდ შეამცირებს კონტრაქტების უნარს, შეასრულონ ფულად ნაკადებთან დაკავშირებით მათი სახელშეკრულებო ვალდებულებები.

შესადარისი ინფორმაცია ბასს 39-ის ფარგლებში

ჯგუფის სავაჭრო მოთხოვნების საკრედიტო ხარისხი, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იყო შემდეგი:

'000 ლარი	ბრუტო 2017	გაუფასურება 2017
არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული	84,914	-
0-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილებული	145,239	-
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილებული	4,520	1,270
181-დან 365 დღემდე ვადაგადაცილებული	1,606	680
ერთ წელზე მეტი ვადაგადაცილება	229,978	177,264
	466,257	179,214

სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით გაუფასურების რეზერვში მოძრაობა წლის განმავლობაში იყო შემდეგი. 2017 წლის შესადარისი თანხები, ბასს 39-ის ფარგლებში, გაუფასურების ზარალის რეზერვის ანგარიშს წარმოადგენს:

'000 ლარი	2018	2017
ნაშთი 1 იანვრის მდგომარეობით, ბასს 39-ის ფარგლებში	179,214	242,756
ფასს 9-ის თავდაპირველი გამოყენებით გამოწვეული ცვლილება:	7,033	-
ნაშთი 1 იანვრის მდგომარეობით, ფასს 9-ის ფარგლებში	186,247	242,756
ზრდა წლის განმავლობაში	17,080	12,686
წმინდა ჩამოწერა წლის განმავლობაში	(28,334)	(76,228)
ნაშთი წლის ბოლოს	174,993	179,214

რეზერვის ანგარიშში სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში გამოიყენება გაუფასურების ზარალის აღსარიცხად, სანამ არ ამოიწურება აღდგენის ყველა შესაძლო შესაძლებლობა; ამ მომენტში თანხები ჩამოიწერება პირდაპირ ფინანსურ აქტივზე.

(iii) საკრედიტო მოთხოვნა

ხელმძღვანელობის აზრით, გაცემულ სესხებთან მიმართებაში ჯგუფი არ დგას მნიშვნელოვანი საკრედიტო რისკის წინაშე, რადგან სესხები არ არის ვადაგადაცილებული 2018 და 2017 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

(iv) ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები და ვადიანი ანაზრები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ჯგუფს უმეტესად განთავსებული აქვს ბანკებში Fitch-ის სარეიტინგო სააგენტოს შეფასებით B ან უფრო მაღალი რეიტინგებით.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტების გაუფასურება შეფასდა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე და ასახავს დაქვემდებარებების მოკლე ვადიანობას. ჯგუფი ითვალისწინებს, რომ მის ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს დაბალი საკრედიტო რისკი აქვთ, კონტრაქტების გარე საკრედიტო რეიტინგების საფუძველზე.

(d) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის ისეთი რისკი, რომლის დროსაც ჯგუფს ექმნება სირთულეები ნაკისრი ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაში რომელთა დასაფარად საჭიროა ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდება. ჯგუფი შეძლებისდაგვარად ცდილობს ლიკვიდურობის მართვის უზრუნველყოფას, რათა ყოველთვის ჰქონდეს დამდგარი ვალდებულების ვადაში დაფარვის შესაძლებლობა, როგორც ჩვეულებრივ, ასევე კრიზისულ პერიოდში არასაჭირო დანაკარგების ან ჯგუფის რეპუტაციისთვის ზიანის მიყენების გარეშე. ჯგუფის ლიკვიდურობის მართვა ასევე მოიცავს ობლიგაციების გამოშვების ხელშეკრულებაში გათვალისწინებული ვალდებულებების მონიტორინგს.

ლიკვიდურობის მოთხოვნების სამართავად, ჯგუფი აკეთებს მოკლევადიან პროგნოზებს ფულადი ნაკადებისთვის, შეფასებული ფინანსური საჭიროებების საფუძველზე, რომლებიც განისაზღვრება საოპერაციო საქმიანობების ხასიათით. ამასთან ფონდი ფლობს გამოუყენებელ საკრედიტო ხაზს. ჩვეულებრივ, ჯგუფის საწარმოები უზრუნველყოფენ, რომ მოთხოვნისთანავე მუდმივად იქონიონ 60 დღის საოპერაციო ხარჯებისა და ფინანსური ვალდებულებების მომსახურებისთვის საჭირო ფულადი სახსრები. ეს გამორიცხავს ექსტრემალური ვითარებების პოტენციურ გავლენას, რომლის წინასწარ განსაზღვრაც შეუძლებელია; ამგვარი ვითარებები მოიცავს ბუნებრივ კატასტროფებს.

როგორც მე-19 შენიშვნაშია აღწერილი, ვალდებულებების დარღვევის გამო, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფში შემავალმა საწარმომ - სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ რამდენიმე სესხი მიმდინარედ გადააკლასიფიცირა. ხელმძღვანელობის აზრით, კრედიტორების მიერ სესხების სასწრაფო წესით დაფარვის მოთხოვნის უფლების მიუხედავად, ფაქტობრივ მოთხოვნების აღბათობა მცირეა, რადგან სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ შესწევს უნარი გამოასწოროს დარღვეული ვალდებულება, კრედიტორებისგან ნებართვის წერილების მიღების გზით. ამასთან, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსგან (საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე) მოვიდა მხარდამჭერი წერილი, რომლითაც სამინისტრო გამოხატავს განზრახვას და უნარს, საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი ფინანსური და სხვა მხარდაჭერა გაუწიოს სს „ენერგოტრანსს“, რათა შპს „ენერგოტრანსმა“ შესძლოს ვადა დამდგარი ფინანსური ვალდებულებების დაკმაყოფილება.

ჯგუფს მნიშვნელოვანი სახელშეკრულებო ვალდებულებები აქვს ძირითადი საშუალებების შეძენასა და მშენებლობასთან დაკავშირებით (იხილეთ შენიშვნა 26). ხელმძღვანელობის აზრით, ჯგუფის მიერ ფლობილი ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, ამონაგები სესხებიდან და საკრედიტო ხაზები და ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან, საკმარისი იქნება კაპიტალური დანახარჯების პროექტების დასაფინანსებლად.

ლიკვიდურობის რისკზე დაქვემდებარება

ქვემოთ მოცემულია ანგარიშგების თარიღში ფინანსური ვალდებულებების დარჩენილი სახელშეკრულებო ვადები, სავარაუდო პროცენტის გადახდების ჩათვლით და ურთიერთჩათვლის ხელშეკრულებების გამოკლებით.

2018 წლის 31 დეკემბერი

	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები					
	საბალანსო ლირებულბა	სულ	6-12 0-6 თვე თვე		1-5 წელი	5 წელზე მეტი
'000 ლარი						
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები						
სესხები და კრედიტები	3,429,998	4,025,622	921,664	92,390	2,631,318	380,250
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	53,874	66,537	17,000	-	49,537	-
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	368,063	368,063	368,063	-	-	-
	3,851,935	4,460,222	1,306,727	92,390	2,680,855	380,250

2017 წლის 31 დეკემბერი	სახელმეკრულებო ფულადი ნაკადები					
	საბალანსო დირეზული	სულ	0-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი
'000 ლარი						
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები						
სესხები და კრედიტები	3,553,062	4,314,188	530,472	287,639	3,020,311	475,766
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	62,875	81,346	15,000	-	60,000	6,346
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	232,001	234,005	234,005	-	-	-
	3,847,938	4,629,539	779,477	287,639	3,080,311	482,112

არ არის მოსალოდნელი, რომ დაფარვის ვადების მიხედვით ანალიზში შემავალი ფულადი ნაკადები შესაძლოა წარმოიშვას მნიშვნელოვნად ადრე ან მნიშვნელოვნად განსხვავებული ოდენობებით.

როგორც მე-19 შენიშვნაშია მოცემული, ჯგუფში შემავალ საწარმოს სს „საქართველოს რკინიგზას“ აქვს უზრუნველყოფილი საბანკო სესხი („Credit Suisse“-სგან), რომლის მიმართ, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ადგილი ჰქონდა ფინანსური ვალდებულების დარღვევას, რის შედეგადაც უზრუნველყოფილი სესხი მიმდინარე ვალდებულებად იქნა კლასიფიცირებული. თუმცა, იმის გათვალისწინებით, რომ 2019 წლის 10 იანვრის მდგომარეობით სს „საქართველოს რკინიგზამ“ კრედიტორისგან მიიღო ნებართვის წერილი აღნიშნული დარღვევის უგულებელყოფასთან დაკავშირებით, ხელმძღვანელობა მოელის, რომ უზრუნველყოფილი სესხის დაფარვა მოხდება სახელმეკრულებო გრაფიკის შესაბამისად. შესაბამისად, ლიკვიდურობის მიზნებისთვის, უზრუნველყოფილი სესხის დაფარვა გადანაწილდება ასაკის მიხედვით, სახელმეკრულებო პირობების საფუძველზე.

(e) საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ საბაზრო ფასების, მაგალითად, სავალუტო კურსების, საპროცენტო განაკვეთების და აქციების კურსების, ცვალებადობა გავლენას მოახდენს ჯგუფის შემოსავალზე ან მის მფლობელობაში არსებული ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის დონის მართვა და გაკონტროლება მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, ამონაგების ოპტიმიზაცია.

(i) სავალუტო რისკი

ჯგუფი სავალუტო რისკს გასწევს იქედან გამომდინარე, რომ არსებობს სხვაობა ყიდვა-გაყიდვის და ნასესხების სახსრების ვალუტებს და ჯგუფის საწარმოების სამუშაო ვალუტებს შორის. ჯგუფის ყველა მნიშვნელოვანი საწარმოს სამუშაო ვალუტა არის ქართული ლარი („ლარი“). ვალუტა, რომელშიც ეს ოპერაციები უპირატესად არის გამოხატული და რომლითაც ანგარიშსწორება ხდება არის აშშ დოლარი, შვეიცარიული ფრანკი და ევრო.

სავალუტო რისკზე დაქვემდებარება

ჯგუფის სავალუტო რისკებზე დაქვემდებარება არის შემდეგი:

'000 ლარი	შვეიცარიულ			შვეიცარიულ		
	აშშ დოლარში	ფრანკში	ევროში	აშშ დოლარში	ფრანკში	ევროში
	დენომინირებ	დენომინირებ	დენომინირებ	დენომინირებ	დენომინირებ	დენომინირებ
	ულის 2018	ულის 2018	ულის 2018	ულის 2017	ულის 2017	ულის 2017
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	338,710	17	11	488,633	1,891	99
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	36,024	4,323	778	48,279	28,505	95
საკრედიტო მოთხოვნა	2,838	-	-	8,249	-	-
სესხები და კრედიტები	(2,657,810)	-	(772,188)	(2,745,875)	-	(807,188)
რესტრუქტურირებული	(2,340)	-	(1,302)	(7,052)	-	(4,041)
ვალდებულებები	(57,264)	-	(21,484)	(43,517)	-	(470,574)
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები						
წმინდა დაქვემდებარება	(2,339,842)	4,340	(794,185)	(2,221,630)	30,396	(1,281,609)

წლის განმავლობაში გამოყენებულ იქნა შემდეგი მნიშვნელოვანი სავალუტო კურსები:

ლარში	ანგარიშგების თარიღისთვის			
	საშუალო კურსი		არსებული კურსი	
	2018	2017	2018	2017
1 აშშ დოლარი	2.5345	2.5086	2.6766	2.5922
1 შვეიცარიული ფრანკი	2.5910	2.5466	2.7268	2.6584
1 ევრო	2.9913	2.8322	3.0701	3.1044

მგრძნობელობის ანალიზი

ლარის კურსის შესაძლო შესუსტება, როგორც ქვემოთ არის მითითებული, სხვა ვალუტებთან მიმართებაში 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გავლენას იქონიებდა უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებაზე და მოგებაზე ან ზარალზე ქვემოთ ნაჩვენები თანხებით. სხვა სრულ შემოსავალზე ან კაპიტალზე პირდაპირ გავლენას ადგილი არ ექნება. ანალიზი ეფუძნება იმ დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ, საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება და უგულვებელყოფს პროგნოზირებული ყიდვა-გაყიდვების გავლენას.

'000 ლარი	მოგება ან ზარალი
2018 წლის 31 დეკემბერი	
აშშ დოლარი (10%-იანი შესუსტება)	(233,984)
შვეიცარიული ფრანკი (10%-იანი შესუსტება)	434
ევრო (10%-იანი შესუსტება)	(79,419)
2017 წლის 31 დეკემბერი	
აშშ დოლარი (10%-იანი შესუსტება)	(225,128)
შვეიცარიული ფრანკი (10%-იანი შესუსტება)	3,040
ევრო (10%-იანი შესუსტება)	(128,161)

ლარის გამყარებას ზემოაღნიშნულ ვალუტებთან მიმართებაში, 31 დეკემბერს, ექნებოდა იგივე მაგრამ საპირისპირო გავლენა ზემოაღნიშნულ ვალუტებზე, ზემოაღნიშნული ოდენობებით, იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა სხვა ცვლადი უცვლელი დარჩება.

(ii) საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება, უპირველეს ყოვლისა, დიდ გავლენას ახდენს სესხებსა და კრედიტებზე, რადგან ეს იწვევს სესხის სამართლიანი ღირებულების (სესხი ფიქსირებული განაკვეთით) ან მომავალი ფულადი ნაკადების (სესხი ცვლადი განაკვეთით) ცვლილებას. ხელმძღვანელობას არ აქვს ფორმალური პოლიტიკა იმის დასადგენად, ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებებიდან რამდენი უნდა იყოს ფიქსირებული და რამდენი - ცვლადი საპროცენტო განაკვეთით. თუმცა ახალი სესხის აღების დროს გადაწყვეტილების მიღებისას ჯგუფში შეძგავალი საწარმოების ხელმძღვანელობა იყენებს საკუთარ მსჯელობას სესხის მოსალოდნელი სარგებლობის პერიოდის დასრულებამდე რომელი საპროცენტო განაკვეთი უფრო მომგებიანი იქნება ჯგუფისთვის - ფიქსირებული თუ ცვლადი.

დამოკიდებულება საპროცენტო განაკვეთის რისკზე

ანგარიშგების წარდგენის თარიღისთვის ჯგუფის პროცენტიანი ფინანსური ინსტრუმენტების საპროცენტო განაკვეთის პროფილი იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2018	2017
ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტები		
ფინანსური აქტივები	678,325	1,013,282
ფინანსური ვალდებულებები	(2,334,954)	(2,339,540)
	(1,656,629)	(1,326,258)
ცვლადი განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტები		
ფინანსური ვალდებულებები	(1,095,044)	(1,213,521)
	(1,095,044)	(1,213,521)

სამართლიანი ღირებულების მგრძნობელობის ანალიზი ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტებისთვის

ჯგუფი არ აღრიცხავს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტს როგორც სამართლიან ღირებულებას მოგებაში ან ზარალში ან როგორც გასაყიდად ხელმისაწვდომს. შესაბამისად, ანგარიშგების წარდგენის თარიღისთვის, საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება კერძო გავლენას ვერ მოახდენს მოგებაზე ან ზარალზე ან კაპიტალზე.

ფულადი ნაკადების მგრძნობელობის ანალიზი ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტებისთვის

საანგარიშგებო თარიღისთვის საპროცენტო განაკვეთებში შესაძლო გონივრული 100 საბაზისო პუნქტით ცვლილება გაზრდიდა (შეამცირებდა) კაპიტალს და მოგებას ან ზარალს, გადასახადების გამოკლებით, ქვემოთ ნაჩვენები ოდენობებით. ეს ანალიზი ადასტურებს, რომ სხვა ცვლადები, კერძოდ კი უცხოური ვალუტის კურსები, მუდმივი რჩება.

'000 ლარი	მოგება ან ზარალი	
	100 საბაზისო პუნქტით ზრდა	100 საბაზისო პუნქტით კლება
2018		
ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტები	(10,950)	(10,950)
ფულადი ნაკადების მგრძნობელობა	(10,950)	10,950
2017		
ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტები	(12,135)	12,135
ფულადი ნაკადების მგრძნობელობა	(12,135)	12,135

(f) კაპიტალის მართვა

კაპიტალის მართვის პროცესში ჯგუფის მიზანს წარმოადგენს ჯგუფის მიერ მოქმედი საწარმოს პრინციპით ფუნქციონირების უნარის ხელშეწყობა, აქციონერებისთვის ამონაგების და სხვა დაინტერესებული პირებისთვის სარგებლის, ასევე კაპიტალის ღირებულების შესამცირებლად ოპტიმალური კაპიტალური სტრუქტურის უზრუნველყოფის მიზნით.

ჯგუფი მართავს თავის კაპიტალის სტრუქტურას და მასში შეაქვს კორექტირებები ეკონომიკურ პირობებში ცვლილებების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტორების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლოა შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს ან გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები.

სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკა მოიცავს ძლიერი კაპიტალური ბაზის შექმნას ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას ინვესტორის, კრედიტორის და ბაზრის ნდობა და შენარჩუნებულ იქნას ბიზნესის მომავალი განვითარება.

ჯგუფის ვალისა და კაპიტალის თანაფარდობა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის იყო შემდეგი:

'000 ლარი	2018	2017
სულ ვალდებულებები	4,043,675	4,044,715
გამოკლებული: ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	(780,150)	(1,097,599)
წმინდა დავალიანება	3,263,525	2,947,116
სულ კაპიტალი	1,770,898	2,292,105
ნასესხები სახსრების კაპიტალთან თანაფარდობის კოეფიციენტი		
31 დეკემბრის მდგომარეობით	1.84	1.29

წლის განმავლობაში კაპიტალის მართვისადმი ჯგუფის მიდგომა არ შეცვლილა.

არც ფონდი და არც მისი შვილობილი კომპანიები წარმოადგენენ გარედან დაწესებული კაპიტალის მოთხოვნების საგანს.

24. მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები და არამაკონტროლებელი წილები

სს „საქართველოს რკინიგზა“ დაფუძნდა სახელმწიფოს საკუთრების ქვეშ მყოფი საწარმოს სახით 1998 წლის დეკემბრის თვეში, როგორც საქართველოში სარკინიგზო ტრანსპორტირების მომსახურების გამწვევი პირი, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანების #929 საფუძველზე. სს „საქართველოს რკინიგზის“ ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ქვეყანაში სარკინიგზო სისტემის ფუნქციონირება, სატვირთო და სამგზავრო ტრანსპორტირების მომსახურების გაწევის, სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მომსახურებისა და განვითარების და ასევე საქართველოში სარკინიგზო ხაზების მშენებლობის გზით.

სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ დაფუძნდა სახელმწიფოს საკუთრების ქვეშ მყოფი საწარმოს სახით საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს 2006 წლის 21 მარტის ბრძანებით, სამი სახელმწიფო კომპანიის (სს „საქართველოს საერთაშორისო ნავთობის კორპორაცია“, სს „საქართველოს გაზის საერთაშორისო კორპორაცია“ და სს „თელეთის ნავთობის კომპანია“) საფუძველზე. სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ბუნებრივი აირის იმპორტირება და გაყიდვა, გაზისა და ნავთობის მილსადენების იჯარა, ნავთობისა და გაზის ექსპლოატაცია და მოპოვება საქართველოს ტერიტორიაზე. 2006 წლის დეკემბერში, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ საპრეზიდენტო ბრძანებით #736 მიენიჭა „ეროვნული ნავთობის კომპანიის“ სტატუსი და ის მოქმედებს საქართველოს სახელმწიფოს სახელით, იღებს და ყიდის მოპოვებული ნავთობის სახელმწიფოს წილს და საქართველოს ტერიტორიაზე შემსრულებლების მიერ ნავთობისა და ბუნებრივი აირის შესახებ საქართველოს კანონის და სახელმწიფოსა და შემსრულებლებს შორის გაფორმებული პროდუქციის წილობრივი განაწილების ხელშეკრულებების შესაბამისად წარმოებულ ბუნებრივ აირს. 2013 წლის ოქტომბერში სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციამ“ და სს „საპარტნიორო ფონდმა“ შექმნეს ახალი შვილობილი კომპანია - შპს „გარდაბნის თბოსადგური“ შესაბამისი 51% და 49%-იანი წილით. საწესდებო კაპიტალი განისაზღვრა 100,000 ათასი აშშ დოლარით. გადახდილმა საწესდებო კაპიტალმა 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგინა 175,185 ათასი ლარი (2017 წლის 31 დეკემბერი: 175,185 ათასი ლარი). შვილობილი კომპანია შეიქმნა გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტრო სადგურის (CCPP) მშენებლობისა და ოპერირების მიზნით. სამშენებლო სამუშაოები დასრულდა 2015 წლის ივლისში. გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურმა შემოსავლის მოტანა დაიწყო 2015 სექტემბრის თვიდან.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ დაფუძნდა საქართველოს კანონმდებლობის ქვეშ 2002 წლის 12 ნოემბერს, სს „ელექტროგადამცემისა“ და შპს „ელექტროდისპეჩერიზაცია-2000“-ის შერწყმის საფუძველზე და წარმოადგენს მათ კანონიერ უფლებამონაცვლეს. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მთავარი შვილობილია შპს „ენერგოტრანსი“, სახელმწიფო საწარმოს სახით 2002 წელს დაფუძნებული პირი. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ და მისი შვილობილი კომპანიების ძირითადი საქმიანობა მოიცავს ელექტროენერგიის გადაცემას და მიწოდებას საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე, რომელიც რეგულირდება ელექტროენერგიისა და ბუნებრივი აირის შესახებ კანონით, და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისგან მიღებული ლიცენზიების საფუძველზე. შპს „ენერგოტრანსი“ ფლობს ვარძიის და ზეკარის 500 კვ-იან ელექტროგადამცემ ხაზებს და მესხეთი-თურქეთის დამაკავშირებელ 400 კვ-იან ხაზს, რომელიც აშენდა „შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტის“ (BSTN) შემადგენელი ნაწილის სახით. ეს პროექტი დასრულდა 2013 წლის ბოლოს. ახალი გადამცემი ხაზები უზრუნველყოფენ საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის დამატებით უსაფრთხოებას ახალი დასავლეთ-

აღმოსავლეთის 500 კვ-იანი ხაზის დამატებით, რითაც შექმნა თურქეთში ელექტროენერგიის ექსპორტის დამატებით შესაძლებლობა. წარსულში ფინანსური სირთულეების გამო, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ მოცემული მომენტისთვის რეაბილიტაციის პროცესს გადის, რომელსაც მართავს მენეჯერი რეაბილიტაციის საკითხებში, სარეაბილიტაციო გეგმის (იხილეთ შენიშვნა 20) შესაბამისად. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემაზე“ კონტროლის შეფასების დროს, ხელმძღვანელობამ სხვა საკითხებთან ერთად გაითვალისწინა მისი რეაბილიტაციის პროცესის შეწყვეტის უნარი და სესხის დაფარვის გზით რეაბილიტაციის მენეჯერის მოხსნის შესაძლებლობა.

სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ დაფუძნდა საქართველოში 2006 წლის 1 სექტემბერს, რომლის უპირატეს მიზანს წარმოადგენდა საბალანსო ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვა, ელექტროენერგიის იმპორტი და ექსპორტი და საქართველოში ელექტროენერგიის ყიდვა-გაყიდვის გამარტივება.

სს „Aerostructure Technologies Cyclone“ საქართველოში დააფუძნეს სს „საპარტნიორო ფონდმა“, შპს „პროექტმა“ (ჯგუფის 100%-იანი საკუთრებით) და შპს „Elbit Systems - Cyclone“-მა 2015 წლის მარტის თვეში, შესაბამისი 33.33%, 33.33% და 33.34%-იანი წილით. მხარეები შეთანხმდნენ შვილობილი კომპანიის დარეგისტრირებაზე 60,000 აშშ დოლარის საწესდებო კაპიტალით.

აქციონერთა ხელშეკრულების შესაბამისად, კონკრეტული გადაწყვეტილებებისთვის საჭიროა ერთპიროვნული შეთანხმება. ხელმძღვანელობის აზრით ჯგუფს კონტროლი აქვს შვილობილ კომპანიაზე იმის გამო, რომ ის ექვემდებარება (აქვს უფლება) ცვლად ამონაგებს შვილობილ კომპანიაში მისი ჩართულობიდან და შესწევს უნარი იმოქმედოს ამგვარ ამონაგებებზე შვილობილ კომპანიაზე მისი მართვის უფლებით. დასკვნა ეფუძნება საკუთრების წილის პროცენტულ მაჩვენებელს და შვილობილი კომპანიის სააქციო ხელშეკრულებას, რომლისთვისაც მოითხოვება ხმების მარტივი უმრავლესობა.

შვილობილი კომპანია შეიქმნა კომერციული (სამოქალაქო) ბაზრისთვის კომპოზიციური აერო-სტრუქტურის პროდუქტების შემუშავებაში, წარმოებაში, გაყიდვასა და მხარდაჭერაში ჩართულობის მიზნით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია ჯგუფის შვილობილ კომპანიასთან - სს „Aerostructure Technologies Cyclone“ დაკავშირებით:

'000 ლარი	2018	2017
არამაკონტროლებელი წილის პროცენტული მაჩვენებელი	34%	34%
გრძელვადიანი აქტივები	129,105	91,068
მიმდინარე აქტივები	6,982	42,126
გრძელვადიანი ვალდებულებები	(10,861)	-
მიმდინარე ვალდებულებები	(40,958)	(8,243)
წმინდა აქტივები	84,268	124,951
არამაკონტროლებელი წილის საბალანსო ღირებულება	28,651	42,483
შემოსავალი		
ზარალი	(40,680)	(16,699)
მთლიანი სრული ზარალი	(40,680)	(16,699)
არამაკონტროლებელი წილზე განაწილებული ზარალი	(13,832)	(5,679)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი ნაკადები	(33,931)	(9,008)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი ნაკადები	(19,130)	(40,200)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები (დივიდენდები არამაკონტროლებელ წილზე: ნული)	18,707	1,296
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა კლება	(34,354)	(47,912)

25. საოპერაციო იჯარები

31 დეკემბერს გადასახდელია შემდეგი შეუქცევადი საოპერაციო იჯარები:

'000 ლარი	2018	2017
ერთ წელზე ნაკლები	5,400	4,378
ერთიდან ხუთ წლამდე	4,610	5,660
5 წელზე მეტი	17,753	18,250
	27,763	28,288

საოპერაციო იჯარა უმეტესად ჯგუფის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობების, კონტეინერების, ლოკომოტივების და ხელსაწყოების იჯარას უკავშირდება, 10-დან 50 წლამდე იჯარის ვადით. მოიჯარეებს არ აქვთ იჯარის ვადის დასრულებისას ქონების შეძენის უფლება.

26. კაპიტალური დაბანდების ვალდებულება

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა გააფორმა ძირითადი საშუალებების მშენებლობის ან ნასყიდობის ხელშეკრულებები 399,446 ათასი ლარის (2017: 488,135 ათასი ლარი) ოდენობით, რომელიც უმეტესად უკავშირდება მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაციის პროექტს 69,487 ათასი ლარის ოდენობით (2017: 267,305 ათასი ლარი) და თბილისის რკინიგზის ხაზის პროექტს 328,214 ათასი ლარის ოდენობით (2017: 216,375 ათასი ლარი).

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ კონტრაქტთან სამშენებლო ხელშეკრულების შეწყვეტა თბილისის შემოვლითი გზის პროექტის დასრულებამდე ზემოთ ხსენებული თანხის გადახდის ვალდებულებას გამოიწვევს.

ამასთან, ჯგუფმა გააფორმა მილსადენების და კომბინირებული ციკლის ელექტრო სადგურის გარდაბანი II-ის მშენებლობის ხელშეკრულებები დაუფარავი კაპიტალური დაბანდების ვალდებულებაზე 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 16,825 ათასი და 220,576 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად (2017: 24,900 ათასი ლარი და 375,105 ათასი ლარი, შესაბამისად).

ჯგუფი წარმოადგენს დამატებითი გაზის ნასყიდობის ხელშეკრულების მხარეს, რომელიც ძალაშია 2026 წლამდე, რომლის თანახმადაც ჯგუფმა უნდა მიიღოს და, თუ არ მიიღებს, გადაიხადოს გაზის კონკრეტული რაოდენობის ღირებულება და წინასწარ განსაზღვრული ფასები, რომლებიც ბუნებრივი გაზის მიმდინარე საბაზრო ფასზე მნიშვნელოვნად ნაკლებია. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შესაძენი და ასანაზღაურებელი დამატებითი გაზის მთლიანი დარჩენილი რაოდენობა შეადგენდა 823,398 ათას ლარს (2017 წლის 31 დეკემბერი: 902,590 ათასი ლარი).

ჯგუფი ასევე არის ბუნებრივი აირის რეალიზაციის ხელშეკრულების მხარე, რომლის თანახმადაც მისმა კლიენტმა უნდა მიიღოს და გადაიხადოს ჯგუფის მიერ შეძენილი გაზის, მათ შორის დამატებითი გაზის მთლიანი რაოდენობის ღირებულება. შედეგად, ჯგუფის აზრით დამატებითი გაზის ნასყიდობასთან დაკავშირებით მათი ვალდებულება გაიჭვირება ჯგუფის კლიენტის ვალდებულებით, შეიძინოს გაზის ეს რაოდენობა და ეფექტურად შეასრულოს სახელშეკრულებო ვალდებულებები, ჯგუფის მიერ მის კლიენტზე ვალდებულებების გადაცემისას.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰქონდა გრძელვადიანი სახელშეკრულებო ვალდებულება შეეძინა 154,353 ათასი ლარის (2017: 165,295 ათასი ლარი) აღჭურვილობა ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობისა და რეაბილიტაციისთვის.

კაპიტალური დაბანდების ვალდებულება უკავშირდება პროექტთან დაკავშირებულ სხვადასხვა სამშენებლო სამუშაოს და ის დაფინანსდება საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებში არსებული გაუცემელი საკრედიტო ხაზით.

27. პირობითი ვალდებულებები

(a) დაზღვევა

საქართველოში დაზღვევის სფერო განვითარების ეტაპზეა და დაზღვევის ბევრი ფორმა, რომლებიც ფართოდაა გავრცელებული მსოფლიოს სხვა კუთხეებში, ჯერ ხელმისაწვდომი არ არის. ჯგუფს არ აქვს მისი საწარმოო ობიექტების, საქმიანობის შეწყვეტის ან მესამე მხარეთა წინაშე პასუხისმგებლობის დაზღვევა, ჯგუფის ობიექტებზე ან მასთან დაკავშირებული ოპერაციებიდან წარმოშობილი ქონების ან გარემოს დაზიანებისთვის. სანამ ჯგუფი არ მიიღებს ადეკვატურ დაზღვევას, არსებობს რისკი იმისა, რომ კონკრეტული აქტივების დაკარგვამ ან განადგურებამ იქონიოს არსებითი უარყოფითი გავლენა ჯგუფის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე.

(b) სასამართლო დავები

2018 წლის ივლისში სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციამ“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტომ“ სარჩელი წარადგინეს კომპანიის „Frontera Resources Georgia Corporation“-ის წინააღმდეგ. „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო“ და სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“, სხვა საკითხებთან ერთად ასაჩივრებდნენ იმ ფაქტს, რომ ფრონტერამ არსებითად დაარღვია ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულების კონკრეტული დებულებები, მათ შორის, შეუზღუდავად, სახელშეკრულებო ფართის დაახლოებით 99%-ის დათმობა. ამის გარდა, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო“ ითხოვენ ზიანის ანაზღაურებას, მათ შორის ნავთობის გაზიარებისა და დათმობის ვალდებულებების დარღვევისთვის ფულად ანაზღაურებას და ბუნებრივი რესურსით სარგებლობის საფასურის ანაზღაურებას, რომელიც გადაიხადა სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციამ“ და არასოდეს აუნაზღაურებია ფრონტერას.

სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტოს“ სჯერათ, რომ მაღალი ალბათობით საარბიტრაჟო სასამართლო დაადასტურებს, რომ ფრონტერამ დაარღვია მისი სახელშეკრულებო ვალდებულებები.

2018 წლის სექტემბრის თვეში, ფრონტერამ შემხვედრი სარჩელი შეიტანა და მოითხოვა 3.5 მილიარდი აშშ დოლარი 2012 წლიდან 2027 წლამდე პერიოდში გამოუმუშავებელი მოგების ანაზღაურებად, „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტოს“ მიერ ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულების კონკრეტული დარღვევების გამო. ეს შემხვედრი სარჩელი არ იყო მხარდაჭერილი საექსპერტო ანგარიშის გამოთვლებით. სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო“ მიიჩნევენ, რომ შემხვედრი სარჩელი დაუსაბუთებელია და აპირებენ მის გასაჩივრებას. გამოუმუშავებელი მოგების მოთხოვნასთან ერთად, ფრონტერამ სარჩელით მოითხოვა 3.5 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით გადასახადების (დღგ და აქციზის გადასახადი) და მე-12 ბლოკთან წვდომის მიღებისთვის გაწეული სამართლებრივი ხარჯების ანაზღაურება 74 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით.

სასამართლო წარმოება მიმდინარეობს. 2019 წლის 13 დეკემბერს არბიტრაჟმა მხარეებს შესთავაზა, რომ გარკვეულ პროცედურულ და სხვა საკითხებზე თავიანთი პოზიციები წარადგინონ 2020 წლის იანვრის ბოლომდე. ხელმძღვანელობის აზრით, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ და „ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტოს“ აქვთ ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველი საქმის მოსაგებად და რომ ფრონტერას მიერ ამ სარჩელების მოგების მცირე შანსი არსებობს.

(c) პირობითი საგადასახადო ვალდებულებები

საქართველოში საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და ხასიათდება ხშირი

საკანონმდებლო ცვლილებებით, ოფიციალური განცხადებებით და სასამართლო გადაწყვეტილებებით, რომლებიც ზოგჯერ ბუნდოვანი და ურთიერთგამომრიცხავია და ერთმანეთისგან განსხვავებული ინტერპრეტაციების საშუალებას იძლევა. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს არ შეუძლია დააკისროს რაიმე დამატებითი საგადასახადო ვალდებულება, ჯარიმა ან საურავი, თუ სამართალდარღვევიდან გასულია სამი წელი.

ამგვარმა ვითარებამ შესაძლოა წარმოქმნას საგადასახადო რისკები, რომლებიც, სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში გაცილებით მაღალია. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ მან სათანადოდ უზრუნველყო საგადასახადო ვალდებულებები საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის ინტერპრეტაციების, ოფიციალური განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების საფუძველზე. თუმცა, შესაბამისი უწყებების ინტერპრეტაციები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ჯგუფისეული ინტერპრეტაციისგან და იმ შემთხვევაში, თუ უწყებები წარმატებით შესძლებენ მათი ინტერპრეტაციის ამოქმედებას, მათ შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიონ წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(d) გარემოსდაცვითი საკითხები

საქართველოში კანონმდებლობა გარემოს დაცვის დარგში ვითარდება, ხოლო სამართლის გამოყენების ფორმები სამთავრობო ორგანოების მუდმივი გადასინჯვის საგანს წარმოადგენს. ჯგუფი პერიოდულად ახორციელებს თავისი მოვალეობების შეფასებას გარემოს დაცვის კანონმდებლობის შესაბამისად. ვალდებულებები, მათი დადგენისთანავე აღიარდება. პოტენციური ვალდებულებების, რომლებიც შეიძლება წარმოიქმნას არსებულ წესებში ან კანონმდებლობაში ცვლილებების და ასევე სამოქალაქო საქმეებთან დაკავშირებული სასამართლო პროცესების შედეგად, შეფასება შეუძლებელია, მაგრამ შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს. მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, სამართალგამოყენების არსებული კლიმატის გათვალისწინებით, ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ კომპანიას გარემოსათვის ზიანის მიყენებასთან დაკავშირებით არა აქვს მნიშვნელოვანი ვალდებულებები.

(e) ელექტროენერგიის შესყიდვის ხელშეკრულებები

ჯგუფმა გააფორმა ახალი ელექტროსადგურების, თერმული ელექტროსადგურების და ქარის ელექტრო სადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის ნასყიდობის ხელშეკრულებები. მთლიანობაში გაფორმდა 48 ხელშეკრულება (2017: 40 ხელშეკრულება). ელექტროსადგურები მშენებლობის პროცესშია 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი დასრულება 2019-2020 წლებში იგეგმება. 2018 წელს დასრულდა ხუთი ელექტროსადგურის მშენებლობა (2017: ოთხი ელექტროსადგური). ხელმძღვანელობის აზრით, ამგვარი ხელშეკრულებები წარმოადგენს „აღმასრულებელ ხელშეკრულებებს“ და ისინი არ არის წამგებიანი ხელშეკრულებები ბასს 37-ის (ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები) საფუძველზე და შეუძლებელია შემოსავლის და გაყიდული საქონლის თვითღირებულების საიმედოდ განსაზღვრა, რომლებსაც ჯგუფი მიიღებს მშენებლობების დასრულების და ელექტროსადგურების მიერ ელექტროენერგიის წარმოების დაწყების შემდეგ.

28. დაკავშირებული მხარეები

(a) მშობელი კომპანია და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე

2018 და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფონდი იმყოფება საქართველოს მთავრობის 100%-იან საკუთრებაში.

(b) ოპერაციები წამყვან ხელმძღვანელობასთან

(i) წამყვანი ხელმძღვანელობის ანაზღაურება

წამყვანმა ხელმძღვანელობამ წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც შესულია ხელფასებსა და თანამშრომელთა სხვა სარგებელში.

'000 ლარი	2018	2017
ხელფასები და პრემიები	5,340	4,862

(c) ოპერაციები მთავრობასთან დაკავშირებულ პირებთან

ჯგუფი მის ყოველდღიურ ოპერაციებს ახორციელებს რამდენიმე საწარმოსთან, რომლებსაც აკონტროლებს/ერთობლივად აკონტროლებს საქართველოს მთავრობა ან იმყოფება მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ. ჯგუფმა უარი თქვა ბასს 24-ის (დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები) გამოწვევის გამოყენებაზე, რომელიც მთავრობასთან დაკავშირებულ პირებთან ოპერაციების შესახებ დაკავშირებულ მხარეთა შემცირებული განმარტებითი შენიშვნების წარდგენის საშუალებას იძლევა.

მნიშვნელოვანი ოპერაციები სახელმწიფო კონტროლის ან მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ მყოფ პირებთან და ამგვარი ოპერაციების ნაშთები განხილულია ქვემოთ. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ყველა სხვა შემოსავლისა და ხარჯის, ასევე სახელმწიფოსთან დაკავშირებული პირების შესაბამისი ნაშთების ერთობლივი თანხები საანგარიშგებო თარიღისთვის არ იყო მნიშვნელოვანი. ოპერაციები აქციონერებთან განხილულია შენიშვნაში 18.

(i) შემოსავალი

'000 ლარი	გარიგების ღირებულება	
	2018	2017
სახელმწიფოს კონტროლის ან მისი გავლენის ქვეშ მყოფი საწარმოები:		
გაზის მილსადენების იჯარა	42,053	59,847
ელექტროენერგიის გადაცემის და განაწილების ხარჯი	5	3
ელექტროენერგიის წარმოება	34,022	74,506

ჯგუფი სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფ შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანიაზე“ იჯარით გასცემს გაზის მილსადენს. ხელშეკრულება ძალაშია 2020 წლის 1 იანვრამდე. საიჯარო გადასახდელები დამოკიდებულია იჯარით აღებული გაზის მილსადენით ტრანსპორტირებული გაზის მოცულობაზე (იხილეთ შენიშვნა 29)

ჯგუფი ჩვეულებრივ არ ფლობს მნიშვნელოვან ნაშთებს ზემოთ განსაზღვრული ოპერაციებისთვის.

(ii) ხარჯები

'000 ლარი	გარიგების ღირებულება	
	2018	2017
სახელმწიფოს კონტროლის ან მისი გავლენის ქვეშ მყოფი საწარმოები და უწყებები:		
ბუნებრივი აირის თვითღირებულება	5,357	31,516
საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვა	4,973	13,659

ჯგუფი ჩვეულებრივ არ ფლობს მნიშვნელოვან ნაშთებს ზემოთ განსაზღვრული ოპერაციებისთვის.

(iii) სესხები

’000 ლარი	საპროცენტო შემოსავალი/ხარჯი		31 დეკემბრის მდგომარეობით დაუფარავი ნაშთი	
	2018	2017	2018	2017
საკრედიტო მოთხოვნა: სახელმწიფო კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმო	-	-	-	-
მიღებული სესხები: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	20,940	21,280	1,037,868	1,054,283

დაკავშირებული მხარეებისგან მიღებული სესხების ძირითადი პირობები და დაფარვის ვადები განხილულია შენიშვნაში 19(a).

(iv) რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები

ჯგუფის რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები უმეტესად მოიცავენ ვალდებულებებს საქართველოს მთავრობის ან სახელმწიფო უწყებების მიმართ.

29. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები

2019 წლის 15 ნოემბერს, საქართველოს მთავრობამ გამოსცა გადაწყვეტილება #2353, რომელშიც ის ადასტურებს, რომ „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ იმუშავებს მისი ობლიგაციების რეფინანსირებაზე 2020 წელს, მათ შორის ზომის პოტენციურად გაზრდაზე 300 მილიონ აშშ დოლარამდე.

ჯგუფის მნიშვნელოვან საწარმოს - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ და სხვა სახელმწიფო უწყების - შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კორპორაციას“ შორის მილსადენების იჯარის შესახებ გაფორმებული ხელშეკრულება უნდა განახლდეს 2020 წლის 1 იანვრიდან. მხარეები შეთანხმდნენ, რომ იჯარა განახლდება 2020 წლის 1 იანვრიდან.

კომბინირებული ციკლის თბოელექტროსადგურის გარდაბანი II-ის მშენებლობა დასრულდა 2019 წლის დეკემბერში და ის მზად არის ფუნქციონირებისთვის (მოცემული მომენტისთვის ტესტირების რეჟიმში).

30. შეფასების საფუძველი

მოცემული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე.

31. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

ქვემოთ მოცემული სააღრიცხვო პოლიტიკა წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდზე ვრცელდება და მას თანმიმდევრულად იყენებენ ჯგუფის საწარმოები.

(a) კონსოლიდაციის საფუძველი

(i) საწარმოთა გაერთიანება

საწარმოთა გაერთიანება აღირიცხება შეძენის თარიღში, შესყიდვის მეთოდის გამოყენებით. ეს არის ჯგუფისთვის კონტროლის გადაცემის თარიღი.

ჯგუფი გუდვილს აფასებს შეძენის თარიღში შემდეგი სახით:

- გაცემული საზღაურის სამართლიანი ღირებულება; დამატებული
- მყიდველი საწარმოს არამაკონტროლებელი წილის აღიარებული ოდენობა; დამატებული
- თუ საწარმოთა გაერთიანება ეტაპობრივად ხდება, შეძენილ საწარმოში ადრე არსებული სააქციო წილის სამართლიანი ღირებულება; გამოკლებული
- იდენტიფიცირებადი შეძენილი აქტივების და ნაკისრი ვალდებულებების წმინდა აღიარებული ოდენობა (ზოგადად, სამართლიანი ღირებულება).

როდესაც ზედმეტობა უარყოფითია, შემოსულობა შესყიდვიდან დაუყოვნებლივ აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადაცემული ანაზღაურება არ მოიცავს ადრე არსებული ურთიერთობების დაფარვასთან დაკავშირებულ თანხებს. ამგვარი თანხები, ზოგადად მოგებაში ან ზარალში აღიარდება.

გარიგების დანახარჯები, გარდა სასესხო ან წილობრივი ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასთან დაკავშირებული დანახარჯებისა, რომლებსაც ჯგუფი გასწევს საწარმოთა გაერთიანებასთან მიმართებაში, გაწევისას აღირიცხება.

ნებისმიერი პირობითი ანაზღაურების დავალიანება აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით, შესყიდვის თარიღში. თუ პირობითი ანაზღაურება კაპიტალად არის კლასიფიცირებული, ის არ გადაფასდება და გადახდა აღირიცხება კაპიტალში. სხვა შემთხვევაში, პირობითი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებაში შემდგომი ცვლილებები მოგებაში ან ზარალში აღიარდება.

(ii) არამაკონტროლებელი წილები

არამაკონტროლებელი წილები ფასდება მყიდველი საწარმოს იდენტიფიცირებადი წმინდა აქტივების პროპორციული წილის მიხედვით, შეძენის თარიღში.

შვილობილ კომპანიაში ჯგუფის წილის ცვლილება, რომელიც არ იწვევს კონტროლის დაკარგვას, აღირიცხება წილობრივი გარიგებების სახით.

(iii) შვილობილი კომპანიები

შვილობილი კომპანიები წარმოადგენენ ჯგუფის მიერ კონტროლირებად სტრუქტურულ ერთეულებს. ჯგუფი აკონტროლებს საწარმოს თუ მას აქვს შვილობილი კომპანიაში ჩართულობით ცვალებადი ამონაგების მიღების და ასევე ამონაგებზე გავლენის მოხდენის უფლებამოსილება. შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგებები შესულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, კონტროლის დაწყების თარიღიდან, კონტროლის შეწყვეტის თარიღამდე პერიოდში. შვილობილი კომპანიების სააღრიცხვო პოლიტიკები შეიცვალა, მათი ჯგუფის მიერ მიღებულ პოლიტიკებზე მორგების მიზნით. შვილობილ კომპანიებში არამაკონტროლებელ წილებთან დაკავშირებული ზარალი ნაწილდება არამაკონტროლებელ წილებზე, მაშინაც კი, თუ ამგვარი ქმედება გამოიწვევს არამაკონტროლებელ წილების ნაშთის დეფიციტს.

(iv) შესყიდვები საერთო კონტროლს დაქვემდებარებულ საწარმოებისგან

ჯგუფის მაკონტროლებელი მფლობელის კონტროლის ქვეშ არსებულ საწარმოებში წილის გადაცემით წარმოშობილი საწარმოთა გაერთიანებები აღირიცხება ჯგუფის მიერ კონტროლის მიღების თარიღიდან. შეძენილი აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება შეძენილი საწარმოს

ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული საბალანსო ღირებულებით. შეძენილი საწარმოების კაპიტალი ჯგუფის კაპიტალს ემატება. ნასყიდობის წინა წილები განმეორებით არ ფასდება. ნასყიდობაში გადახდილი ნებისმიერი ფულადი სახსრები პირდაპირ კაპიტალში აღიარდება.

(v) კონტროლის დაკარგვა

კონტროლის დაკარგვისას, ჯგუფი წყვეტს შვილობილი კომპანიის აქტივების და ვალდებულებების, ნებისმიერი არამაკონტროლებელი წილის და შვილობილ კომპანიასთან დაკავშირებული კაპიტალის ნებისმიერი სხვა კომპონენტის აღიარებას. კონტროლის დაკარგვით წარმოშობილი ნებისმიერი ზედმეტობა ან დანაკლისი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. თუ ჯგუფი შეინარჩუნებს წილს წინა შვილობილ კომპანიაში, ამგვარი წილი შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით, კონტროლის დაკარგვის თარიღში. ამის შემდეგ ის აღირიცხება როგორც ინვესტიცია მეკავშირე საწარმოებში ან გასაყიდად გამიზნული ფინანსური აქტივი, შენარჩუნებული გავლენის დონის მიხედვით.

(vi) ინვესტიციები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში (ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში)

ჯგუფის წილები ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში მოიცავს წილს მეკავშირე საწარმოებსა და ერთობლივ საწარმოებში.

მეკავშირე საწარმოები წარმოადგენს საწარმოებს, რომლებზეც ჯგუფს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს, მაგრამ არ აქვს კონტროლი ან ერთობლივი კონტროლი ფინანსურ და საოპერაციო პოლიტიკებზე. მნიშვნელოვან გავლენას ადგენს აქვს იმ შემთხვევაში, როდესაც ჯგუფი ფლობს მეორე საწარმოს ხმის უფლების 20% და 50%-ს. ერთობლივი საწარმო წარმოადგენს ორგანიზაციას, რომელშიც ჯგუფს აქვს ერთობლივი კონტროლის უფლება, როდესაც ჯგუფს აქვს უფლებები საწარმოს წმინდა აქტივებზე, და არა უფლებები მის აქტივებზე და პასუხისმგებლობა მის ვალდებულებებზე.

მეკავშირე საწარმოებსა და ერთობლივ საწარმოებში წილები აღირიცხება კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით და ისინი თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით ან ინვესტიციის მიმდების ჯგუფის კუთვნილი წმინდა აქტივების საბალანსო ღირებულებით, რომელიც აღიარებულია მეკავშირე საწარმოების ფინანსურ ანგარიშგებებში მისი შეძენის დღეს, თუ ამგვარი შეძენა მომდინარეობს საერთო კონტროლის ქვეშ არსებული საწარმოდან. ინვესტიციის ღირებულება მოიცავს გარიგების დანახარჯებს.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ჯგუფის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის წილს მეკავშირე საწარმოებში, მას შემდეგ რაც განხორციელდება კორექტირება საადრიცხო პოლიტიკების ჯგუფის პოლიტიკებზე მოსარგებად, იმ თარიღიდან, როდესაც დაიწყება მნიშვნელოვანი გავლენა ან ერთობლივი კონტროლი მნიშვნელოვანი გავლენის ან ერთობლივი კონტროლის შეწყვეტის თარიღამდე.

როდესაც ჯგუფის ზარალის წილი აღემატება მის წილს მეკავშირე საწარმოებში, ამგვარი წილის საბალანსო ღირებულება, ნებისმიერი გრძელვადიანი ინვესტიციის ჩათვლით, შემცირდება ნულამდე და შემდგომი ზარალის აღიარება შეწყდება, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ჯგუფს ექნება ვალდებულება ან განხორციელებული ექნება გადახდა ინვესტიციის ობიექტის სახელით.

(vii) ერთობლივი საქმიანობა

ერთობლივი ოპერაცია წარმოადგენს თითოეული მეწარმის მიერ განხორციელებულ შეთანხმებას, მისი საკუთარი აქტივების გამოყენებით ერთობლივი ოპერაციების განხორციელების პროცესში. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს აქტივებს, რომლებსაც აკონტროლებს ჯგუფი და ვალდებულებებს, რომლებსაც ის გასწევს ერთობლივი საქმიანობის განხორციელების პროცესში, ასევე ხარჯებს, რომლებსაც გასწევს ჯგუფი და მისი შემოსავლის წილი, რომელსაც ის ერთობლივი ოპერაციიდან იღებს.

(viii) კონსოლიდაციისას გაბათილებული ოპერაციები

შიდაჯგუფური ნაშთები და ოპერაციები, ასევე ნებისმიერი არა-რეალიზებული შემოსავალი და ხარჯი, რომელიც შიდაჯგუფური ოპერაციებიდან წარმოიშვება, ბათილდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას. მეკავშირე საწარმოებთან ოპერაციებიდან წარმოშობილი არა-რეალიზებული შემოსულობა ბათილდება ინვესტიციებთან მიმართებაში, ინვესტიციის ობიექტში ჯგუფის წილის გათვალისწინებით. არა-რეალიზებული ზარალი ბათილდება იგივე ფორმით, როგორც არა-რეალიზებული შემოსულობა, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არ იარსებებს გაუფასურების მტკიცებულება.

(b) შემოსავალი

2018 წლის 1 იანვრიდან ჯგუფმა პირველად გამოიყენა ფასს 15. კლიენტებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებით ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია შენიშვნაში 6. ჯგუფის მიერ, კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მისაღები შემოსავლის ვადებზე და თანხებზე ფასს 15-ის მიღებას მნიშვნელოვანი გავლენა არ ჰქონია.

(i) მილსადენების იჯარა

შემოსავალი გაზის მილსადენების იჯარიდან წარმოადგენს ფიქსირებული ქირის გადახდას და ყოველთვიურად აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(ii) ნავთობის ტრანსპორტირება

ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური მოიცავს ფინანსური იჯარის შეთანხმებების ფარგლებში მიღებულ, პირობით საიჯარო ქირას. შემოსავალი აღიარდება მილსადენით ტრანსპორტირებული შეფასებული ნავთობის საფუძველზე, ერთი ბარელი ნავთობის სახელშეკრულებო განაკვეთით.

(iii) სატვირთო ვაგონების იჯარა

სატვირთო ვაგონის იჯარა, მოიცავს ჯგუფის ვაგონების უცხოური ქვეყნის (უმეტესად დსთ-ს ქვეყნებისთვის, ასევე ადგილობრივი კლიენტებისთვის) რკინიგზისთვის იჯარით გაცემიდან მიღებულ შემოსავალს. სატვირთო ვაგონის საიჯარო ქირა იჯარას წარმოადგენს და ბასს 17-ის საფუძველზე აღირიცხება.

(c) სხვა ხარჯები

(i) საიჯარო გადახდები

საოპერაციო იჯარაზე გადახდების აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება წრფივი მეთოდით, იჯარის ვადის განმავლობაში. იჯარაზე მიღებული შეღავათების აღიარება ხდება მთლიანი საიჯარო ხარჯის განუყოფელი ნაწილის სახით იჯარის ვადის განმავლობაში.

(ii) სოციალური დანახარჯები

იმის გათვალისწინებით, რომ სოციალურ პროგრამებში ჯგუფის შენატანებს საზოგადოებისთვის სარგებელი მოაქვს და ისინი ჯგუფის თანამშრომლებით არ არის შეზღუდული, ისინი გაწევისას აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(d) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

ფინანსური შემოსავალი წარმოადგენს საპროცენტო შემოსავალს ინვესტირებულ თანხებზე, დისკონტირების ამორტიზაციას ფინანსურ საიჯარო მოთხოვნაზე და საკურსო სხვაობით წარმოქმნილ შემოსულობას.

ფინანსური ხარჯები მოიცავს საპროცენტო ხარჯს ფინანსურ ვალდებულებებზე, რომლებიც ამორტიზირებული ღირებულებით ფასდება, რესტრუქტურიზებულ ვალდებულებებზე დისკონტირების ამორტიზაციას, გამოშვებული ობლიგაციების ვადაზე ადრე დაფარვის პრემიას, საკურსო სხვაობით წარმოქმნილ ზარალს და სავაჭრო მოთხოვნებზე აღიარებულ გაუფასურებულ ზარალს.

საპროცენტო შემოსავალი ან ხარჯი აღიარდება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

„ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი“ არის ის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ადისკონტირებს მოსალოდნელ სამომავლო ფულად გადახდებს ან შემოსავლებს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში:

- ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე; ან
- ფინანსური ვალდებულების ამორტიზირებულ ღირებულებაზე.

საპროცენტო შემოსავლის და ხარჯის გამოთვლისას გამოიყენება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი აქტივის (როდესაც აქტივი არ არის გაუფასურებული) მთლიან საბალანსო ღირებულებასთან ან ვალდებულების ამორტიზირებულ ღირებულებასთან მიმართებაში. თუმცა, ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც გაუფასურდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, საპროცენტო შემოსავალი ფინანსური აქტივის ამორტიზირებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით გამოითვლება. თუ აქტივი აღარ არის გაუფასურებული, საპროცენტო შემოსავლის დაანგარიშება ბრუტო საფუძველს უბრუნდება.

ნასესხებ სახსრებთან დაკავშირებული დანახარჯები, რომლებიც განსაკუთრებული აქტივის შესყიდვისთვის, მშენებლობისა თუ წარმოებისთვის პირდაპირ მიკუთვნებადი არ არის, აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საკურსო სხვაობით წარმოშობილი შემოსულობები და ზარალი წმინდა საფუძველზე აღირიცხება იმის მიხედვით, უცხოური ვალუტის მოძრაობა წმინდა შემოსულობის პოზიციაშია, თუ - წმინდა ზარალის.

(e) ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები კონვერტირდება ლარში ოპერაციის დღეს არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივები და ვალდებულებები საანგარიშგებო თარიღში კონვერტირდება ლარში, ამავე თარიღისთვის არსებული გაცვლითი კურსით. ფულად ერთეულებზე შემოსულობა ან ზარალი უცხოურ ვალუტაში წარმოადგენს სხვაობას პერიოდის დასაწყისში არსებულ ამორტიზირებულ ღირებულებას სამუშაო ვალუტაში, კორექტირებულს ეფექტური პროცენტით და გადახდებით პერიოდის განმავლობაში, და უცხოურ ვალუტაში არსებულ ამორტიზირებულ ღირებულებას შორის, გადაყვანილს ანგარიშგების პერიოდის ბოლოს არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში წარმოდგენილი არაფულადი მუხლები, რომლებიც ისტორიული ღირებულების საფუძველზე ფასდება, კონვერტირდება ოპერაციის დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით.

უცხოური ვალუტის კონვერტაციის შედეგად წარმოშობილი სხვაობები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(f) დაქირავებულ პირთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

თანამშრომელთა მოკლევადიანი ანაზღაურების ვალდებულებები ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და აღირიცხება შესაბამისი მომსახურების გაწევისას. ვალდებულება აღიარდება იმ თანხით, რომლის გადახდაც მოსალოდნელია მოკლევადიანი ფულადი ბონუსების ან მოგების განაწილების სახით თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი და კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა თანამშრომლის მიერ წარსულში გაწეული მომსახურებისთვის და ამგვარი ვალდებულება შეიძლება საიმედოდ იქნას შეფასებული.

(გ) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს მიმდინარე გადასახადს. მიმდინარე გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

(ი) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადი არის აღნიშნული წლის დასაბეგრი მოგების ან ზარალის საფუძველზე წარმოქმნილი მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება ან მოთხოვნა, იმ საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ძალაშია ანგარიშსწორების წარდგენის თარიღისათვის, აგრეთვე წინა წლების საგადასახადო ვალდებულების ნებისმიერი დაზუსტება. მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება ასევე მოიცავს დივიდენდებიდან გამომდინარე ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და მოქმედებს საგადასახადო პერიოდებისთვის 2017 წლის 1 იანვრის შემდეგ ყველა იურიდიული პირისთვის, გარდა ფინანსური ინსტიტუტებისა (როგორც არის ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი ძალაში შევა მოგვიანებით.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადისგან (CIT) გათავისუფლებას, ეს უკანასკნელი გადმოდის მოგების გამომუშავების მომენტიდან მათი განაწილების მომენტამდე. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას (DE), როგორც აქციონერებზე დივიდენდების სახით გაცემულ მოგებას. ამას გარდა, ზოგიერთი სხვა ოპერაციაც მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად, მაგალითად არასაბაზრო ტრანსსასაზღვრო ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან, რომლებიც ასევე ითვლებიან მოგების განაწილების მიმღებებად მოგების გადასახადის მიზნებისთვის. ამასთან საგადასახადო ობიექტი მოიცავს ხარჯებს და სხვა ვალდებულებებს, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობებს, უფასო მიწოდებებს და ზღვარს გადაცდენილ წარმომადგენლობით ხარჯებს.

დივიდენდების გადახდიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება ხარჯის სახით იმ პერიოდში, როცა ხდება დივიდენდების გამოცხადება, მიუხედავად ფაქტიური გადახდის თარიღისა ან იმ პერიოდისა, რომლისთვისაც გადაიხდება დივიდენდები.

(ii) გადავადებული გადასახადი

ზემოთ აღწერილი ახალი საგადასახადო სისტემის შინაარსიდან გამომდინარე, საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოები არ განასხვავებენ აქტივების საგადასახადო ბაზებს და მათ საბალანსო ღირებულებას და, შესაბამისად, არ წარმოიშვება არანაირი გადავადებული მოგების გადასახადი და ვალდებულება.

(h) მარაგები

მარაგები ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის

უმცირესით. მარაგის თვითღირებულება ძირითადად განისაზღვრება ე.წ. „ფიფო“ (First-In First-Out (FIFO) მეთოდის გამოყენებით და მოიცავს მარაგების შეძენის ხარჯებს, ასევე წარმოების ხარჯს, წარმოების თვითღირებულებას და სხვა ხარჯებს, რომელთა გაწევაც გახდა საჭირო მარაგების არსებულ მდებარეობამდე და მდებარეობამდე მისაყვანად. წარმოებული მარაგებისა და დაუმთავრებელი წარმოების შემთხვევაში, თვითღირებულება მოიცავს ჩვეულებრივი საოპერაციო სიმძლავრის პირობებში საწარმოო ზედნადები ხარჯის შესაბამის ნაწილს.

წმინდა სარეალიზაციო ღირებულება არის სავარაუდო გასაყიდი ფასი ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში, რომელსაც აკლდება დასრულების და რეალიზაციის ხარჯი.

(i) გასაყიდად ან გასანაწილებლად განკუთვნილი აქტივები

გრძელვადიანი აქტივები ან აქტივებისა და ვალდებულებებისგან შემდგარი გასასხვისებელი აქტივების ჯგუფი, რომელთა აღდგენა უმეტესად მოსალოდნელია გაყიდვით ან განაწილებით და არა ხანგრძლივი სარგებლობით, გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილად არის კლასიფიცირებული.

გასაყიდად განკუთვნილად კლასიფიცირებამდე, აქტივები ან გასასხვისებელი აქტივების ჯგუფის კომპონენტები განმეორებით ფასდება, ჯგუფის საღირცხოვო პოლიტიკების შესაბამისად. შესაბამისად, ზოგადად აქტივების ან გასასხვისებელი აქტივების ჯგუფის შეფასება ხდება მათი საბალანსო ღირებულებას და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით. გაუფასურების ზარალი გასაყიდად ან გასანაწილებლად განკუთვნილად თავდაპირველი კლასიფიკაციისას, ასევე გადაფასებისას შემდგომი შემოსულობა ან ზარალი მოგებაში ან ზარალში აღიარდება. შემოსულობა არ აღიარდება კუმულაციური გაუფასურების ზარალის ნამეტი ოდენობით.

გასაყიდად ან გასანაწილებლად განკუთვნილად კლასიფიცირებული არამატერიალური აქტივები და ძირითადი საშუალებები არ ამორტიზირდება ან გაუფასურდება. ამასთან, ინვესტიციის ობიექტების კაპიტალის აღრიცხვა წყდება, გასაყიდად ან გასანაწილებლად განკუთვნილად კლასიფიკაციის შემდეგ.

(j) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებები და აღჭურვილობა ფასდება, როგორც თვითღირებულებას გამოკლებული დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

თვითღირებულება მოიცავს აქტივის შეძენასთან პირდაპირ დაკავშირებულ ხარჯებს. თვითწარმოებული აქტივის ღირებულება შედგება მასალების, პირდაპირი შრომითი და ნებისმიერი პირდაპირი დანახარჯების ღირებულებისაგან, რომელიც საჭიროა აქტივის დანიშნულებისამებრ მუშა მდგომარეობაში მოსაყვანად, აგრეთვე სესხის პროცენტის კაპიტალიზაციას, აქტივის დემონტაჟის, მოცილების და გამწმენდი სამუშაოების ჩატარების ღირებულებას. შეძენილი პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც აღჭურვილობის ფუნქციონალურად განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს, კაპიტალიზდება ძირითადი საშუალების ღირებულების ნაწილად.

თუ ძირითადი საშუალებების ერთეულებს სხვადასხვა სასარგებლო მომსახურების ვადა აქვთ, ისინი აღირიცხება ძირითადი საშუალებების ცალკე ერთეულებად (ძირითად კომპონენტებად).

ძირითადი საშუალებების განკარგვით მიღებული ნებისმიერი სარგებელი ან ზარალი განისაზღვრება ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულებით გაყიდვიდან მიღებული ამონაგების შედარებით და მოგებაში ან ზარალში აღიარდება სხვა შემოსავალში/სხვა ხარჯში.

(ii) შემდგომი დანახარჯები

ძირითადი საშუალებების კომპონენტის გამოცვლის ხარჯი აღიარდება ერთეულის საბალანსო ღირებულებაში, თუ შესაძლებელია, რომ კომპონენტში განივთებული მომავალი ეკონომიკური სარგებელი კომპანიაში შემოედინება, და მისი თვითღირებულება შესაძლოა ობიექტურად იქნას შეფასებული. გამოცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მომსახურების ხარჯები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში მათი გაწევისთანავე.

ტექნიკური მომსახურების და სარემონტო დანახარჯები შემდეგი სახით აღიარდება:

- მოძრავი შემადგენლობა, რომელიც შესულია „ტრანსპორტის, მანქანა-დანადგარების და სხვ.“ კატეგორიაში:
 - მიმდინარე ტექნიკური მომსახურების დანახარჯები აღჭურვილობის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში (სარემონტო სამუშაო და გამოუსადეგარი და არარსებული ნაწილების გამოცვლა) გაწევისთანავე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში საოპერაციო ხარჯის სახით;
 - მრავალწლიანი გენერალური რემონტის პროგრამების ფარგლებში გაწეული დანახარჯები კაპიტალიზდება განცალკევებულ სარემონტო კომპონენტად და მათზე ცვეთა მთავარი აქტივისგან განცალკევებით ირიცხება;
 - აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის ბოლოსკენ განხორციელებული სარემონტო სამუშაოები, განახლებასთან ერთად კაპიტალიზდება საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.
- სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის ფიქსირებული ინსტალაციები:
 - მიმდინარე ტექნიკური მომსახურების და რემონტის დანახარჯები (ტექნიკური დათვალიერება, სარემონტო ხელშეკრულებები და სხვ.) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში საოპერაციო დანახარჯების სახით, მათი გაწევისთანავე;
 - შრომის, მასალების და სხვა დანახარჯები (რომლებიც ლიანდაგების, შპალების და ბალასტის დამონტაჟებას უკავშირდება) შენობებისა და ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მომსახურების მრავალწლიანი პროგრამების საფუძველზე, კაპიტალიზდება თითოეული კომპონენტის ნაწილობრივი ან მთლიანი გამოცვლით;
 - ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული დანახარჯები კაპიტალიზდება იმ შემთხვევაში, თუ ისინი გაზრდიან აქტივის ფუნქციონალურობას (საგზაო სამუშაო სიჩქარე).

(iii) ცვეთა

ძირითადი საშუალებები ექვემდებარებიან ცვეთის დარიცხვას მათი დამონტაჟებისა და მზა მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ხოლო კომპანიის შიდა ძალებით დამზადებული აქტივი, მათი სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან. ცვეთა ეფუძნება აქტივის ღირებულებას, ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით.

ცვეთა, როგორც წესი, აღიარდება მოგებაში ან ზარალში წრფივი მეთოდის გამოყენებით, ძირითად საშუალებების თითოეული ნაწილის სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, ვინაიდან ეს საუკეთესოდ წარმოაჩენს აქტივში განივთებული, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოხმარებას. იჯარით აღებულ აქტივებზე ცვეთა დაირიცხება იჯარის ვადასა და სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უმცირესით, სანამ გონივრულ ფარგლებში არ გახდება აშკარა, რომ ჯგუფი იჯარის ვადის ბოლოსთვის მასზე საკუთრების უფლებას მიიღებს. მიწას ცვეთა არ ერიცხება.

მნიშვნელოვანი ძირითადი საშუალებების შეფასებული სასარგებლო მომსახურების ვადები მიმდინარე და შესადარისი პერიოდებისთვის იყო შემდეგი:

• შენობა-ნაგებობები	15 - 50 წელი
• სარკინიგზო ინფრასტრუქტურა	13-25 წელი
• გაზის და ნავთობის მილსადენები	30-35 წელი
• ნავთობის ჭაბურღილები	4-9 წელი
• ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზები	20-35 წელი
• ელექტროენერგიის წარმოების ერთეული	25 წელი
• ტრანსპორტი, მანქანა-დანადგარები და სხვ.	2-25 წელი

ცვეთის დარიცხვის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები გადაიხედება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს და, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისად კორექტირდება.

(k) საინვესტიციო ქონება

საინვესტიციო ქონება წარმოადგენს ქონებას, რომლის ფლობაც ხდება საიჯარო შემოსავლის მიღების, კაპიტალის ღირებულების ზრდის ან ორივეს მიზნით, მაგრამ არა გასაყიდად ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობის პროცესში, წარმოებაში გამოყენების ან საქონლის მიწოდების, მომსახურების ან ადმინისტრაციული მიზნებისთვის.

აღიარება და შეფასება

საინვესტიციო ქონება ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურების ზარალის გამოკლებით. მიწა ფასდება თვითღირებულებაზე გაუფასურების ზარალის გამოკლებით. დანახარჯები მოიცავს აქტივის შეძენასთან პირდაპირ დაკავშირებულ ხარჯებს. კომპანიის შიდა ძალებით აგებული აქტივების თვითღირებულება მოიცავს მასალისა და შრომის პირდაპირ დანახარჯებს და ყველა სხვა ხარჯს, რომლებიც უშუალოდ უკავშირდება აქტივის დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის შესაბამის მდგომარეობაში მოყვანას, დემონტაჟის და მოხსნის ხარჯებს, ასევე იმ ტერიტორიის რეაბილიტაციის ხარჯებს, რომლებზეც ეს აქტივები მდებარეობს და ნასესხებ სახსრებთან დაკავშირებულ კაპიტალიზებულ დანახარჯებს.

თუ საინვესტიციო ქონების სხვადასხვა სასარგებლო მომსახურების ვადა აქვთ, ისინი აღირიცხება საინვესტიციო ქონების ცალკე ერთეულებად (ძირითად კომპონენტებად).

საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი (რომელიც დაანგარიშდება როგორც სხვაობა გაყიდვიდან მიღებულ წმინდა ამონაგებსა და ერთეულის საბალანსო ღირებულებას შორის) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

შემდგომი დანახარჯები

საინვესტიციო ქონების ნაწილის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, თუ შესაძლებელია, რომ კომპონენტში განიცთებული მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ფონდში შემოედინება, და მისი თვითღირებულება შესაძლოა ობიექტურად იქნას შეფასებული. შეცვლილი ნაწილის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. საინვესტიციო ქონების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვეთა

ცვეთა გამოითვლება აქტივის ღირებულებას გამოკლებული მისი ნარჩენი ღირებულება. ფასდება ცალკეული აქტივის მნიშვნელოვანი კომპონენტები და თუ ამ აქტივის კომპონენტს დანარჩენი აქტივისგან განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადა აქვს, ამ კომპონენტს ცვეთა ცალკე ერიცხება.

ცვეთის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება საინვესტიციო ქონების თითოეული ნაწილის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე ცვეთის წრფივი მეთოდით დარიცხვის გზით, ვინაიდან ეს საუკეთესოდ წარმოაჩენს აქტივში განიცთებული, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის

მოხმარებას.

ცვეთის დარიცხვის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები გადაიხედება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს და, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისად კორექტირდება.

(I) ფინანსური ინსტრუმენტები

(i) აღიარება და თავდაპირველი შეფასება

სავაჭრო მოთხოვნები და გამოშვებული სავაჭრო ფასიანი ქაღალდები თავდაპირველად აღიარდება წარმოშობისას. ყველა სხვა ფინანსური აქტივი და ვალდებულება თავდაპირველად აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ჯგუფი გახდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო დებულებების მხარე.

ფინანსური აქტივი (თუ ის არ არის სავაჭრო მოთხოვნა არსებითი ფინანსური კომპონენტის გარეშე) ან ფინანსური ვალდებულება თავდაპირველად შეფასებულია სამართლიან ღირებულებას დამატებული (არა სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ერთეულისთვის) მის შემენასთან ან გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარიგების ხარჯები. სავაჭრო მოთხოვნა არსებითი ფინანსური კომპონენტის გარეშე თავდაპირველად ფასდება გარიგების ღირებულებით.

(ii) კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

ფინანსური აქტივები

პირველადი აღიარებისას, ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ისევე როგორც აღირიცხება: ამორტიზირებული ღირებულებით; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავლში ასახვით - ვალის ინვესტიცია; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავლში ასახვით - კაპიტალის ინვესტიცია; ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

პირველადი აღიარების შემდგომ ფინანსური აქტივები არ ექვემდებარება რეკლასიფიკაციას, მანამ სანამ კომპანია არ შეცვლის ფინანსური აქტივების აღრიცხვის ბიზნეს მოდელს, რა შემთხვევაშიც ყველა ჩართული ფინანსური აქტივი რეკლასიფიცირებულია ბიზნეს მოდელის ცვლილების შემდგომ პირველი სააღრიცხვო პერიოდის პირველივე დღეს.

ფინანსური აქტივი აღირიცხება ამორტიზირებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს შემდგომ მოყვანილ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს რომლის მიზანიც არის აქტივების შენახვა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შესაგროვებლად; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს რომელიც მხოლოდ ძირითადი თანხისა და დაუფარავ ძირითადი დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

სასესხო ინვესტიცია აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით თუ ის აკმაყოფილებს შემდგომ მოყვანილ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული მოგება ან ზარალში ასახვით:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს რომლის მიზანიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შეგროვება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს რომელიც მხოლოდ ძირითადი თანხისა და ძირითადი დაუფარავი ინტერესის გადახდას წარმოადგენს.

თავდაპირველი აღიარებისას კაპიტალის ინვესტიციისთვის რომელიც არ არის სავაჭროდ ფლობილი, ჯგუფს შეუძლია უპირობოდ აირჩიოს ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების შემდგომი ცვლილებების სხვა სრულ შემოსავალში ასახვა. ეს არჩევანი ხორციელდება თითოეული ინვესტიციის დონეზე.

ყველა ფინანსური აქტივი რომელიც არ კლასიფიცირდება ამორტიზირებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრული შემოსავალში ასახვით, როგორც ზემოთ ავლნიშნეთ, აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. თავდაპირველი აღიარებისას, კომპანიას შეუძლია უპირობოდ აღიაროს ფინანსური აქტივი რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს პირობებს, როგორც შეფასებადი ამორტიზირებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ეს აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად ამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები, სასესხო მოთხოვნები და ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზირებული ღირებულებით ფასდება.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ფულად ნაშთებს, მოთხოვნამდე ანაზრებს და მაღალი ლიკვიდურობის მქონე ინვესტიციებს წარმოქმნის თარიღიდან, სამთვიანი ან ნაკლები გადახდის ვადით, რომელთა სამართლიანი ღირებულება ცვლილების არა-არსებით რისკს ექვემდებარება. მოთხოვნამდე ანაზარი წარმოადგენს ვადიან ანაზარს ბანკებში სამთვიანი ან ნაკლები გადახდის ვადით წარმოქმნის თარიღიდან, რომელზეც ჯგუფს აქვს დეპოზიტის განაღდების ცალმხრივი უფლება შეტყობინების გაგზავნიდან რამდენიმე დღეში, მნიშვნელოვანი ჯარიმების დაკისრების ან საპროცენტო შემოსავლის დაკარგვის გარეშე.

ეს ფინანსური აქტივები შემდგომში ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. ამორტიზირებული ღირებულება მცირდება გაუფასურების ზარალით. საპროცენტო შემოსავალი, საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა და ზარალი და გაუფასურება აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. აღიარების შეწყვეტით მიღებული ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

2018 წლის 1 იანვრამდე, ჯგუფი არაწარმოებული ფინანსური აქტივებს შემდეგ კატეგორიებად ყოფდა: სესხები და მოთხოვნები და ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები. ისინი შემდგომში ფასდებოდა ამორტიზირებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ფინანსური ვალდებულებები - კლასიფიკაცია, შემდგომი შეფასება და შემოსულობა და ზარალი.

ფინანსური ვალდებულება კლასიფიცირდება ისევე როგორც აღირიცხება - ამორტიზირებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ფინანსური ვალდებულება კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ზარალში ასახვით თუ ის არის სავაჭროდ გამიზნული, წარმოებული ან გამიზნულია ესეთად პირველადი აღიარებისას. სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და წმინდა შემოსულობით და ზარალით, ნებისმიერი საპროცენტო ხარჯის ჩათვლით, და აღიარებულია მოგებაში ან ზარალში. სხვა ფინანსური ვალდებულებები შემდგომ ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო ხარჯი და უცხოური გაცვლითი კურსიდან შემოსულობა და ზარალი აღიარდება მოგების ან ზარალის ანგარიშგებაში. ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი აღიარების შეწყვეტისას ასევე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(iii) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება

ფინანსური აქტივები

თუ ფინანსური აქტივის პირობები იცვლება, კომპანიამ უნდა შეაფასოს არსებითად იცვლება თუ არა შეცვლილი აქტივისგან წარმოშობილი ფულადი ნაკადები. თუ ფულად ნაკადებში არსებითი ცვლილებაა (ეგრეთ წოდებული „არსებითი ცვლილება“), მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შემთხვევაში, თავდაპირველი ფინანსური აქტივი ჩამოიწერება და ახალი ფინანსური აქტივი აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით.

კომპანია ახორციელებს მოცემული ცვლილების არსებითობის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ შეფასებას, ანუ არსებითად განსხვავდება თუ არა საწყისი ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადები შეცვლილი ან ჩანაცვლებული ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადებისგან. კომპანია აფასებს არსებითია თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, მოცემული თანმიმდევრობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. თუ ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება, მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შეფასების გაკეთების დროს კომპანია ფინანსური ვალდებულებების ჩამოწერის დროს გამოყენებული პრინციპების ანალოგიური პრინციპებით ხელმძღვანელობს.

კომპანია ასკვნის, რომ ცვლილება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ცვლილება ფინანსური აქტივის ვალუტაში;
- ცვლილება უზრუნველყოფაში ან სხვა სასესხო პირობებში;

თუ შეცვლილი აქტივისგან მიღებული ფულადი ნაკადები, აღრიცხული ამორტიზირებული ღირებულებით, არ არის არსებითად შეცვლილი, მაშინ ცვლილების შედეგად ფინანსური აქტივის აღიარება არ წყდება. ამ შემთხვევაში, კომპანია ხელახლა ანგარიშობს ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებას და მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას წარმოქმნილ თანხას აღრიცხავს როგორც შემოსულობის ან ზარალის კორექტირებას მოგება ან ზარალის ანგარიშგებაში. ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ხელახლა ითვლება როგორც შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება რომელიც დისკონტირდება აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს შეცვლილ ფინანსურ აქტივს და არის ამორტიზირებული შეცვლილი ფინანსური აქტივის დარჩენილი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

ფინანსური ვალდებულებები

კომპანია წყვეტს ფინანსურ ვალდებულების აღიარებას როდესაც იცვლება მისი პირობები და არსებითად განსხვავდება შეცვლილი ფინანსური ვალდებულებისგან მიღებული ფულადი ნაკადები. ამ შემთხვევაში, ახალი შეცვლილ პირობებზე დაფუძნებული ფინანსური ვალდებულება აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით. სხვაობა ჩამოწერილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და ახალ შეცვლილ პირობებიან ფინანსურ ვალდებულებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ცვლილება (ან გაცვლა) არ იწვევს ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტას კომპანია იყენებს ფინანსური აქტივის სრული საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას გამოყენებულ სააღრიცხვო პოლიტიკას. როდესაც ცვლილება არ იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას კომპანია აღიარებს ესეთი ცვლილებიდან (ან გაცვლიდან) წარმოშობილ, ფინანსური ვალდებულების ამორტიზირებული ღირებულების ნებისმიერ კორექტირებას, მოგებაში ან ზარალში, ცვლილების (გაცვლის) თარიღში.

ცვლილებები არსებული ფინანსური ვალდებულებების ფულად ნაკადებში არ მიიჩნევა კორექტირებად, თუ ისინი წარმოიშვა არსებული სახელშეკრულებო პირობებიდან. საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებისას არსებული საბაზრო განაკვეთის შესაბამისად, კომპანია ხელმძღვანელობს მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ფინანსური ინსტრუმენტებით. ეს ნიშნავს, რომ შესაბამისად იცვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთიც.

კომპანია აფასებს არსებითია თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. კომპანია ასკვნის, რომ ცვლილება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ფინანსური ვალდებულების კურსის ცვლილება;
- ცვლილება უზრუნველყოფაში ან სხვა სასესხო პირობებში;
- კონვერტაციის შესაძლებლობის დამატება;
- ცვლილება ფინანსური ვალდებულების სუბორდინაციაში.

რაოდენობრივი შეფასებისას მნიშვნელოვნად იცვლება პირობები თუ ახალი პირობების მიხედვით ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულება, გადახდილი თანხების ჩათვლით და მიღებული თანხების გამოკლებით (დისკონტირებული თავდაპირველი საპროცენტო განაკვეთით), მინიმუმ 10%-ით განსხვავდება საწყისი ფინანსური ვალდებულებიდან წარმოქმნილი ნარჩენი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულებისგან. თუ ვალის ინსტრუმენტების გაცვლა ან პირობების ცვლილება მიჩნეულია ვალის განულებად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აღიარებულია ვალის განულებიდან მიღებულ შემოსულობაში ან ზარალში. თუ გაცვლა ან ცვლილება არ არის მიჩნეული ვალის განულებად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას და ამორტიზირებულია შეცვლილი ვალდებულების ნარჩენი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

(v) აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას როდესაც ფინანსური აქტივიდან მიღებულ სახელშეკრულებო უფლებებს ფულად ნაკადებზე გასდის ვადა, ან ის გადასცემს გარიგებიდან მისაღებ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებზე უფლებებს, რომელშიც თითქმის ყველა რისკი და აქტივის ფლობის ანაზღაურება მოიაზრება, ან როდესაც ჯგუფი არც გადასცემს და არც ინარჩუნებს ფინანსური აქტივის ფლობასთან დაკავშირებულ რისკებს და ანაზღაურებებს და ჯგუფი არ ინარჩუნებს ფინანსურ აქტივზე უფლებებს.

ჯგუფი დებს გარიგებებს რომლითაც ის გადასცემს მისი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახულ აქტივებს, მაგრამ ინარჩუნებს გადაცემულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა ან თითქმის ყველა რისკს და ანაზღაურებას. ასეთ შემთხვევებში, გადაცემული აქტივის აღიარება არ წყდება.

ფინანსური ვალდებულებები

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როდესაც მის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს ვადა გასდის, უქმდება ან თავისუფლდება. ჯგუფი ასევე წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როცა მისი პირობები იცვლება და შეცვლილი ფინანსური ვალდებულებიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად იცვლება, რა შემთხვევაშიც კორექტირებულ პირობებზე დაფუძნებული ახალი ფინანსური ვალდებულება აღიარდება მისი სამართლიანი ღირებულებით.

ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, გაუქმებულ საბალანსო ღირებულებას შორის და გადახდილ თანხას შორის სხვაობა (ნებისმიერი არაფულატი აქტივების და ვალდებულებების გადაცემის ჩათვლით) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(vi) ურთიერთგაქვითვა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები შეიძლება იყოს ურთიერთგადაფარული და წმინდა ოდენობა წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ როდესაც ჯგუფს აქვს იურიდიული აღსრულების უფლება, რომ ურთიერთგაქვითოს ეს ოდენობები და ის აპირებს მათ დაკმაყოფილებას წმინდა თანხის საფუძველზე ან აქტივის გაყიდვით იმავდროულად დააკმაყოფილოს ვალდებულება.

(m) კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ჩვეულებრივი აქციების და სააქციო ოფციონების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული ზღვრული ხარჯების აღიარება ხდება კაპიტალიდან გამოქვითვის სახით, საგადასახადო გავლენის გამოკლებით.

მესაკუთრეთა არაფულადი შენატანები, მეკავშირე საწარმოებსა და შვილობილ კომპანიებში წილის შენატანის გარდა, აღიარდება შეტანილი აქტივის სამართლიანი ღირებულებით, გადავადებული გადასახადის გამოკლებით, შენატანის განხორციელების თარიღში.

არაფულადი განაწილება აღიარდება განაწილებული აქტივების საბალანსო ღირებულებით, თუ ამგვარი განაწილება არ ხდება ფასიკ 17-ის (არაფულადი აქტივების განაწილება მესაკუთრეებზე) ფარგლებში.

(n) გაუფასურება

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები - 2018 წლის 1 იანვრიდან გამოყენებული პოლიტიკა

ჯგუფი ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე აღიარებს ზარალის რეზერვებს.

ჯგუფი აფასებს ზარალის რეზერვებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა როდესაც აღირიცხება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით:

- სასესხო ფასიანი ქაღალდები რომელსაც საანგარიშგებო თარიღისთვის აქვს დაბალი საკრედიტო რისკი; და
- სხვა სასესხო ფასიანი ქაღალდები და საბანკო ნაშთები რომლისთვისაც საკრედიტო რისკი (ანუ ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში დეფოლტის ალბათობა) არსებითად არ გაზრდილა თავდაპირველი აღიარების შემდგომ.

ზარალის რეზერვები სავაჭრო მოთხოვნებზე ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლი ოდენობით.

ფინანსურ აქტივზე თავდაპირველად აღიარებული საკრედიტო რისკის არსებითი ზრდის დასადგენად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას რომელიც შესაბამისია და ხელმისაწვდომი დამატებითი ხარჯებისა და ძალისხმევის გაწევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც ხარისხობრივ ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ინფორმირებული საკრედიტო შეფასების და წინდახედულობის პრინციპის გათვალისწინებით.

ჯგუფი ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდად მიიჩნევს როდესაც მას 30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება აქვს.

ჯგუფი ფინანსურ აქტივს დეფოლტირებულად მიიჩნევს მაშინ როდესაც:

- არ არის სავარაუდო რომ მსესხებელი სრულად დაფარავს თავის საკრედიტო ვალდებულებებს

- ჯგუფის მიმართ, ჯგუფის მიერ სესხის უზრუნველყოფის რეალიზაციის გარეშე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); ან
- ფინანსურ აქტივი 90 დღეზე მეტია ვადაგადაცილებულია;

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რომელიც წარმოიშობა ყველა შესაძლო დეფოლტის შემთხვევებისგან ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ის ნაწილი რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში მომხდარი დეფოლტის შემთხვევებისაგან (ან უფრო მოკლე ვადაში თუ ფინანსური ინსტრუმენტის მოხმარების ვადა 12 თვეზე ნაკლებია).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას გამოყენებული მაქსიმალური პერიოდი შეესაბამება მაქსიმალურ სახელშეკრულებო პერიოდს რომლის განმავლობაშიც კომპანია დაქვემდებარებულია საკრედიტო რისკს.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის ალბათობაზე დაფუძნებული სავარაუდო საკრედიტო ზარალი. საკრედიტო ზარალი ფასდება ყველა ფულადი დანაკლისის მიმდინარე ღირებულებით (ანუ სხვაობა ორგანიზაციიდან ხელშეკრულების მიხედვით მიღებულ ფულად ნაკადებსა და მოსალოდნელ მისაღებ ფულად ნაკადებს შორის).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დისკონტირებულია ფინანსური აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ჯგუფი აფასებს არის თუ არა ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები გაუფასურებული კრედიტით. ფინანსური აქტივი „გაუფასურებულია კრედიტით“ როდესაც ფინანსური აქტივის სამომავლო ფულად ნაკადებზე საზიანო გავლენის მქონე ერთ ან მეტ შემთხვევას ჰქონდა ადგილი.

მტკიცებულება იმისა რომ ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია კრედიტით მოიცავს შემდეგ დაკვირვებად მონაცემებს:

- ემიტენტის ან მსესხებლის არსებითი ფინანსური სირთულეები;
- ხელშეკრულების დარღვევა, მაგალითად დეფოლტი, ან 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება;
- ჯგუფის მიერ წინსწრების ან სესხის რესტრუქტურისაცა იმ პირობებით რომლებსაც ჯგუფი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- მოსალოდნელია მსესხებლის გაკოტრება ან სხვა ფინანსური რეორგანიზაციის გამოყენება; ან
- ფინანსური სირთულეების გამო უზრუნველყოფის აქტიური ბაზრის გაქრობა.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში

ზარალის რეზერვები ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებზე, აკლდება აქტივების მთლიან საბალანსო ღირებულებას.

ჩამოწერა

ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ჩამოწერილია როდესაც ჯგუფს აღარ აქვს მისი მთლიანობაში ან ნაწილობრივ ამოღების იმედი. კომპანია ინდივიდუალურად აფასებს

ჩამოსაწერ ოდენობას და ვადებს, იმის მიხედვით არის თუ არა გონივრული მოლოდინი იმისა რომ მოხერხდება თანხის ამოღება. ჯგუფი აღარ ელის მნიშვნელოვანი ოდენობის ამოღებას ჩამოწერილი თანხიდან. თუმცა, ჩამოწერილი ფინანსური აქტივები შეიძლება კიდევ დაექვემდებაროს აღსრულების მცდელობას კომპანიის მხრიდან ვადაგასული თანხების ამოღების პროცედურების შესაბამისად.

(ii) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები - 2018 წლის 1 იანვრამდე გამოყენებული პოლიტიკა

ფინანსური აქტივები ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის იმის განსასაზღვრად, არსებობდა თუ არა გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი მიჩნეული იყო გაუფასურებულად თუ ობიექტური მტკიცებულება მიაჩნებოდა იმაზე, რომ ზარალის შემთხვევა დამდგარია აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ და რომ ზარალის შემთხვევას ჰქონდა საიმედოდ შეფასებადი უარყოფითი გავლენა, აქტივის სავარაუდო სამომავლო ფულად ნაკადებზე.

ფინანსური აქტივის გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება შესაძლოა მოიცავს შემდეგს:

- მოვალის ვადაგადაცილება ან დეფოლტი;
- ჯგუფის მხრიდან ვადადამდგარი მოთხოვნების რესტრუქტურიზაცია ისეთ პირობებზე, რომლებსაც ჯგუფი სხვაგვარად არ განიხილავდა;
- ნიშნები იმისა, რომ მოვალე ან ემიტენტი გაკოტრდება;
- მსესხებლების გადახდის სტატუსის უარყოფითი ცვლილება კომპანიაში;
- ეკონომიკური პირობები რომელიც უკვშირდება დეფოლტს; ან
- დაკვირვებადი მონაცემები, რომლებიც მიუთითებენ, რომ ადგილი აქვს შეფასებად კლებას მოსალოდნელ ფულად ნაკადებში ფინანსური აქტივების ჯგუფიდან.

ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები

ჯგუფი გაუფასურების მტკიცებულებას განიხილავს როგორც ინდივიდუალურ, ისე ჯგუფურ დონეზე. ყველა ინდივიდუალურად არსებითი აქტივები ინდივიდუალურად ფასდება გაუფასურების დასადგენად. ისინი რომლებიც გაუფასურებულად არ მიიჩნევა, შემდგომ ჯგუფურად ფასდება გაუფასურებაზე, რომელიც გაწეულია, მაგრამ ჯერ არ არის იდენტიფიცირებული. აქტივები რომლებიც ინდივიდუალურად არსებითი არ არის, ჯგუფურად ფასდება გაუფასურებაზე მსგავსი რისკის მახასიათებლების მქონე აქტივების დაჯგუფების გზით.

ჯგუფური გაუფასურების შეფასებისას ჯგუფი იყენებდა დეფოლტის ალბათობის, აღდგენის ვადებს და გაწეული ზარალის ისტორიულ მაჩვენებლებს, კორექტირებულს ხელმძღვანელობის განსჯით იყო თუ არა მიმდინარე ეკონომიკური და საკრედიტო პირობები ისეთი, რომ ფაქტობრივი ზარალი ისტორიულ მაჩვენებლებზე მეტი ან ნაკლები ყოფილიყო.

ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივის გაუფასურების ზარალი გამოითვლება როგორც სხვაობა აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის, რომელიც დისკონტირდება აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და აისახება რეზერვის ანგარიშზე. როდესაც ჯგუფი მიიჩნევს, რომ აღარ არსებობს აქტივის აღდგენის რეალური მოლოდინი, მაშინ შესაბამისი ოდენობები ჩამოიწერება. გაუფასურებულ აქტივზე პროცენტის აღიარება გაგრძელდება დისკონტირების ამორტიზაციის გზით. როდესაც შემდგომი მოვლენა იწვევს გაუფასურების ზარალის კლებას, და აღნიშნული კლება შეიძლება ობიექტურად უკავშირდებოდეს გაუფასურების აღიარების შემდგომ მომხდარ მოვლენას, მაშინ გაუფასურების ზარალის კლება აღდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში

მეკავშირე საწარმოებში განხორციელებულ ინვესტიციებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი ინვესტიციის აღდგენადი ღირებულების მის საბალანსო ღირებულებასთან შეფასებით ფასდება. გაუფასურების ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და აღდება, თუ ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებულ შეფასებებში ადგილი ექნება სასიკეთო ცვლილებას.

(iii) არაფინანსური აქტივები

ჯგუფის არაფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება (მარაგებისა და გადავადებული საგადასახადო აქტივების გარდა) გადაიხედება ანგარიშგების წარდგენის ყოველი თარიღისათვის, რათა დადგინდეს არსებობს თუ არა გაუფასურების რაიმე ნიშნები. მსგავსი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში ფასდება აქტივის აღდგენადი ღირებულება.

გაუფასურების ტესტირების მიზნით, აქტივები, რომლებიც ვერ შემოწმდება ინდივიდუალურად, ჯგუფდება აქტივების უმცირეს ჯგუფებად, რაც ახდენს ფულადი ნაკადების შემოძინებას ხანგრძლივი სარგებლობიდან, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან სხვა აქტივების ფულადი შემოძინებისგან ან ფულადი ნაკადის წარმომქმნელი ერთეულისგან (CGU).

ჯგუფის კორპორატიული აქტივები არ ახდენენ ცალკე ფულადი ნაკადების შემოძინებას და ისინი მოიხმარებიან, ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთზე მეტი ერთეულის მიერ. კორპორატიული აქტივები გადანაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე გონივრულ და თანმიმდევრულ საფუძველზე და მოწმდება გაუფასურებაზე ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ტესტირების შემადგენელი ნაწილის სახით, რომელზედაც გადანაწილებულია კორპორატიული აქტივი.

აქტივის ან ფულადი ნაკადის წარმომქმნელი ერთეულის აღდგენადი ღირებულება არის მის გამოყენებით ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას (გამოკლებული გაყიდვის ღირებულება) შორის უდიდესი. გამოყენებითი ღირებულების შეფასებისას, მომავალში მისაღები ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება (გადასახადების გადახდამდე დისკონტის განაკვეთის გამოყენებით) ასახავს ბაზრის მიმდინარე შეფასებას ფულის ღირებულებისა დროში და ამ აქტივებისთვის ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულისთვის დამახასიათებელ რისკებს.

გაუფასურების ზარალი აღიარდება თუ აქტივის ან მასთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის საბალანსო ღირებულება მის აღდგენად ღირებულებაზე მეტია.

გაუფასურების ზარალი მოგებაში ან ზარალში აღიარდება. ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულთან დაკავშირებით აღიარებული გაუფასურების ზარალი ამცირებს ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულში შემავალი აქტივების საბალანსო ღირებულებას, წილობრივ საფუძველზე.

წინა პერიოდებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი ფასდება ყოველი ანგარიშგების თარიღში ნებისმიერ მიწიშნებაზე იმისა, რომ ზარალი შემცირებულია ან აღარ არსებობს. გაუფასურების ზარალი აღდება თუ ადგილი ექნება ცვლილებას შეფასებებში, რომელიც გამოიყენება აღდგენადი ღირებულების განსაზღვრად. გაუფასურების ზარალი აღდგენილია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება არ აჭარბებს საბალანსო ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრებოდა ცვეთის ან ამორტიზაციის გამოკლებით, თუ გაუფასურების ზარალი არ იქნებოდა აღიარებული.

(ი) დივიდენდები

ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით იმ პერიოდისთვის, რომელშიც ეს დივიდენდები გამოცხადდა.

(p) ანარიცხები

ანარიცხები აღიარდება იმ შემთხვევაში თუ, წარსული მოვლენების შედეგად, ჯგუფს აქვს მიმდინარე იურიდიული ან კონსტრუქციული ვალდებულება რომლის შეფასებაც საიმედოდ არის შესაძლებელი და სავარაუდოა, რომ ამ ვალდებულების დასაკმაყოფილებლად აუცილებელი იქნება ჯგუფიდან ეკონომიკური სარგებელის გადინება. ანარიცხები გამოითვლება მომავალი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების, გადასახადების გადახდამდე არსებული განაკვეთით დისკონტირებით, რაც ასახავს ფულის ღირებულების დროში მიმდინარე საბაზრო შეფასებებს და ვალდებულებისთვის დამახასიათებელ რისკებს. დისკონტირების განაწილება აღიარდება როგორც ფინანსური ხარჯი.

რესტრუქტურიზაცია

რესტრუქტურიზაციის ანარიცხი აღიარდება მას შემდეგ, რაც ჯგუფი დაამტკიცებს რესტრუქტურიზაციის დეტალურ და ფორმალურ გეგმას და რესტრუქტურიზაცია დაწყებული ან საჯაროდ გაცხადებული იქნება.

მომავალ საოპერაციო ხარჯებზე ანარიცხები არ აღიარდება.

(q) გარანტიები

ჯგუფი მიიჩნევს, რომ მის მიერ გაფორმებული ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებები სხვა მხარეების სესხების უზრუნველყოფის მიზნით, სადაზღვევო ხელშეკრულებებს წარმოადგენს და შესაბამისად აღრიცხავს მათ. ამასთან დაკავშირებით, ჯგუფი საგარანტიო ხელშეკრულებას განიხილავს, როგორც პირობით ვალდებულებას, მანამ სანამ სავარაუდო გახდება, რომ ჯგუფს, გარანტიის ფარგლებში, გადახდის განხორციელება მოუწევს.

(r) იჯარა

იჯარები, რომლის ფარგლებშიც ჯგუფი არსებითად კისრულობს იჯარით აღებულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა რისკს და საკუთრების უფლებას, კლასიფიცირდება ფინანსური აქტივების სახით. თავდაპირველი აღიარებისას, იჯარით აღებული აქტივი ფასდება მის სამართლიან ღირებულებასა და მინიმალური საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებას შორის უმცირესით. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, აქტივი აღირიცხება ამ აქტივთან მიმართებაში მოქმედი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად.

სხვა იჯარები საოპერაციო იჯარებია, ამიტომ საიჯარო აქტივების აღიარება არ ხდება ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

როდესაც ჯგუფი საიჯარო ხელშეკრულებაში წარმოადგენს მეიჯარეს, რომელიც გადასცემს აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და უფლებას მოიჯარეს, ამგვარი გარიგება კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური იჯარა, ხოლო მოთხოვნა, რომელიც იჯარაში წმინდა ინვესტიციას უტოლდება, აღიარდება და აისახება სესხებსა და მოთხოვნებში. შედეგად, ფინანსური შემოსავლის აღიარება ეფუძნება ნიმუშს, რომელიც ფინანსურ იჯარაში ჯგუფის წმინდა ინვესტიციებზე მუდმივ პერიოდულ ამონაგების განაკვეთს ასახავს.

32. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის მიღებული

არსებობს რიგი ახალი სტანდარტები, კორექტირებები სტანდარტებში და ინტერპრეტაციები რომლებიც 2019 წლის 1 იანვრიდან და ყოველი მომდევნო წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, შევიდა ძალაში. თუმცა ჯგუფს ჯერ არ ჰქონდა ეს ცვლილებები მიღებული მოცემული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას. ჯგუფმა უნდა მიიღოს მოცემული სტანდარტები მათი ძალაში შესვლისთანავე.

(a) ფასს 16 - იჯარა

ფასს 16-ს შემოაქვს ერთიანი, საბალანსო იჯარების აღრიცხვის მოდელი მოიჯარეებისთვის. მოიჯარე აღიარებს აქტივს გამოყენების უფლებით რაც ასახავს მის უფლებას გამოიყენოს ეს აქტივი და საიჯარო ვალდებულებას რაც ასახავს მის ვალდებულებას განახორციელოს საიჯარო გადახდები. არსებობს აღიარებისგან გათავისუფლებაც, მოკლევადიანი იჯარებისთვის და დაბალი ღირებულების მქონე ერთეულებისთვის. მეიჯარეს ანგარიშგება რჩება მსგავსი მიმდინარე სტანდარტისა - ანუ მეიჯარე განაგრძობს იჯარების ფინანსურ და საოპერაციო იჯარებად კლასიფიცირებას.

ფასს 16 ჩაანაცვლებს შემდეგ არსებულ სტანდარტებს: ბასს 17 (იჯარები), ფასიკ 4 (როგორ განესაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას), იმკ 15 (საოპერაციო იჯარა - სტიმულირება) და იმკ 27 (გარიგების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას).

ჯგუფი აფასებს ფასს 16-ის გამოყენების თავდაპირველ გავლენას მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. წინასწარი შეფასების მიხედვით, ფასს 16-ის გამოყენებას არ ექნება არსებითი გავლენა ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(i) გადასვლა

ჯგუფი ფასს 16-ის თავდაპირველად გამოყენებას 2019 წლის 1 იანვარს გეგმავს, მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით. მაშასადამე, ფასს 16-ის მიღების კუმულაციური გავლენა აღიარებულ იქნება გაუნაწილებელი მოგების საწყისი ნაშთის კორექტირების სახით 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, შესაძარისი ინფორმაციის გადაანგარიშების გარეშე.

გადასვლისას ჯგუფი გეგმავს იჯარის განმარტებაზე პრაქტიკული მიზანშეწონილობის გამოყენებას. ეს ნიშნავს, რომ ჯგუფი გამოიყენებს ფასს 16-ს ყველა ხელშეკრულებაზე რომელიც დაიდო 2019 წლის 1 იანვრამდე და კლასიფიცირებული იყო როგორც იჯარები ბასს 17-ს და ფასიკ 4 -ს მიხედვით.

(b) სხვა სტანდარტები და ინტერპრეტაციები

არ არის მოსალოდნელი რომ ქვემოთ მოყვანილ კორექტირებულ სტანდარტებსა და ინტერპრეტაციებს ექნებათ მნიშვნელოვანი გავლენა ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებებზე:

- ფასიკ 23 გაურკვევლობა საგადასახადო მიდგომებში
- წინსწრების ფუნქციები უარყოფითი კომპენსაციით (ფასს 9-ის კორექტირებები)
- „გრძელვადიანი პროცენტები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში“ (ბასს 28-ის კორექტირებები);
- გეგმის კორექტირება, შემცირება ან გაქვითვა (ბასს 19-ის კორექტირებები);
- ფასს-ების ყოველწლიური გაუმჯობესებები 2015-2017 ციკლი - სხვადასხვა სტანდარტები;
- კორექტირებები ფასს სტანდარტების კონცეპტუალური ჩარჩოს მითითებებში.
- ფასს 17 სადაზღვევო ხელშეკრულებები;
- ბიზნესის განმარტება (ფასს 3-ის კორექტირებები);
- არსებითობის განმარტება (ბასს 1-ის და ბასს 8-ის კორექტირებები);
- ინვესტორსა და მის მეკავშირეს ან ერთობლივ საწარმოს შორის აქტივების გაყიდვა ან შენატანი (ფასს 10-ის და ბასს 28-ის კორექტირებები).
- საპროცენტო განაკვეთი ბენეფიციარ რეფორმა (ფასს 9-ის, ბასს 39-ის და ფასს 7-ის კორექტირებები).

სს „საპარტნიორო ფონდი“

კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიში
2018 წელი

ზოგადი ინფორმაცია ჯგუფის შესახებ

სს „საპარტნიორო ფონდი“ (შემდგომში „ფონდი“) არის სახელმწიფო საინვესტიციო კომპანია რომელიც დაარსდა 2011 წელს.

ფონდი არის სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული სააქციო საზოგადოება და იმართება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ, რომლის თავმჯდომარე არის საქართველოს პრემიერ მინისტრი. აღნიშნული სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები აგრეთვე არიან ოთხი მინისტრთა კაბინეტის სხვა წევრები.

ფონდისათვის არსებობს სპეციალური კანონი, რომელიც განსაზღვრავს მის მიზნებს, დაფინანსების პრინციპებს და წყაროებს, პროექტებში მონაწილეობის ფორმებს, კორპორატიულ მმართველობას და ანგარიშგებას.

ფონდი ფინანსურ პარტნიორობას უწევს კერძო ინვესტორებს, რაც საშუალო და გრძელვადიან თანადაფინანსებაში გამოისახება. იგი პასიური პარტნიორის როლში იღებს მონაწილეობას როგორც ე.წ. Greenfield (ახალი ბიზნეს ინიციატივები), ისე ე.წ. Brownfield პროექტებში (ინვესტიცია არსებულ ბიზნესში), წინასწარ განსაზღვრული გასვლის სტრატეგიით.

ფონდი ფლობს შემდეგ საწარმოებს, რომლებიც ადრე პირდაპირ სახელმწიფოს მფლობელობაში იყო:

- საქართველოს რკინიგზა - 100% წილი
- საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია - 100% წილი
- საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა - 100% წილი
- ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი - 100% წილი

ფონდი ასევე ფლობს ინვესტიციას შემდეგ მეკავშირე საწარმოში:

- თელასი - 24.5% წილი

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციიდან“ მიღებული დივიდენდები წარმოადგენს ფონდის საინვესტიციო საქმიანობის მთავარ წყაროს. ფონდის წესდების და საქართველოს მთავრობის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წინაშე აღებული ვალდებულების შესაბამისად, ფონდი ძირითადად საინვესტიციო საქმიანობას ახორციელებს როგორც არა-მაკონტროლებელი წილის მფლობელი ინვესტორი წინასწარ განსაზღვრული პროექტიდან გასვლის სტრატეგიით, რაც ხშირ შემთხვევაში ფიქსირებულ საპროცენტო განაკვეთს შეადგენს. თუმცა ფონდი აგრეთვე ეწევა საინვესტიციო საქმიანობას როგორც მაკონტროლებელი წილის მფლობელი აქციონერი. ფონდისთვის მნიშვნელოვანია კომერციულად მომგებიანი პროექტების მხარდაჭერა საქართველოს ეკონომიკის პრიორიტეტულ სექტორებში, რომლებიც გამოირჩევა განვითარების დიდი

პოტენციალით. მათ შორის შემდეგ სექტორებში: ენერგეტიკა, სოფლის მეურნეობა, წარმოება, უძრავი ქონება და ტურიზმი, ინფრასტრუქტურა და ლოგისტიკა.

ფონდი ახორციელებს საკუთარი კაპიტალის მიწოდებას და ე.წ. Mezzanine-ის სახის ინსტრუმენტებში ინვესტირებას და რიგ შემთხვევებში, სუბორდინირებული სესხების გაცემას.

2018 წლის ფონდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით, ფონდის კონსოლიდირებული შემოსავლები გაიზარდა 3%-ით, ჯამური აქტივები შემცირდა 8%-ით და საკუთარი კაპიტალი შემცირდა 23%-ით. მნიშვნელოვანია, რომ 2018 წლის ფონდის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მაჩვენებლებში დაფიქსირდა 585 მლნ ლარის წმინდა ზარალი. აღნიშნული ზარალის ძირითადი გამომწვევი მიზეზი იყო „საქართველოს რკინიგზის“ ტვირთბრუნვის შემცირებით გამოწვეული გაუფასურების ხარჯი, რამაც შეადგინა 691.4 მლნ ლარი. აგრეთვე, გაუფასურდა „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ აქტივები 42.7 მლნ ლარის ღირებულებით. თუმცა აღსანიშნავია, რომ მიუხედავად გაუფასურების ხარჯისა, „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ 2018 წელი 46.7 მლნ ლარის მოგებით დაასრულა. აგრეთვე, მომგებიანი აღმოჩნდა „საპარტნიორო ფონდის“ შვილობილი კომპანია, „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“, რომელმაც 2018 წელი 161.3 მლნ ლარის მოგებით დაასრულა.

განვითარების გეგმები

ფონდის განვითარების გეგმების განსახილველად, მნიშვნელოვანია მიმოვიხილოთ ფონდის ორი უმსხვილესი შვილობილი კომპანიის, „საქართველოს რკინიგზის“ და „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ განვითარების გეგმები.

„საქართველოს რკინიგზას“ გააჩნია სხვადასხვა სახის უძრავი ქონება, მოძრავი შემადგენლობა, დანადგარები და სხვა საკუთრებები. აღნიშნული კაპიტალის სუფთა ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის 1.8 მილიარდი ლარი იყო. კომპანია ფლობს და ამუშავებს შემდეგ აქტივებს:

- ლიანდაგები;
- ვაგონები
- კონტეინერები;
- ლოკომოტივები;
- ელექტრომატარებლები (EMU);
- სადგურები;
- ადმინისტრაციული შენობები
- მიწა;

- გვირაბები, ხიდები და სხვა ინფრასტრუქტურული საკუთრებები;

ზოგიერთი ინფრასტრუქტურა, როგორიცაა ჩამონტაჟებული სისტემები და ენერგეტიკული ქვესადგურები და ზოგიერთი კავშირში მყოფი საკუთრებები, რომლებიც კომპანიას ეკუთვნის და ისინი ამუშავებენ, როგორიცაა მოძრავი შემადგენლობა, შედარებით ძველია. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა საკმარისია, რომ ჯგუფის მიმდინარე და დაგეგმილი სარკინიგზო ოპერაციების განხორციელება მნიშვნელოვანი დარღვევების გარეშე მოხდეს, „საქართველოს რკინიგზა“ განაგრძობს ინფრასტრუქტურის მნიშვნელოვანი სამუშაოების გაუმჯობესებას. იგი აგრძელებს მნიშვნელოვანი ინვესტიციების ჩადებას, რათა მოხდეს ინფრასტრუქტურის რეკონსტრუქცია, „რკინიგზის მოდერნიზაციის პროექტის“ ჩათვლით.

საქართველოს რკინიგზა ტრასეკას ძირითადი სეგმენტია - უმოკლესი მარშრუტი კასპიის ზღვიდან და ცენტრალური აზიიდან შავი ზღვისა და ხმელთაშუა ზღვის აუზისკენ. ჯგუფის სატვირთო ოპერაციების მნიშვნელოვანი ნაწილი (2018 წელს მისი სატრანსპორტო შემოსავლების დაახლოებით 81%) წარმოიშვა დსთ-ს ქვეყნებში ტრანსპორტირებადი სატვირთო გადაზიდვებით. შედეგად, ჯგუფის სატვირთო გადაზიდვების მოცულობები დსთ-ს ქვეყნებში ეკონომიკური საქმიანობის მიმართ მგრძნობიარეა და ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა და საოპერაციო შედეგებზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს.

ბოლო რამოდენიმე წლის განმავლობაში დსთ-ს ქვეყნების ეკონომიკებს მნიშვნელოვანი გამოწვევები აქვს. დაბალი ნავთობის ფასები, რუსეთის რეცესია (დსთ-ს ქვეყნებში ყველაზე დიდი ეკონომიკა), შემცირდა მოთხოვნა რუსეთიდან და რამდენიმე გეოპოლიტიკური მოვლენები/კონფლიქტები (მაგალითად, დასავლეთის სანქციები რუსეთზე, კონფლიქტი აღმოსავლეთ უკრაინაში და აზერბაიჯანისა და სომხეთის მტრული ურთიერთობა) დსთ-ს ქვეყნებში ნელ-ნელა გაიზარდა. ბოლო წლების განმავლობაში ასევე მოხდა რუსული რუბლისა და დსთ-ს სხვა ქვეყნების ვალუტების გაუფასურება.

დსთ-ს ქვეყნებზე დამოკიდებულების შემცირების და ახალი შესაძლებლობების აღმოჩენის მიზნით, ჯგუფი ახალ ბაზრებზე გასვლას ცდილობს. ბაქო-თბილისი-ყარსის (BTK) პროექტის დასრულების შემდეგ, საქართველოს რკინიგზა მიზნად ისახავს, ჩინეთი-ევროპისა და ჩინეთი თურქეთის გაზრდილი ვაჭრობის მოცულობების ფონზე სარგებლის ნახვას. 2018 წელს ჩინეთის საერთო ვაჭრობის დაახლოებით 14% ევროკავშირთან იყო. ჩინეთი ასევე თურქეთის ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი სავაჭრო პარტნიორია. 2018 წელს თურქეთის იმპორტის დაახლოებით 9% ჩინეთიდან იყო. უფრო მეტიც, სანქციების მოხსნის შემდეგ ირანს ექნება შესაძლებლობა დაბრუნდეს მსოფლიო ვაჭრობაში. კომპანია იკვლევს ტრანზიტული მარშრუტის შესაძლებლობას ირანსა და ევროპას შორის. ჯგუფი ასევე მიზნად ისახავს ინდოეთიდან ირანის გავლით სავაჭრო მარშრუტის განვითარებას.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტაბილური და წარმატებული განვითარებისთვის მნიშვნელოვანია, რომ მას ჰქონდეს სტრატეგიული ხედვა, რომელზეც ის იქნება ორიენტირებული გრძელვადიან პერსპექტივაში. ამისთვის საჭიროა „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებების შესწავლა და მათი განვითარების გეგმის შემუშავება.

სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებებია:

- იაფი ენერგორესურსების მოზიდვა და რეგიონალურ ენერგოკომპანიებთან თანამშრომლობა მოწოდების იაფი და საიმედო, მათ შორის ახალი წყაროების უზრუნველყოფის მიზნით;
- საქართველოს ტერიტორიის გავლით ნავთობისა და გაზის არსებული და დაგეგმილი სატრანზიტო პროექტების განვითარების აქტიური მხარდაჭერა;
- სატრანზიტო პროექტებიდან მიღებული შემოსავლების გამოყენების ეფექტური მექანიზმების დანერგვა, ენერგო რესურსებზე საბაზრო ფასის ცვალებადობით გამოწვეული რისკების მინიმუმადე დაყვანისა და საქართველოს მოსახლეობისა და ენერგეტიკული სექტორისათვის ბუნებრივი გაზის ხელმისაწვდომი და გარანტირებული მიწოდების უზრუნველყოფის მიზნით;
- საქართველოში ნავთობისა და ბუნებრივი გაზის სექტორის სხვადასხვა პროექტებში მონაწილეობა სახელმწიფო ინტერესების გატარების ექსკლუზიური უფლებით;
- ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების ქსელისა და დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განახლება და განვითარება მათი ფუნქციონირების მაღალი ტექნიკური საიმედოობის უზრუნველყოფის მიზნით;
- ბიზნესის დივერსიფიკაცია, მათ შორის ქვეყნის ენერგოუსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ პროექტებში უცხოური ინვესტიციების მოზიდვით გზით.
- რეგიონულ სტრუქტურებში ინტეგრაციის ხელშეწყობა ევროკავშირის მესამე ენერგეტიკული პაკეტით გათვალისწინებული სამართლებრივი ბაზისა და საერთაშორისო ტექნიკური სტანდარტებისა და ნორმების იმპლემენტაციის მეშვეობით.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტრატეგიული დაგეგმარების და ტექნიკური დეპარტამენტები უწყვეტ რეჟიმში მუშაობენ ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის, საქმიანობის ეფექტურობის გაზრდის, ენერგიის დამატებითი წყაროების, ქვეყნის ენერგოუზრუნველყოფის და სხვა სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი მიმართულებებით და ადგენენ გრძელვადიან პროექტებს, რომლის შესრულება და დანერგვა ხდება ეტაპობრივად.

ზემოაღნიშნული მიზნების განხორციელებისთვის, კორპორაცია მუდმივად მუშაობს ნავთობისა და გაზის ტრანზიტიდან მიღებული შემოსავლების ეფექტურ

მართვაზე და ახორციელებს მნიშვნელოვან ინვესტიციებს ქვეყნისთვის მნიშვნელოვან ენერგოპროექტებში საკუთარი სახსრებით.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცი“ აქტიურად თანამშრომლობს საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებთან პროექტების დაფინანსების კუთხით.

2018 წლის 31 დეკემბერის მდგომარეობით, „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ რეაბილიტაციის რეჟიმშია. თუმცა, აღნიშნულმა კომპანიამ, როგორც გადაცემის სისტემის ოპერატორმა, შეიმუშავა გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2029 წლამდე პერიოდისათვის, ახალი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად და საიმედოობის უფრო მაღალი სტანდარტების მისაღწევად. აღნიშნული გეგმა დამტკიცებულია საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2019 წლის 24 აპრილის # 1-1/207 ბრძანებით. გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები არიან: არჩილ კობტაშვილი, ელექტრული რეჟიმების და განვითარების სამსახურის უფროსი და გიორგი ვახტანგაძე, გადამცემი ქსელის დაგეგმვის და განვითარების განყოფილების უფროსი. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიმდინარე მშენებლობებმა (რაც ძირითადად მოიცავს სარეაბილიტაციო პროექტებს) შეადგინა 186.9 მილიონი ლარი.

საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდურობის და ფულადი ნაკადების რისკების მიმოხილვა და ინფორმაცია ამ რისკების მართვის მექანიზმების შესახებ

ფონდის თავისი ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში გააჩნდა და გააჩნია საკრედიტო რისკი. ეს არის ფონდი ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვრელი მხარე არ შეასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს ფონდისათვის კუთვნილი თანხის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით.

ლიკვიდურობის მართვისათვის კომპანიის მიდგომა არის, რამდენად შესაძლებელია გადამოწმება იმისა, რომ ვალდებულებების გაჩენისას ყოველთვის ჰქონდეს დავალიანების შესაბამისი ლიკვიდურობა. ამ კუთხით არსებული რისკების გავლენის შემცირებას ხელს უწყობს საწარმოს განკარგულებაში დატოვებული ფინანსური სახსრები.

ფონდის გააჩნია სავალუტო ოპერაციები და იგი სენსიტიურია სავალუტო კურსის ცვლილებების მიმართ. ფონდის ფულადი ნაკადები განთავსებულია მაღალი რეიტინგის მქონე ფინანსურ ინსტიტუტებში, რაც ამცირებს ფულადი ნაკადების რისკებს.

ზემოაღნიშნული რისკების შესახებ და ზოგადად, ფონდის რისკის მართვის მექანიზმების შესახებ დეტალური ინფორმაციისათვის, გთხოვთ იხილოთ ფონდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება (შენიშვნა N23), რომელიც გაიცა 2020 წლის 17 იანვარს.

წინამდებარე კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიშგება დამტკიცებულია და ხელმოწერილია მენეჯმენტის მიერ 2020 წლის 17 იანვარს:

დავით საგანელიძე
აღმასრულებელი დირექტორი

გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი

ზემოაღნიშნული რისკების შესახებ და ზოგადად, ფონდის რისკის მართვის მექანიზმების შესახებ დეტალური ინფორმაციისათვის, გთხოვთ იხილოთ ფონდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება (შენიშვნა N23), რომელიც გაიცა 2020 წლის 17 იანვარს.

წინამდებარე კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიშგება დამტკიცებულია და ხელმოწერილია მენეჯმენტის მიერ 2020 წლის 17 იანვარს:

დავით საგანელიძე
აღმასრულებელი დირექტორი

გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი